

Uchwała Nr XVIII/205/ 2016
Sejmiku Województwa Opolskiego
z dnia 14 czerwca 2016 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania za lata 2013-2014 z realizacji Programu Opieki nad
Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2011-2014

Na podstawie art. 18 pkt 9 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 486) oraz art. 87 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.) Sejmik Województwa Opolskiego uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się sprawozdanie za lata 2013-2014 z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2011-2014, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Sprawozdanie jest przekazywane Generalnemu Konserwatorowi Zabytków i Opolskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowaniu, aktualizacji i realizacji Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Opolskiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 18 pkt 9 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 486) oraz art. 87 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.) na Zarządzie Województwa spoczywa obowiązek sporządzania dwuletnich sprawozdań z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami, które przedstawia się odpowiednio Sejmikowi Województwa Opolskiego, a następnie Generalnemu Konserwatorowi Zabytków i właściwemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowaniu, aktualizacji i realizacji Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami.

Sprawozdanie za lata 2013-2014 z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2011-2014 obejmuje w szczególności:

1. dane statystyczne dotyczące ochrony zabytków w woj. opolskim w latach 2013-2014 (rejestr zabytków, Pomniki Historii, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, gminne ewidencje zabytków i gminne programy opieki nad zabytkami),
2. sprawozdanie rzeczowe, obrazujące podjęte działania w ramach przyjętych celów strategicznych i priorytetów, w tym działania Zarządu Województwa Opolskiego,
3. rozwiązania organizacyjno-finansowe zrealizowane w latach 2013-2014,
4. charakterystykę działań dotyczących zabytków, których właścicielem jest Województwo Opolskie, podjętych w latach 2013-2014,
5. działalność samorządów i instytucji w dziedzinie ochrony zabytków w latach 2013-2014,
6. podsumowanie realizacji czteroletniego okresu obowiązywania Programu.

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

SPRAWOZDANIE

**Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2011-2014**

II ETAP MONITORINGU – LATA 2013-2014

Opole 2016

Materiał opracowali:

Aleksander Klak
Bartłomiej Wiszniewski

na zlecenie:

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO
Departament Kultury, Sportu i Turystyki
45-372 Opole, ul. Żeromskiego 3
tel.: 77 44 29 330
fax.: 77 44 29 328
e-mail: dk@opolskie.pl
www.opolskie.pl

Spis treści :

- I. Podstawa sprawozdania z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego za lata 2013-2014**
- II. Metodologia przyjęta przy przygotowaniu sprawozdania.**
- III. Kontekst programowy i obowiązujące regulacje formalno-prawne w odniesieniu do Programu**
  - III.I. Kontekst programowy
  - III.II. Regulacje formalno-prawne
- IV. Ochrona zabytków województwa opolskiego w latach 2013-2014**
  - IV.I. Rejestr zabytków województwa opolskiego
  - IV.II. Pomniki Historii
  - IV.III. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego
  - IV.IV. Gminna Ewidencja Zabytków i Gminne Programy Opieki nad Zabytkami
- V. Założenia Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2011-2014**
- VI. Realizacja Programu w latach 2013-2014**
  - VI.I. Utrzymanie i zarządzanie zasobem Regionalnego Dziedzictwa Kulturowego
  - VI.II. Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego
  - VI.III. Rozwój turystyki związanej z regionalnym dziedzictwem kulturowym i rozwój tożsamości regionalnej
- VII. Finansowanie działań w zakresie ochrony zabytków w latach 2013-2014**
- VIII. Działania Samorządu Województwa Opolskiego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego w latach 2013-2014**
  - VIII. I. Działania dotyczące zabytków, których właścicielem jest Województwo Opolskie, podjęte w latach 2013-2014
  - VIII. II. Charakterystyka zadań realizowanych przez Samorząd Województwa w ramach działu 921 – Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego
- IX. Działalność samorządów powiatowych i gminnych w dziedzinie ochrony zabytków w latach 2013-2014**
- X. Podsumowanie sprawozdania**

I. Podstawa sprawozdania z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego za lata 2013-2014

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U z 2015 r., poz. 397) w art. 87, ust. 5 i 6 nakłada na zarządy województw obowiązek monitorowania realizacji działań zapisanych w wojewódzkich programach opieki nad zabytkami.

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2011-2014 został przyjęty Uchwałą nr V/76/2011 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 29 marca 2011 r. Według zapisów zawartych w Programie monitoring powinien obejmować:

- monitoring rzeczowy, obrazujący postęp we wdrażaniu działań w ramach przyjętych celów strategicznych i priorytetów,
- monitoring finansowy, dotyczący finansowych aspektów realizacji Programu, będących podstawą do oceny sposobu wydatkowania przeznaczonych na niego środków.

Obecne sprawozdanie dotyczy dwóch kolejnych lat realizacji programu tj. 2013-2014 i ma ono na celu analizę i określenie zasadności kierunków działań przyjętych w Programie, w kontekście zmieniających się uwarunkowań prawnych, formalnych, społecznych, gospodarczych i ekonomicznych na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym oraz ostateczne podsumowanie stopnia realizacji Programu i zawartych w nim założeń.

II. Metodologia przyjęta w sprawozdaniu

Sprawozdanie oparto na danych uzyskanych od jednostek samorządu terytorialnego, departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu, Narodowego Instytutu Dziedzictwa – Oddziału Terenowego w Opolu oraz innych instytucji, zaangażowanych w działania na rzecz promocji dziedzictwa kulturowego Regionu.

Informacje i dane statystyczne zawarte w sprawozdaniu zostały uzyskane na podstawie badań ankietowych. Uzyskano odpowiedzi na ankietę z 10 Starostw Powiatowych oraz z 65 Urzędów Miast i Gmin województwa Opolskiego.

Zakres i poziom działań podejmowanych na rzecz ochrony zabytków przez Zarząd Województwa Opolskiego został przedstawiony na podstawie informacji zebranych od Departamentów UMWO. Informacje o sposobie finansowania ochrony zabytków pochodziły od instytucji udzielających dotacji (Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urzędu Marszałkowskiego, samorządów gminnych i powiatowych województwa opolskiego, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków).

Konstrukcja sprawozdania z realizacji Programu w latach 2013-2014, nawiązuje do tekstu samego Programu. Pokazuje kontekst programowy i regulacje formalno-prawne dotyczące ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce, podaje dane liczbowe i statystyczne dotyczące form ochrony zabytków występujących na terenie województwa oraz ewidencji zabytków, powiatowych i gminnych programów opieki nad zabytkami.

III. Kontekst programowy i obowiązujące regulacje formalno-prawne w odniesieniu do Programu

III.I. Kontekst programowy

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 został przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego Uchwałą nr 1070/2007 z dnia 29 października 2007 r. Głównym celem Programu Operacyjnego jest zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz poprawa jakości życia w wielokulturowym regionie opolskim. Strategia zawarta została w siedmiu osiach priorytetowych. Działania związane z ochroną dziedzictwa kulturowego zawarto w osi priorytetowej piątej: Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe, Działanie 5.3: Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego, oraz szóstej: Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych. Działanie 6.1: Rewitalizacja obszarów miejskich i zdegradowanych i Działanie 6.2: Zagospodarowanie terenów zdegradowanych.

Sejmik Województwa Opolskiego przyjął uchwałą nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 września 2010 r. **Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego**. W rozdziałach dotyczących dziedzictwa kulturowego Plan zagospodarowania przestrzennego określa kierunki działań polityki przestrzennej w zakresie ochrony zabytkowego krajobrazu kulturowego, dóbr kultury współczesnej, dziedzictwa archeologicznego, dziedzictwa kultury niematerialnej, miejsc pamięci narodowej oraz świadectw przeszłości historycznej.

III.II. Regulacje formalno-prawne

Podstawą prawną dla realizacji Programu Opieki nad Zabytkami jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U z 2015 r. poz. 397) oraz ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1392, z późn. zm.).

Organami ochrony zabytków w Polsce jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przy którym działa Rada Ochrony Zabytków – organ opiniotawczo doradczy w sprawach realizacji polityki Rady Ministrów w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz Generalny Konserwator Zabytków, przy którym działa Główna Komisja Konserwatorska, jako organ opiniotawczy w zakresie działań konserwatorskich przy obiektach zabytkowych.

Na szczeblu wojewódzkim organem ochrony zabytków jest Wojewoda, który wykonuje powierzone mu zadania w zakresie ochrony zabytków za pośrednictwem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wojewódzki Konserwator Zabytków merytorycznie podlega Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, administracyjnie natomiast Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji. Do zadań Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków należy również powołanie i koordynowanie prac Wojewódzkiej Rady Ochrony

Zabytków, jako organ opiniodawczy w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na terenie województwa.

W województwie działa również Narodowy Instytut Dziedzictwa Oddział Terenowy. Zajmuje się on rozpoznaniem, dokumentacją, ochroną i promocją dziedzictwa kulturowego regionu, opracowywaniem wniosków o uznanie za pomnik historii, koordynacją prac zespołów doradczych oraz prowadzeniem badań nad charakterystyką krajobrazu kulturowego regionu.

IV. Ochrona zabytków województwa opolskiego w latach 2013-2014

IV.1. Rejestr zabytków województwa opolskiego

W latach opisywanych w sprawozdaniu do rejestru zabytków województwa opolskiego wpisano **31 zabytków nieruchomych** (pojedynczych obiektów i zespołów), **44 zabytków ruchomych** (łącznie 137 obiektów) oraz **23 stanowiska archeologiczne** do rejestru zabytków archeologicznych. Warto odnotowania są zabytki techniki związane z dawną infrastrukturą kolejową (dworce, węzeł kolejowy w Raclawicach) oraz obiekty hydrotechniczne (zespoły śluz, młyn).

Tab. 1. Zabytki wpisane do rejestru zabytków **nieruchomych** w latach 2013-2014

Powiat	Gmina	Miejscowość	Obiekt
brzeski	Brzeg	Brzeg	dom (kamienica), ul. Dzierżona 8
	Brzeg	Brzeg	dom (kamienica), ul. Dzierżona 10
	Brzeg	Brzeg	dom (kamienica), ul. Dzierżona 12
	Lewin Brzeski	Łosiów	pałac
głubczycki	Głubczyce	Głubczyce	dworzec kolejowy
kędzierzyńsko-kozielski	Kędzierzyn-Koźle	Kędzierzyn-Koźle	zespół śluzy bliźniaczej dwukomorowej Nowa Wieś na Kanale Gliwickim w km 7,8 wraz z wyposażeniem technicznym, jazem segmentowym upustu z betonową kładką z koryta kanału
	Kędzierzyn-Koźle	Sławięcice	zespół śluzy bliźniaczej dwukomorowej Sławięcice na Kanale Gliwickim w km 15,11 wraz z wyposażeniem technicznym, budynek pompowni wody z dolnego na górne stanowisko kanału

Powiat	Gmina	Miejscowość	Obiekt
	Kędzierzyn-Koźle	Kędzierzyn-Koźle – Kłodnica	zespół śluzy bliźniaczej dwukomorowej „Kłodnica” przy ul. Wandy na Kanale Gliwickim w km 3,63: śluza dwukomorowa bliźniacza „Kłodnica” wraz z wyposażeniem technicznym, budynek mieszkalny dla pracowników obsługi technicznej
kluczborski	Byczyna	Biskupice	kaplica cmentarna
	Wołczyn	Gierałcice	pałac
namysłowski	Domaszowice	Woskowice Górne	kościół filialny pw. św. Jadwigi
	Domaszowice	Domaszowice	kapliczka przydrożna, ul. Polna
	Domaszowice	Dziedzice	kapliczka przydrożna
	Domaszowice	Strzelce	pałac
	Domaszowice	Gręboszów	kościół pw. św. Katarzyny
	Namysłów	Namysłów	młyn, ul. Piastowskiej 12
	Namysłów	Głuszyna	kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych
nyski	Głuchołazy	Jarnońtówek	dom zdrojowy „Aleksandrówka” nr 19
	Paczków	Wilamowa	kościół pw. MB Szkaplerznej
	Nysa	Złotogłowice	dom, Złotogłowice 178
oleski	Praszka	Praszka	budynek, Pl. Grunwaldzki 26
opolski	Dąbrowa	Chróścina	dom, ul. Niemodlińska 23
	Popielów	Karłowice	kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła
	Popielów	Popielów	kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Aniołów
	Prószków	Boguszyce	kościół parafialny pw. św. Trójcy
	Murów	Murów	dworzec kolejowy, ul. Dworcowa 3
prudnicki	Głogówek	Raławice Śląskie	węzeł kolejowy: budynek dworca, kolejowego, budynek lokomotywowni i sekcji drogowej, obrotnica parowozów, budynek wieży ciśnień
strzelecki	Leśnica	Góra św. Anny	budynek gospodarczy tzw. kuźnia w zespole klasztoru oo. Franciszkanów
	Zawadzkie	Żędowice	kapliczka, ul. Strzelecka
	Zawadzkie	Kielcza	kapliczka, ul. Dobrego Pasterza
m. Opole	Opole	Opole	kamienica, ul. Kościuszki 19

Fot. 1-2. Dworzec kolejowy w Raclawicach Śląskich oraz w Głubczycach.

Fot. 3-4. Kościół parafialny pw. św. Trójcy w Boguszycach oraz pw. MB Szkaplerznej w Wilamowej

Jednocześnie w wyniku przeprowadzonego postępowania z rejestru zabytków nieruchomości decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wykreślono **12** obiektów (siedem w 2013 r. i pięć w 2014 r.)

Tab. 2. Obiekty **wykreślone** z rejestru zabytków nieruchomości w latach 2013-2014

Gmina	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru
Dabrowa	Skarbiszów	budynek mieszkalno-gospodarczy	301/98 z 6.08.1998
Głogówek	Głogówek	budynek mieszkalny	1435/66 z 2.08.1966
Głubczyce	Grobniki	budynek mieszkalny wraz z furtą i bramą	1853/66 z 24.10.1966
Kietrz	Kietrz	budynek mieszkalny	2185/88 z 25.11.1988
Korfantów	Włostowa	młyn	2069/81 z 20.05.1981
Leśnica	Góra Świętej Anny	budynek mieszkalny	1777/66 z 7.10.1966

	Wysoka	budynek mieszkalny	1916/67 z 21.10.1967
Prudnik	Moszczanka	kościół parafialny	594/59 z 16.10.1959
	Prudnik	budynek mieszkalny	1377/66 z 26.04.1966
Świerczów	Gola	dzwonnica	1629/66 z 21.09.1966
Wilków	Wilków	dwór	2104/84 z 30.11.1984
Wołczyn	Komorzno	budynek mieszkalny	1602/66 z 20.09.1966

Tab. 3. Obiekty i zespoły zabytków wpisane do rejestru zabytków **ruchomych** w latach 2013-2014

Gmina	Miejscowość	Obiekt	Numer decyzji
Baborów	Baborów	Prospekt organowy wraz z instrumentem z kościoła par. pw. Narodzenia NMP	Ks.B.t.IV-304/14
Biała	Solec	Organy z kościoła par. pw. św. Jana Chrzciciela	Ks.B.t.IV-300/14
Cisek	Miejsce Odrzańskie	Prospekt organowy wraz z instrumentem z kościoła fil. pw. Trójcy Świętej	Ks.B.t.IV-302/14
Chrzastowice	Chrzastowice	Prospekt organowy wraz z instrumentem z kościoła par. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	Ks.B.t.IV-301/14
Dąbrowa	Niewodniki	Zespół zabytków stanowiących wyposażenie kościoła fil. pw. Narodzenia NMP (5 obiektów)	Ks.B.t.IV-303/1-5/14
Domaszowice	Strzelce	Kapliczka, z rzeźbą – Maria Immaculata	Ks.B.t.IV-296/14
Domaszowice	Włochy	Prospekt organowy wraz z instrumentem z kościoła par. pw. Wniebowzięcia NMP	Ks.B.t.IV-284/14
Domaszowice	Włochy	Kapliczka	Ks.B.t.IV-295/14
Głogówek	Głogówek	Zespół obrazów z klasztoru oo. Franciszkanów (7 obiektów)	Ks.B.t.IV-286/14
Głogówek	Głogówek	Zespół zabytków ruchomych z Klasztoru św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów) – 14 obiektów	Ks.B.t.IV-310/1-14/14
Głogówek	Głogówek	Strop belkowy z domu przy ul. Głubczyckiej 33	Ks.B.t.III-268/13
Gogolin	Gogolin	Organy z kościoła par. pw. NSPJ w Gogolinie	Ks.B.t.IV-281/2013
Głubczyce	Zubrzyce	Zespół zabytków stanowiących wyposażenie kościoła par. pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Zubzycach (15 obiektów)	Ks.B.t.IV-297/1-15/14
Głuchołazy	Głuchołazy	Ołtarz główny z kościoła parafialnego pw. św. Wawrzyńca	Ks.B.t.IV-288/14

Gmina	Miejscowość	Obiekt	Numer decyzji
Głuchołazy	Pokrzywna	Wagon osobowy – Bi, z ok. 1895 r., usytuowany na dawnej stacji kolejowej	Ks.B.t.III-274/13 *
Głuchołazy	Pokrzywna	Wagon osobowy, 1938 r., usytuowany na dawnej stacji kolejowej	Ks.B.t.III-275/13 *
Kędzierzyn-Koźle	Kędzierzyn-Koźle	Kamień graniczny twierdzy Koźle, usytuowany na terenie przylegającym do Zamku	Ks.B.t.IV-311/14
Korfantów	Gryżów	Ambona z kościoła fil. pw. św. Mateusza w Gryżowie	Ks.B.t.IV-282/2013
Korfantów	Korfantów	Obudowa studni, Plac Kościelny, w pasie drogi 407	Ks.B.t.IV-299/14 *
Łambinowice	Łambinowice	Pomnik Jeńców Serbskich na Starym Cmentarzu Jenieckim w Łambinowicach	Ks.B.t.IV-280/2013
Murów	Zagwizdzie	Wyposażenie kościoła par. pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa (26 obiektów)	Ks.B.t.III-269/1-26/13
Namysłów	Michalice	Zespół ławek kościelnych z kościoła par. pw. św. Michała Archanioła w Michalicach, złożony z niżej wymienionych rodzajów (3 obiekty)	Ks.B.t.IV-305/1-3/14
Niemodlin	Grabin	Ograny (instrument z obudową) z kościoła par. pw. św. Mikołaja	Ks.B.t.IV-306/14
Niemodlin	Niemodlin	Malowidła ścienne z kościoła par. pw. Wniebowzięcia NMP	Ks.B.t.III-272/1-4/13
Nysa	Nysa	Malowidło ścienne na suficie w bibliotece dawnego Kolegium Jezuickiego „Carolinum” przy ul. Jana III Sobieskiego 2	Ks.B.t.IV-293/14
Olesno	Boroszów	Organy z kościoła fil. pw. św. Marii Magdaleny	Ks.B.t.IV-290/14
Opole	Opole	Zespół witraży zamontowany w oknach smażalni naleśników „Grabówka”	Ks.B.t.IV-291/14
Opole	Opole	Rzeźba – <i>Chłopiec ze skarbonką</i> , przy smażalni naleśników „Grabówka”	Ks.B.t.IV-292/14
Opole	Opole	Zespół nagrobków na cmentarzu przy ul. Wrocławskiej w Opolu (30 obiektów)	Ks.B.t.IV-294/1-30/14
Opole	Opole	Płyta nagrobna Joanny Eleonory Beer z kościoła par. pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	Ks.B.t.IV-279/13
Ozimek	Grodziec	Organy (instrument) z kościoła par. pw. Matki Boskiej Częstochowskiej i św. Wojciecha w Grodźcu	Ks.B.t.III-277/13
Ozimek	Szczedrzyk	Prospekt organowy wraz z instrumentem z kościoła par. pw. św. Mikołaja	Ks.B.t.III-276/13

Gmina	Miejscowość	Obiekt	Numer decyzji
Pawłowiczki	Maciowakrze	Zespół obrazów – Stacje Drogi Krzyżowej, z kościoła par. pw. św. Floriana	Ks.B.t.III-273/13
Pokój	Zawiść	Prospekt organowy wraz z instrumentem z kościoła par. pw. św. Józefa Robotnika	Ks.B.t.III-270/13
Popielów	Nowe Siołkowice	kapliczka przy ul. Wiejskiej 35	Ks.B.t.IV-289/14
Popielów	Stare Siołkowice	Zespół płaskorzeźb – Stacje Drogi Krzyżowej z kościoła par. pw. św. Michała Archanioła	Ks.B.t.IV-283/14
Skarbimierz	Brzezina	Konfesjonał z kościoła par. pw. NMP Różańcowej	Ks.B.t.IV-287/14
Skarbimierz	Łukowice Brzeskie	Malowidło ściennie z prezbiterium z kościoła fil. pw. Trójcy Świętej	Ks.B.t.IV-285/14
Skarbimierz	Łukowice Brzeskie	Rzeźba – św. Dominik Guzman z kościoła fil. pw. Trójcy Świętej	Ks.B.t.IV-307/14
Skarbimierz	Łukowice Brzeskie	Rzeźba – św. Jan Nepomucen z kościoła fil. pw. Trójcy Świętej	Ks.B.t.IV-308/14
Skarbimierz	Łukowice Brzeskie	Obraz – św. Antoni Padewski z kościoła fil. pw. Trójcy Świętej	Ks.B.t.IV-309/14
Strzelce Opolskie	Błotnica Strzelecka	Dystrybutor paliwa, w parku	Ks.B.t.IV-298/14 *
Tułowice	Tułowice	Prospekt organowy wraz z instrumentem z kościoła par. pw. św. Rocha w Tułowicach	Ks.B.t.IV-278/13
Wołczyn	Szum	Prospekt organowy wraz z instrumentem z kościoła par. pw. Stygmatów św. Franciszka	Ks.B.t.III-271/13

* Decyzja wydana z urzędu

Fot.5. Pomnik Jeńców Serbskich na Starym Cmentarzu Jenieckim w Łambinowicach

W latach 2013-2014 z rejestru zabytków ruchomych nie wykreślono **żadnego** obiektu. Jednocześnie w 2014 r. w związku z informacją o zmianie miejsca przechowywania zabytku ruchomego i jego trwałym przeniesieniem na teren innego województwa przekazano dokumenty i odnotowano zmiany w księdze rejestru zabytków ruchomych odnośnie 2 obiektów:

- wagon osobowy – typ „Bi” (wyprodukowany ok. 1895 r. w Niemczech) – nr rej. ks.B.t.III-274/13 z 5.06.2013 r.;
- wagon osobowy Nr 2420221/7 (wyprodukowany w 1938 r. w Niemczech) – nr rej. ks.B.t.III-275/13 z 10.06.2013 r.

Tab. 4. Zestawienie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków **archeologicznych** w latach 2013-2014 – szczegółowe dane w rozdziale VI.I (Priorytet IV – Ochrona dziedzictwa archeologicznego)

Powiat	Gmina	Miejscowość	Ilość
głubczycki	Branice	Bliszczycze	1
	Głubczyce	Grobniki	3
		Zawiszyce	1
	Kietrz	Lubotyń	2
		Nowa Cerekwia	1
namysłowski	Namysłów	Minkowskie	1
		Barzyna	2
		Krasowice	1
		Ligota Książęca	1
		Zawiszyce	2
nyski	Paczków	Ścibórz	2
		Trzeboszowice	2
		Wilamowa	1
prudnicki	Biała	Biała	2
		Kolnowice	1
Razem			23

Ponadto OWKZ w latach objętych sprawozdaniem wydał **108 pozwoleń** na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach ruchomych oraz **1593** przy zabytkach nieruchomych:

- 2013 r. – 49 (ruchome), 658 (nieruchome);
- 2014 r. – 59 (ruchome), 935 (nieruchome).

IV.II. Pomniki Historii Prezydenta RP

Pomnik Historii to jedna z czterech form ochrony zabytków wymienionych w *Ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* z 2003 r. Terminem tym określa się zabytek nieruchomy o szczególnym znaczeniu dla kultury naszego kraju. Rangę pomnika historii podkreśla fakt, że jest on ustanawiany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej specjalnym rozporządzeniem na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Pomniki Historii ustanawiane są od 1994 r. Do dziś to najwyższe wyróżnienie nadano 60 zabytkom. W latach 2013-2014 nie wpisano obiektów z woj. opolskiego. Do tej pory na tej zaszczytnej liście znalazły się:

- **Góra św. Anny – komponowany krajobraz kulturowo-przyrodniczy** – 2004 r.
- **Zespół kościoła farnego pw. św. Jakuba Starszego Apostoła i św. Agnieszki Dziewicy i Męczennicy** – 2011 r.
- **Staromiejski Zespół Paczkowa w ramach murów miejskich wraz z dawnym cmentarzem** – 2012 r.

Tab. 5. Zestawienie prowadzonych prac konserwatorskich, restauratorskich i remontowych przy obiektach zabytkowych znajdujących się na terenach Pomników Historii na podstawie udzielonych pozwoleń konserwatorskich w latach 2013-2014

Pomnik Historii		
Miejscowość	Obiekt	Prace konserwatorskie, restauratorskie i remontowe
Paczków – zespół staromiejski ze średniowiecznym systemem fortyfikacji		
Paczków	kamienica, ul. Rynek 44	remont daszku papowego
Paczków	kamienica, ul. Rynek 48	wymiana instalacji gazowej
Paczków	kamienica, Rynek 29-30	remont dachów
Paczków	kamienica, ul. Rynek 48	wymiana instalacji gazowej
Paczków	planty miejskie	usunięcie 2 drzew
Paczków	kamienica, ul. Rynek 52	wymiana c.o. gaz wymiana okien
Paczków	mury miejskie	remont konserwatorski neogotyckich filarów murów miejskich
Paczków	kamienica, Rynek 29-30	wymiana instalacji gazowej
Paczków	Rynek 22-23	remont dachu
Paczków	Rynek 4	remont dachu
Paczków	Narutowicza 10	remont dachu
Paczków	Rynek 43	remont dachu
Paczków	wieża ratuszowa	wymiana anten urządzeń RRU
Paczków	kamienica, ul. Rynek 49	wymiana instalacji gazowej
Paczków	kościół pw. św. Jana Ewangelisty	konserwacja elewacji wieży kościoła
Paczków	ul. Kościuszki 4	remont jednego z budynków folwarcznych
Paczków	kamienica, ul. Rynek 38	remont dachu i elewacji
Paczków	Rynek 4	remont dachu i elewacji
Paczków	Rynek 22-23	remont dachu

Paczków	kamienica, ul Narutowicza 2	remont kamienicy
Paczków	kamienica, Rynek 18-18a	remont dachu i elewacji
Paczków	Narutowicza 10	dach i elewacja
Paczków	Rynek 43	dach i elewacja
Paczków	kaplicy Maltitzów w kościele par. pw. św. Jana Ewangelisty	prace konserwatorskie przy ołtarzu kamiennym (barok, 1692)
Zespół kościoła farnego pw. św. Jakuba Starszego Apostoła i św. Agnieszki Dziewicy i Męczennicy		
Nysa	Bazylika Mniejsza św. Jakuba i Agnieszki	konserwacja elewacji dzwonnicy
Nysa	Bazylika Św. Jakuba St. i Św. Agnieszki	prace konserwatorskie przy boazeriach z cyklem obrazów tablicowych (barok, XVII w., aut. K. Dankwart)
Nysa	Bazylika Św. Jakuba St. i Św. Agnieszki	prace konserwatorskie przy rzeźbach: św. Jan Nepomucen i św. Ignacy Loyola (1 poł. XIX)
Góra św. Anny – komponowany krajobraz kulturowo-przyrodniczy		
Góra św. Anny	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych	usunięcie 3 drzew
Góra św. Anny	amfiteatr	remont częściowy nawierzchni z kamienia
Góra św. Anny	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych	usunięcie 18 drzew
Góra św. Anny	cokół Pomnika Czynu Powstańczego	prace konserwatorskie w zakresie konserwacji technicznej
Góra św. Anny	kaplica kalwaryjska Domek Maryi	prace konserwatorskie przy trzech ołtarzach (eklektyzm, 1891, aut. J. Kopp z Monachium)

Fot. 6. Pomnik Historii – Zespół kościoła farnego pw. św. Jakuba Starszego Apostoła i św. Agnieszki Dziewicy i Męczennicy w Nysie

IV.III. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Według danych nadesłanych przez 65 urzędów gminnych, tylko jedna gmina – Łambinowice, nie posiadała aktualnego i całościowego *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy*, stanowiącego podstawę do opracowywania przez wójtów i burmistrzów *Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego*, w których to zapisy dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego stanowią ustawową formę ochrony zabytków. Mają one szczególne znaczenie dla obiektów i obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, np. ujętych w gminnych ewidencjach zabytków.

W latach 2013-2014 Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków uzgodnił z samorządami gminnymi z województwa opolskiego łącznie **163** miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 2013 r. – **66** m.p.z.p.
- 2014 r. – **97** m.p.z.p.

IV.IV. Gminna Ewidencja Zabytków i Programy Opieki nad Zabytkami

Obowiązek opracowywania Gminnych Ewidencji Zabytków (GEZ) oraz gminnych i powiatowych Programów Opieki nad Zabytkami (POnZ), nakłada na samorzady *ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r.*

Gminna Ewidencja Zabytków, będąca zbiorem kart adresowych zabytków i określająca zasoby zabytkowe na terenie gminy stanowi podstawę do sporządzania Programów Opieki nad Zabytkami przez gminy, powiaty i województwa oraz do ustalania zapisów formy ochrony zabytków w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego. Posiadanie aktualnych ewidencji (GEZ) deklaruje **55 Gmin** (na 65 nadesłanych ankiet, tj. 85%). W poprzednim okresie sprawozdawczym 2011-2012 taka deklarację złożyło 65 Gmin (na 67, które odpowiedziało).

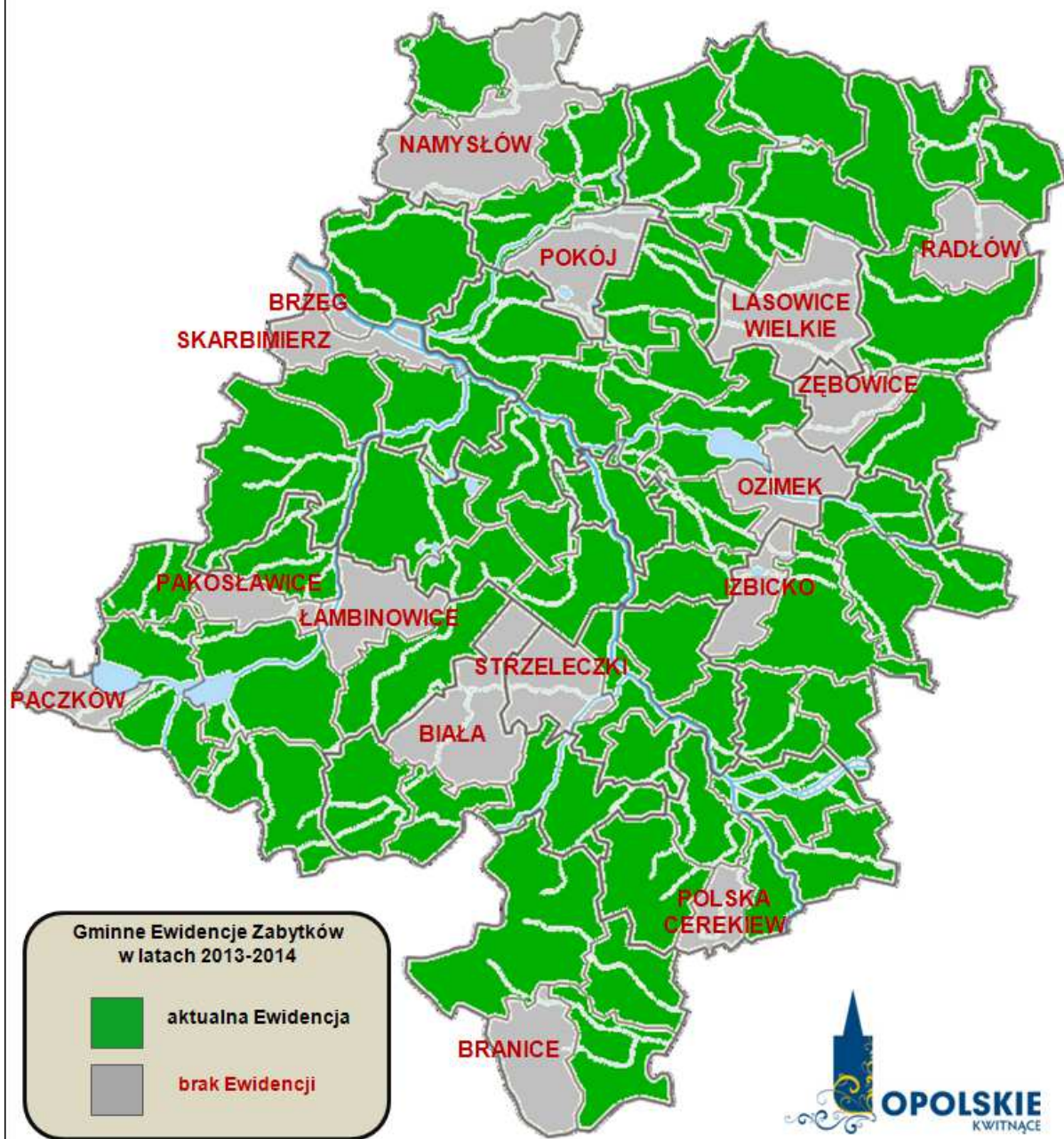
Natomiast w latach 2013-2014 pozytywnie zaopiniowane i zatwierdzone przez WUOZ w Opolu Program Opieki nad Zabytkami posiadało **39 Gmin** (55%) i **3 Powiaty** (27%). W latach 2011-2012 takie dokumenty posiadało odpowiednio 46 Gmin (65%) i 2 Powiaty (18%)¹.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami powinien określać politykę gminy w sferze ochrony zabytków i sposoby wykorzystania obiektów zabytkowych dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

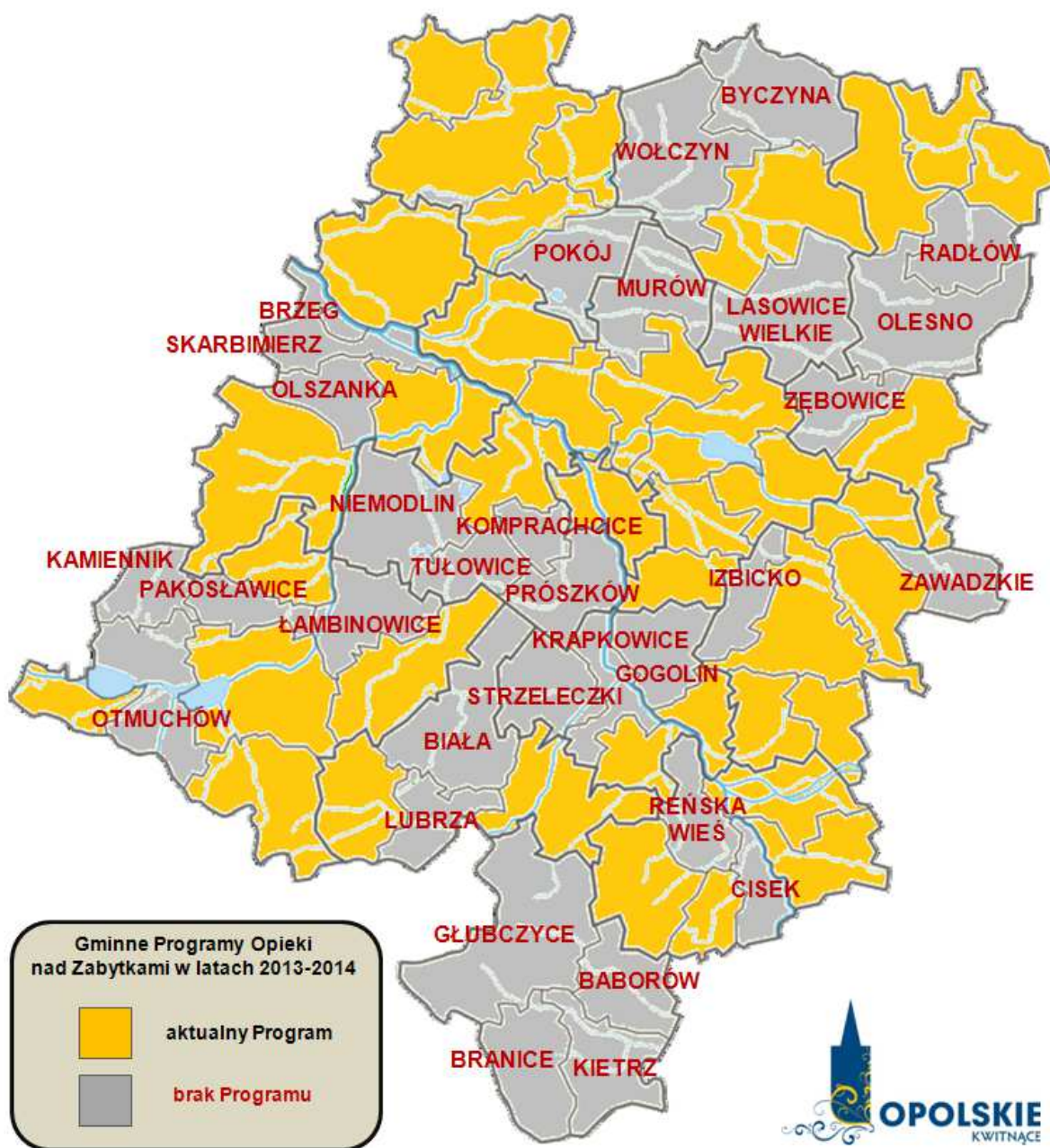
Gminne Ewidencje Zabytków – stan na koniec 2014 r.

---

¹ Dane uzyskane na podstawie odpowiedzi z ankiet oraz opracowań własnych dotyczą wszystkich jednostek samorządu terytorialnego.

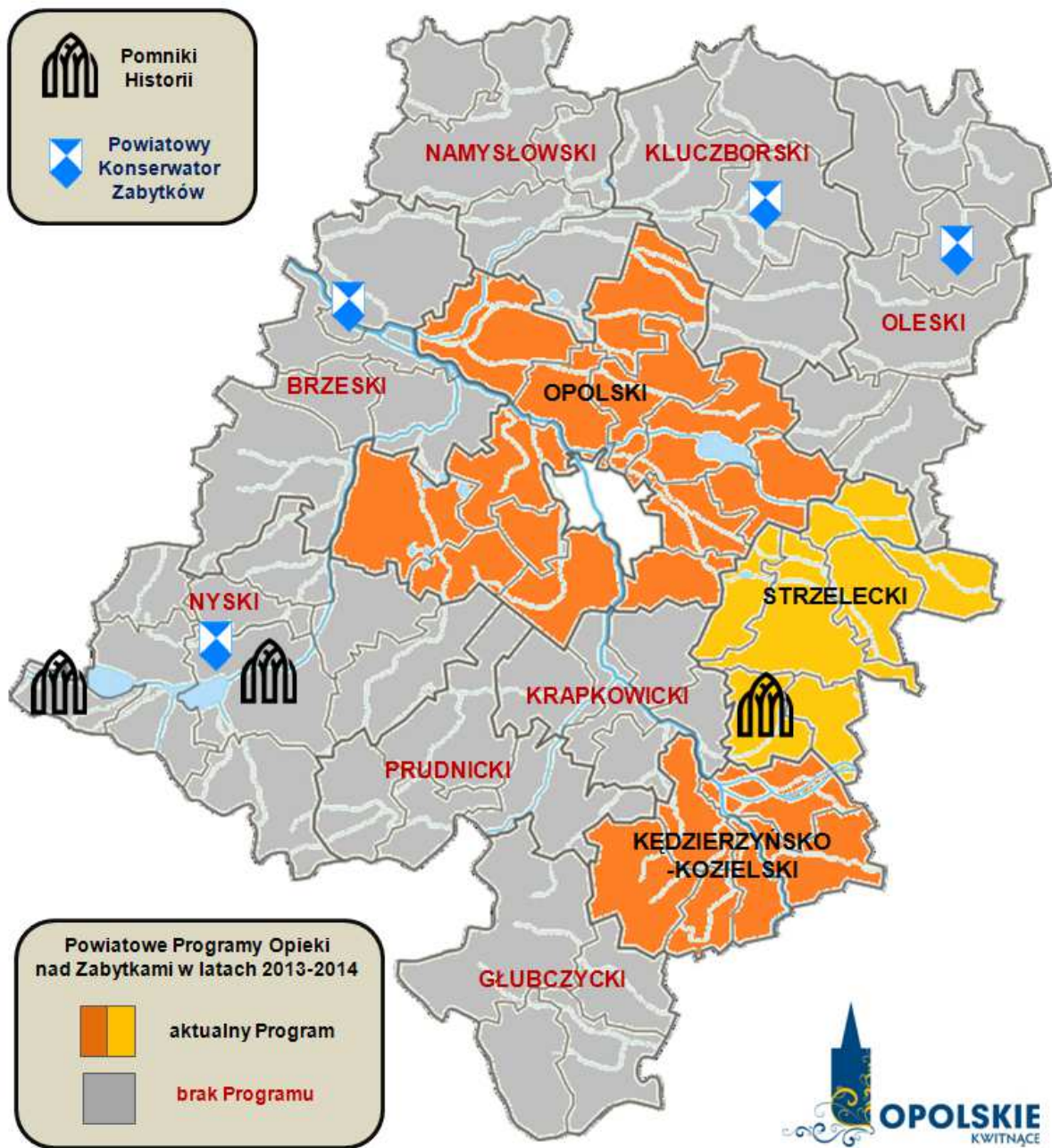

Gminne Programy Opieki nad Zabytkami – stan na koniec 2014 r.

Powiatowe Programy Opieki nad Zabytkami – stan na koniec 2014 r.

V. Założenia Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2011-2014

CEL STRATEGICZNY I: UTRZYMANIE I ZARZĄDZANIE ZASOBEM REGIONALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	
PRIORYTETY	DZIAŁANIA
I. Realizacja zadań własnych samorządu wojewódzkiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. realizacja działań wynikających z programu opieki nad zabytkami oraz ich systematyczny monitoring; 2. zlecenie robót budowlanych i prac konserwatorskich w obiektach zabytkowych, do których Województwo Opolskie posiada tytuł prawny; 3. zlecenie lub dofinansowanie niezbędnych prac studialnych, projektowych oraz badań konserwatorskich - w tym zlecenie opracowania studium waloryzacji zasobów kulturowych na terenie województwa opolskiego (tekst i mapa); 4. monitoring zmiany stanu uszkodzeń najważniejszych obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub charakteryzującymi się wyjątkowymi walorami krajobrazowymi; 5. prowadzenie kolejnych edycji konkursu na realizację zadań publicznych w zakresie konserwacji, restauracji lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, organizowanego przez Samorząd Województwa Opolskiego na dofinansowanie prac zgłaszanych przez właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych;
II. Odnowa wsi w kontekście poprawy stanu zachowania krajobrazu i dziedzictwa regionalnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. wspieranie działań w zakresie rewitalizacji wsi przeprowadzanych na podstawie kompleksowych programów; 2. wspieranie działań w zakresie rewaloryzacji historycznych układów ruralistycznych – w tym zalecenia opracowywania historycznych studiów układów ruralistycznych; 3. promocja regionalnej agroturystyki prowadzonej na bazie zabytków; 4. działania na rzecz ochrony dziedzictwa niematerialnego: <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie lokalnych inicjatyw kulturalnych; - kontynuacja działań zmierzających do integracji młodzieży z różnych grup kulturowych, kształtowanie postaw otwartych i tolerancyjnych; - promocja zachowanego regionalnego folkloru jako atrakcji turystycznej; 5. dbałość o rozwój zrównoważony, tj. integrację ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego; 6. organizowanie i patronowanie konkursom na realizację wpisujące się w tradycyjny krajobraz i zabudowę wsi opolskiej;

<p>III. Rewaloryzacja miast</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. wspieranie działań w zakresie rewitalizacji miast historycznych przeprowadzanych na podstawie kompleksowych programów; 2. wspieranie działań w zakresie rewaloryzacji miast historycznych – w tym zalecenia opracowywania historycznych studiów układów urbanistycznych; 3. zalecanie w dokumentach planistycznych UM uwzględniania w opracowaniach planistycznych gmin (studia uwarunkowań oraz MPZP) odtwarzania dawnych osi kompozycyjnych i powiązań widokowych; 4. wspieranie rewitalizacji obszarów przemysłowych i powojсковych związane m. in. z poszukiwaniem nowych funkcji dla zespołów przemysłowych i powojсковych; 5. wspieranie działań ułatwiających eliminację ze struktur miejskich obszarów niezagospodarowanych, które dezintegrują strukturę przestrzenną;
<p>IV. Ochrona dziedzictwa archeologicznego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. wspieranie działań mających na celu ochronę dziedzictwa archeologicznego w połączeniu z ochroną środowiska kulturowego i przyrodniczego; 2. wspieranie badań archeologicznych polegające zwłaszcza na: <ul style="list-style-type: none"> - inwentaryzacji terenowej stanowisk archeologicznych w ramach AZP; - wzmoczeniu inspekcji i wykopalisk ratowniczych, także na obszarach stanowisk niszczonych intensywnymi pracami rolnymi; - kontynuowaniu inwentaryzacji grodzisk; - kontynuowaniu rozpoznania miejskich nawarstwień kulturowych w ramach badań prowadzonych nowoczesnymi, nieinwazyjnymi metodami; 3. wspieranie współpracy wszystkich instytucji archeologicznych zlokalizowanych i działających na obszarze województwa
<p>V. Rozwój muzealnictwa i wystawiennictwa</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. promocja tworzenia lokalnych izb o charakterze muzealnym; 2. adaptacja nieruchomych zabytków techniki wraz ze zgromadzonymi tam zabytkami ruchomymi na tzw. żywe muzea techniki; 3. dofinansowywanie prac konserwatorskich przy budynkach i zbiorach muzealnych; 4. dofinansowywanie szczególnie cennych ekspozycji muzealnych; 5. wspieranie modernizacji budynków muzealnych wraz z przystosowywaniem ich do potrzeb niepełnosprawnych zwiedzających; 6. wspieranie wydawnictw muzealnych, katalogów i przewodników;

<p>VI. Rozwój instytucji opieki nad zabytkami</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. wspieranie instytucji pozarządowych (stowarzyszenia, fundacje, itp.) zajmujących się opieką nad zabytkami; 2. wspieranie współdziałania instytucji zajmujących się zwalczaniem nielegalnego wywozu za granicę lub przywozu z zagranicy zabytków oraz zwalczaniem przestępczości przeciwko dobrom kultury (porozumienie z 20.06.2008 r. zawarte między: Opolskim WKZ, Kustoszem Diecezjalnym Diecezji Opolskiej, Opolskim Komendantem Wojewódzkim Policji, Komendantem Śląskiego Oddziału Straży Granicznej, Opolskim Komendantem Państwowej Straży Pożarnej, Dyrektorem AP w Opolu, Dyrektorem Izby Celnej w Opolu); 3. promowanie instytucji oraz podmiotów gospodarczych zajmujących się systemami zabezpieczeń przeciwwłamaniowych i przeciwpożarowych (w związku z najbardziej narażonymi na degradację obiektami architektury drewnianej); 4. wspieranie organizacji, skupiających i mobilizujących do działania lokalne społeczności działające na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego 5. aktywizacja właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych poprzez udzielanie kompleksowych informacji na temat możliwości inwestycyjnych; 6. organizacja szkoleń dla pracowników instytucji i departamentów związanych z ochroną i kształtowaniem krajobrazu kulturowego; umożliwianie udziału w szkoleniach zewnętrznych 7. wspieranie działań społecznych opiekunów zabytków; 8. kontynuacja współpracy z uczelniami wyższymi, wspieranie działań i prac badawczych związanych z konserwacją zabytków;
--	--

CEL STRATEGICZNY II: OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

PRIORYTETY	DZIAŁANIA
<p>I. Dziedzictwo kulturowe jako czynnik stymulujący rozwój gospodarczy</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. uwzględnianie w opracowaniach strategicznych, dziedzictwa kulturowego jako potencjału rozwojowego województwa; 2. promowanie i wspieranie finansowe działań mających na celu poprawę atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej obiektów i obszarów o dużych walorach krajobrazowych; 3. promowanie i wspieranie działań, które w sposób szczególnie uwzględniają wieś opolską jako wyróżnik na tle Śląska jeśli chodzi o stopień zachowania układów ruralistycznych i kulturowania folkloru;
<p>II. Wstrzymanie procesu degradacji założeń pałacowo-parkowych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. dofinansowywanie prac studialnych i projektowych; 2. wspieranie kształtowania zasad partnerstwa publiczno-prywatnego w celu pomocy właścicielom założeń pałacowo-parkowych;
<p>III. Wspieranie inicjatyw mających na celu podniesienie rangi obiektów i zespołów zabytkowych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. wspieranie działań zmierzających do powoływania parków kulturowych (pozostałości huty w Zagwizdziu, park w Pokoju); 2. wspieranie działań zmierzających do wpisania wybranych obiektów i zespołów zabytkowych na Listę Pomników Historii Prezydenta RP (Nysa – kolegiata z dzwonnica, staromiejski zespół Paczkowa, kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Małujowicach, Jemielnica – zespół pocysterski); 3. wspieranie działań zmierzających do powoływania archeologicznych parków kulturowych;

<p>IV. Wspieranie funkcjonowania istniejących szlaków oraz inicjatyw na rzecz tworzenia nowych szlaków obejmujących charakterystyczne dla województwa cenne zespoły i obiekty zabytkowe</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. wspieranie istniejących szlaków przez dofinansowywanie ich promocji, oraz rozbudowy ich oferty merytorycznej a także infrastruktury turystycznej; 2. wspieranie inicjatyw na rzecz tworzenia nowych szlaków turystyczno-kulturowych (szlaki związane z niegdyś charakterystycznym dla pewnych części regionu zanikającym lub już nieistniejącym przemysłem); 3. wspieranie inicjatyw na rzecz tworzenia archeologicznych szlaków turystycznych;
<p>CEL STRATEGICZNY III: ROZWÓJ TURYSTYKI ZWIĄZANEJ Z REGIONALNYM DZIEDZICTWEM KULTUROWYM I ROZWÓJ TOŻSAMOŚCI REGIONALNEJ</p>	
<p>PRIORYTETY</p>	<p>DZIAŁANIA</p>
<p>I. Podnoszenie poziomu edukacji i wiedzy nt. regionalnego dziedzictwa kulturowego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. wspieranie organizacyjne i finansowe szkoleń z zakresu wiedzy nt. dziedzictwa kulturowego; 2. wspieranie organizacji wystaw, festynów i kiermaszy regionalnych; 3. wspieranie organizacji konkursów i warsztatów tematycznych, opierających się na elementach historycznego rzemiosła, kultywujących lokalne tradycje i folklor; 4. promocja i wspieranie organizacji Europejskich Dni Dziedzictwa oraz Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w województwie opolskim; 5. popularyzacja i promocja wiedzy o zabytkach przez wspieranie organizacji olimpiad tematycznych wśród dzieci i młodzieży, pikników rodzinnych oraz wycieczek turystycznych z przewodnikiem; 6. wspieranie organizacyjne i finansowe konferencji, sesji popularno-naukowych, warsztatów popularyzujących wiedzę o dziedzictwie kulturowym regionu i dających możliwość dyskusji na temat problematyki związanej z jego ochroną; 7. wspieranie wydawnictw informacyjnych i przewodników; 8. finansowanie publikacji oraz opracowań dotyczących zabytków; 9. dbanie o pamięć o wybitnych osobistościach regionu;
<p>II. Powoływanie nowych instytucji ds. dziedzictwa kulturowego i współpraca z instytucjami już istniejącymi</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. wsparcie inicjatywy powołania instytucji zajmującej się opracowaniami dokumentacyjnymi i badawczymi zabytków województwa opolskiego; 2. wspieranie inicjatywy utworzenia powiatowych służb konserwatorskich (Brzeg, Głubczyce, Kędzierzyn-Koźle, Krapkowice, Namysłów, Opole, Prudnik, Strzelce Opolskie) wraz z przekazaniem części kompetencji na zasadzie porozumienia z WKZ; 3. wspieranie działalności statutowej Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, inicjatyw społecznych opiekunów zabytków oraz prac podejmowanych przez stowarzyszenia i szkoły wyższe w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu kulturowego; 4. wystąpienie z inicjatywą utworzenia systemu szkoleń (przy współudziale WKZ) dla społecznych opiekunów zabytków; 5. wystąpienie z inicjatywą organizowania szkoleń (przy współudziale WKZ) dla pracowników gmin zajmujących się ochroną dziedzictwa kulturowego;
<p>III. Współpraca między regionami</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. kontynuacja wspólnych spotkań i warsztatów między społecznościami miast partnerskich; 2. kontynuacja współpracy w ramach euroregionów Pradziad i Silesia;

	<ol style="list-style-type: none"> 3. kontynuacja działań podjętych na podstawie porozumień między Województwem Opolskim a Krajem Ołomunieckim - projekt pn. „Dziedzictwo kulturalne – wspólne zadanie”, którego realizacja ma przyczynić się do rozwoju współpracy transgranicznej w dziedzinie kultury pomiędzy obu regionami; 4. dalsza współpraca z województwami: małopolskim, śląskim i dolnośląskim dotycząca wspólnych szlaków kulturowych; 5. wspieranie współpracy w związku z międzynarodowymi szlakami turystyczno-kulturowymi; 6. wspieranie i promocja polsko-czeskich spotkań muzealnych;
--	---

VI. Realizacja Programu w latach 2011-2012

VI.I. CEL STRATEGICZNY I – UTRZYMANIE I ZARZĄDZANIE ZASOBEM REGIONALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Priorytet I – Realizacja zadań własnych Samorządu Województwa

W latach obejmujących okres sprawozdawczy, tj. w latach 2013-2014, Zarząd Województwa Opolskiego ogłosił tylko jeden (w 2014 r.) **konkurs wniosków na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru**. Łącznie przeznaczono w nich kwotę **200 000 zł**, co pozwoliło na dofinansowanie **16 zadań**. Przy czym najwyższa przyznana dotacja wynosiła 25 000 zł a średnia ok. 12 500 zł (w latach 2011-2012 średnia ta wynosiła ok. 15 000 zł). Wśród beneficjentów dotacji SWO znalazło się 12 Parafii Rzymskokatolickich oraz po jednej: Parafii Ewangelicko-Augsburskiej, klasztorze, Gminie oraz Wspólnocie Mieszkaniowej. Jeden beneficjent (podmiot kościelny) odstąpił od podpisania umowy na kwotę 15 000 zł.

Ogólnie do konkursu złożono 27 projektów na łączną wnioskowaną kwotę 848 378 zł. W wybranych do dofinansowania 16 zadaniach wnioskowana kwota przez beneficjentów wyniosła 433 340 zł – co przy przeznaczonej alokacji (200 000 zł) dotacje pokryły w ok. 46% zapotrzebowanie.

Na szczególną uwagę zasługują: rekonstrukcja starej stolarki drzwiowej i okiennej w XVII w. barokowym Klasztorze Franciszkanów w Głogówku, konserwacja i restauracja gotyckiej sceny Koronacji Marii w otoczeniu świątyni z ołtarza głównego w Starym Paczkowie, wzmocnienie ścian oporowych skarpy przy budynku kościoła w Prószkowie, konserwacja barokowych polichromii ściennych i sztukaterii nawy bocznej północnej z ołtarzem św. Franciszka Ksawerego w kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja Ap. w Głogówku oraz renowacja i konserwacja krzyży nagrobnych jeńców serbskich na Starym Cmentarzu Jenieckim w Łambinowicach.

Jednym z priorytetów w konkursie były remonty pokryć dachowych. Dofinansowano prace konserwatorskie w tym zakresie m.in. przy kościele filialnym w Więcmierzycach, kościele pw. św. Andrzeja Apostoła w Wójcicach oraz kamienicy w Paczkowie.

Podstawą udzielania dotacji w ramach konkursu wniosków była Uchwała Sejmiku Województwa Opolskiego nr XXXII/345/2009 r. z dnia 26.05.2009 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze województwa opolskiego (Dz.U.W.O. Nr 44, poz. 768).

Samorząd Województwa Opolskiego przyznając dotacje, priorytetowo traktował zabytki charakteryzujące się najwyższą wartością historyczno-artystyczną oraz wymagające pilnych prac konserwatorsko-remontowych. Szczególnie traktowane były zadania dotyczące remontów pokryć dachowych, mające znaczący wpływ na stan techniczny zabytkowych obiektów.

Przykładowe obiekty zabytkowe objęte dofinansowaniem SWO:

Fot. 7. Krzyże nagrobne jeńców serbskich na Starym Cmentarzu Jenieckim w Łambinowicach

Fot. 8. Chrzcielnica z pokrywą z kościoła pw. św. Małgorzaty w Reńskiej Wsi

Fot. 9. Kościół filialny w Więcmierzycach

Fot. 10. Kościół pw. św. Andrzeja Apostoła w Wójcicach

Fot. 11. Kościół parafialny pw. św. Jerzego w Prószkowie

Fot. 12. Rynek w Paczkowie, po lewej kamienica nr 22-23

Fot. 13-14. Wnętrze kościoła parafialnego pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Nysie

W latach objętych niniejszym sprawozdaniem Samorząd Województwa prowadził systematyczny monitoring realizacji działań wynikających z „Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2011-2014”. Jednym z wykonanych zadań było sporządzenie w 2013 r. przez Departament Kultury, Sportu i Turystyki UMWO „Sprawozdania z realizacji Programu Opieki Nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2011-2014. I etap monitoringu – lata 2011-2012”. Dokument po zaakceptowaniu przez Zarząd Województwa Opolskiego został uchwalony przez Sejmik Województwa Opolskiego w dniu 25 lutego 2014 r. (Uchwała nr XXXIX/453/2014).

Kolejnym zadaniem własnym Samorządu Województwa Opolskiego, obok ochrony zabytków na jego terenie, jest **opieka nad zabytkami** w rozumieniu ustawowym czyli ochrona, pielęgnowanie i prowadzenie wszelkich prac konserwatorskich i remontowych w zabytkowych obiektach, do których Województwa Opolskiego posiada tytuł prawny:

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru
1.	Opole	Muzeum Śląska Opolskiego, ul. Mały Rynek 7 (d. kolegium jezuickie)	156/55 z 4.03.1955
2.	Opole	Muzeum Śląska Opolskiego, ul. Św. Wojciecha 13 (budynek administracyjny MŚO)	158/55 z 9.03.1955
3.	Opole	Muzeum Śląska Opolskiego, ul. Św. Wojciecha 9 (d. kamienica czynszowa)	157/55 z 9.03.1955
4.	Opole	Budynek Galerii Muzeum Śląska Opolskiego, ul. Ozimska 10 (d. karczma)	2322/93 z 16.07.1993
5.	Góra Św. Anny	Budynek Muzeum Czynu Powstańczego, ul. Leśnicka 28 (d. Dom Związku Polaków w Niemczech) – Oddział MŚO w Opolu	2276/91 z 8.07.1991
6.	Opole	Park Etnograficzny – Muzeum Wsi Opolskiej, ul. Wrocławska 174	A-284/92 z 28.01.1992
7.	Kielcza	Chata, ul. Dobrego Pasterza 35, Oddział Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu	1784/66 z 8.10.1966
8.	Łambinowice	Budynek główny Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych, ul. Muzealna 4	1937/68 z 1.06.1968
9.	Opole	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych, ul. Minorytów 3 (budynek administracyjny Muzeum)	2278/91 z 7.08.1991
10.	Opole	Budynek administracyjny Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, ul. Piastowska 20 (willa – d. siedziba łoża masońskiej „Psyche”)	2241/90 z 6.11.1990
11.	Rogów Opolski	Zespół zamkowo-parkowy – Oddział Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu: - zamek, - park, - tzw. Kavalierhaus – „Dom Pod Kogutkiem”	4/50 z 17.11.1950 202/88 z 9.01.1988 27/2004 z 27.04.2004
12.	Brzeg	Budynek Zespołu Szkół w Brzegu, ul. Ofiar Katynia 25 (d. Szpital Miejski)	2261/91 z 15.05.1991
13.	Prudnik	Budynek Zespołu Szkół Medycznych im. J. Korczaka, ul. Piastowska 26 (d. willa Fränklów).	2040/78 z 14.11.1978

14.	Opole	Budynek Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej, ul. Kościuszki 14 (d. Gimnazjum dla Dziewcząt)	2245/90 z 29.12.1990
15.	Branice	Zespół Szpitalny, ul. Szpitalna 18 – Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. Ks. Biskupa Józefa Nathana	47/2006 z 15.05.2006
16.	Korfantów	Zespół zamkowo-parkowy, ul. Wyzwolenia 11 – Opolskie Centrum Rehabilitacji w Korfantowie: - zamek, - budynek bramny, - oficyna, - park	2/50/327 z 21.11.1950 854/64 z 8.05.1964 855/64 z 8.05.1964 155/49 z 10.03.1949 i 191/88 z 10.11.1988
17.	Moszna	Zespół pałacowo-parkowy, ul. Zamkowa 1 – Moszna Zamek Sp. z o.o., ul. Zamkowa 1A – Centrum Terapii Nerwic Sp. z o.o.	681/63 z 24.06.1963 1623/66 z 21.09.1966
18.	Woskowice Małe	Zespół pałacowo-parkowy – Ośrodek Leczenia Odwykowego: - pałac, - park	1054/65 z 10.06.1965 58/81 z 13.07.1981
19.	Łosiów	Zespół pałacowy – Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego: - pałac, - park	227/2014 z 20.10.2014 62/81 z 15.07.1981
20.	Jarnołtówek	Dom zdrojowy „Aleksandrówka” nr 19 – Ośrodek Leczenia i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży w Jarnołtówku (Stobrawskie Centrum Medyczne Sp. z o.o. z siedzibą w Kup)	A-204/2013 z 5.06.2013

W latach 2013-2014 do rejestru zabytków wpisano dwa obiekty będące własnością Województwa Opolskiego:

- 2013: dom zdrojowy „Aleksandrówka” w Jarnołtówku
- 2014: pałac w Łosiowie.

Szczegóły tych zadań zostały przedstawione w rozdziale VIII. I: „Działania dotyczące zabytków, których właścicielem jest Województwo Opolskie, podjęte w latach 2013-2014”.

Fot. 15. Pałac w Łosiowie
(źródło: www.oodr.pl)

Zarząd Województwa Opolskiego (Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu) prowadził również inwestycje w obszarze dziedzictwa kulturowego przy okazji projektów remontów dróg wojewódzkich, a w szczególności przy modernizacji starych obiektów mostowych oraz prowadzenia badań archeologicznych w miejscach prowadzenia prac inwestycyjnych. Wykaz prac w latach 2013-2014 prezentuje poniższa tabela:

Rok	Lokalizacja	Projekt	Zakres zadań
2013	Stare Kolnie, km 16+513	Budowa mostu w miejscu mostu przewidzianego do rozbiórki, korekta łuku poziomego DW 457	wykonawstwo
2014	Kubice, km 7+065	Przebudowa mostu, likwidacja kładki dla pieszych, korekta osi DW 407	dokumentacja projektowa
2014	Krzywa Góra, km 23+300 ÷ 25+100	Rozbudowa DW 454 wraz z przebudową obiektu mostowego	dokumentacja projektowa
2014	Chorula – stanowiska archeologiczne	Budowa obwodnicy miejscowości Malnia i Chorula w ciągu DW 423	dokumentacja projektowa
2014	Opole, Czarnowąsy – stanowiska archeologiczne	Budowa obwodnicy miejscowości Dobrzeń Wielki, Dobrzeń Mały, Borki i Czarnowąsy	dokumentacja projektowa

Priorytet II – Odnowa wsi w kontekście poprawy stanu zachowania krajobrazu i dziedzictwa regionalnego.

Lata 2013-2014 to kolejny etap, wdrażania w województwie opolskim **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013**, którego głównym założeniem było wsparcie rozwoju obszarów wiejskich poprzez finansowanie wszelkich działań w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) – również tych dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego opolskiej wsi.

Był to okres przygotowujący do zamknięcia starej perspektywy finansowej UE (2007-2013) i rozpoczynający prace nad nową perspektywą 2014-2020. W latach 2007-2013 pojawiły się zmiany w polityce rolnej prowadzonej wobec obszarów wiejskich. Finansowanie wszelkich działań odbywało się w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), utworzonego na mocy Rozporządzenia Rady Wspólnoty Europejskiej nr 1290/2005. Każdy kraj członkowski zobowiązany został do opracowania krajowego Planu Strategicznego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, a podstawą służącą do opracowania Programu były priorytety i kierunki rozwoju obszarów wiejskich w Polsce, w stosunku do priorytetów wspólnotowych. Instrumenty PROW 2007-2013 podzielone zostały na osie działań, poprzez które mają osiągnięte cele priorytetowe. Do celów priorytetowych należały:

- poprawa konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa przez wsparcie restrukturyzacji, rozwoju i innowacji,

- poprawa środowiska naturalnego i terenów wiejskich przez wspieranie gospodarowania gruntami,
- poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz popierania różnicowania działalności gospodarczej.

Łączna kwota środków przeznaczonych na okres programowania 2007-2013 to ok. 17,2 mld euro, z czego ok. 13,2 mld euro pochodzi z budżetu Unii Europejskiej, a pozostała część w wysokości ok. 4 mld euro stanowią krajowe środki publiczne. Instrumenty PROW 2007-2013 podzielone zostały na osie działań, poprzez realizację których miały zostać osiągnięte cele priorytetowe.

Osie Priorytetowe PROW 2007-2013:

Oś I. Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego,

Oś II. Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich,

Oś III. **Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej,**

Oś IV. **Leader**

Wykaz projektów współfinansowanych w latach 2013-2014 z EFRROW, dotyczący ochrony dziedzictwa kulturowego wsi znajduje się w rozdziale VII – „Finansowanie działań w zakresie ochrony zabytków w latach 2013-2014”.

„Piękna Wieś Opolska”

Jeden z nielicznych tego typu konkursów w Polsce, corocznie ogłaszany jest przez Zarząd Województwa Opolskiego (pierwotnie od 1998 r. organizowany przez Wojewodę Opolskiego). Następnie został włączony jako element programu Odnowy Wsi. Jest on jedną z form wsparcia jakie oferuje Urząd Marszałkowski społecznościom lokalnym uczestniczącym w programie Odnowy Wsi. Konkurs ma za zadanie wyłanianie i promowanie najlepszych wzorców działania poszczególnych sołectw, a także indywidualnych mieszkańców. Z założenia ma on inspirować i znajdować wielu naśladowców. Konkurs jest wizytówką i najbardziej spektakularnym przedsięwzięciem opolskiego programu Odnowy Wsi, a jego zakończenie i wręczenie nagród jest dorocznym świętem jego uczestników. Nagrody przyznawane są w czterech kategoriach – główna nagroda w kategorii „Najpiękniejsza Wieś Opolska” wynosi 20 000 zł. Dodatkowo w 2013 r. z okazji jubileuszu konkursu wybrano „Wieś dziedzictwa kulturowego”.

Tab. 6. Uczestnictwo w konkursie „Piękna Wieś Opolska” w latach 2013-2014

Lata	Najpiękniejsza wieś	Najlepszy start	Najlepszy projekt	Najpiękniejsza zagroda	Wieś dziedzictwa kulturowego	Wieś przeżyć i emocji
2013	11	3	12	3	7	
2014	5		10			5
RAZEM	16	3	22	3	7	5

Laureaci 2013

W dniu 5 lutego 2013r. Zarząd Województwa ogłosił XVI edycję konkursu „Piękna Wieś Opolska 2013”, którego główną rolą było wyłanianie i promowanie najlepszych wzorców działania społeczności lokalnych.

„Najpiękniejsza wieś”

Zgodnie z kryteriami konkursu szczególną uwagę zwraca się na tożsamość sołectwa, dynamikę przedsięwzięć, sposób organizacji i komunikacji wewnętrznej, jakość realizowanych projektów, współdziałanie wewnętrznych organizacji, współpracę z partnerami zewnętrznymi, estetykę wsi.

I miejsce: **Karłowice**, gm. Popielów – 15 000 zł

II miejsce: Zębowice, gm. Zębowice – 10 000 zł

III miejsce: Centawa, gm. Jemielnica – 7 000 zł

III miejsce: Walce, gm. Walce – 7 000 zł

„Wieś dziedzictwa kulturowego 2013”

Celem kategorii „Wieś dziedzictwa kulturowego” było zwrócenie uwagi mieszkańców sołectw na problematykę zachowania zasobu kultury materialnej i niematerialnej przy jednoczesnym tworzeniu produktów i specyfiki wsi. Sołectwa zgłoszone do tej kategorii winny spełniać kryteria zgodne z założeniami Sieci Najciekawszych Wsi w Polsce, której zawiązanie jest efektem ubiegłorocznych obchodów XV-lecia Programu Odnowy Wsi.

Laureat: **Jemielnica**, gm. Jemielnica – 10 000 zł

Fot. 16-17. Jemielnica – „Wieś dziedzictwa kulturowego 2013” – widok na klasztorny zespół pocysterski oraz zabudowa wiejska.

„Najlepszy start w odnowie wsi”

Komisja Konkursowa w tej kategorii nagradza wieś, która niedawno przystąpiła do Programu Odnowy Wsi w ostatnich 3 latach, ale zakres i dynamika realizowanych przez nią zadań warte są podkreślenia. Szczególnie wyróżniana jest integracja mieszkańców wokół realizowanych przedsięwzięć.

I miejsce: **Rozmierka**, gm. Strzelce Opolskie – 7 000 zł

Wyróżnienie: Gierszowice, gm. Olszanka – 3 500 zł

Wyróżnienie: Ciepelowice, gm. Dąbrowa – 3 500 zł

„Najpiękniejszy projekt odnowy wsi”

Projekty zgłaszane w powyższej kategorii oceniane są głównie przez pryzmat innowacyjności. Przy ocenie ważne jest zaangażowanie mieszkańców oraz powiązanie z planem odnowy miejscowości. Nagrodzone projekty cechował wysoki poziom oddziaływania i zaspokajania potrzeb mieszkańców, jednocześnie integrując lokalną społeczność wsi.

I miejsce: **Zagwiździe**, gm. Murów: „Zagwiździe – Zabytkowe Centrum Kultury” – 8 000 zł

II miejsce: Kadłub, gm. Strzelce Opolskie: „Kadłub – muzeum bez murów” – 6 000 zł

III miejsce: Koperniki, gm. Nysa: „Pierniki prosto z Kopernik” – 4 000 zł

Wyróżnienie: Skorogoszcz, gm. Lewin Brzeski: „Legenda o Skorogoszczy” – 2 000 zł

Wyróżnienie: Kadłub gm. Strzelce Opolskie „Centrum Sportowo-Rekreacyjne „Kadłubek” – 2 000 zł

„Najpiękniejsza zagroda wiejska”

Kryteria konkursu wymagają, aby zgłoszona posesja była obecną bądź dawną zagrodą wiejską oraz miejscem zamieszkania i pracy. Oceniane jest utrzymanie wysokiej jakości zabudowy i estetyki poszczególnych części zagrody: mieszkalne, gospodarczej i rekreacyjno-wypoczynkowej przy jednoczesnym poszanowaniu wiejskiego krajobrazu kulturowego. Pod uwagę brane jest również zaangażowanie właścicieli w odnowę własnej miejscowości. Z uwagi na wyrównany poziom zgłoszonych zagród komisja nie przyznała I i II miejsca, natomiast dwa równorzędne III miejsca.

III miejsce: Państwo Teresa i Joachim Sobota – Olszowa, gm. Ujazd – 1 000 zł

III miejsce: Małgorzata i Wilhelm Kopitza – Pietna, gm. Krapkowice – 1 000 zł

Laureaci 2014

W dniu 19 marca 2014 r. Zarząd Województwa ogłosił XVII edycję Konkursu „Piękna Wieś Opolska 2014”, którego główną rolą było wyłanianie i promowanie najlepszych wzorców działania społeczności lokalnych. Tym razem konkurs rozgrywano tylko w trzech kategoriach tj. „Najpiękniejsza wieś”, „Najlepszy projekt odnowy wsi” oraz dodatkowej

kategorii „Wieś przeżyć i emocji”, która ma zwrócić uwagę sołectw na tworzenie „koszyka” produktów i specjalizacji wsi. Dzięki specyfice i występowaniu kluczowego tematu przewodniego wsi posiadają wyjątkowy niepowtarzalny klimat.

„Najpiękniejsza wieś”

Zgodnie z kryteriami konkursu szczególną uwagę zwraca się na tożsamość sołectwa, dynamikę przedsięwzięć, sposób organizacji i komunikacji wewnętrznej, jakość realizowanych projektów, współdziałanie wewnętrznych organizacji, współpracę z partnerami zewnętrznymi oraz estetykę wsi.

I miejsce: **Lasowice Wielkie**, gm. Lasowice Wielkie – 15 000 zł

II miejsce: Ligota Dolna, gm. Kluczbork – 10 000 zł

III miejsce: Dziergowice, gm. Bierawa – 7 000 zł

III miejsce: Walce, gm. Walce – 7 000 zł

„Najpiękniejszy projekt odnowy wsi”

Projekty zgłaszane w powyższej kategorii oceniane są głównie przez pryzmat innowacyjności. Przy ocenie ważne jest zaangażowanie mieszkańców oraz powiązanie z planem odnowy miejscowości. Nagrodzone projekty cechował wysoki poziom oddziaływania i zaspokajania potrzeb mieszkańców, jednocześnie integrując lokalną społeczność wsi.

I miejsce: **Biedrzychowice**, gm. Głogówek: „Wielość – remont i adaptacja pomieszczenia starej wozowni na piec chlebowy i wędzarnik” – 8 000 zł

II miejsce: Wawelno, gm. Komprachcice: „Ocalić od zapomnienia – tradycja przede wszystkim” – 6 000 zł

III miejsce: Chudoba, gm. Lasowice Wielkie: „Plac rekreacyjno – sportowy w Chudobie” – 4 000 zł

Fot. 18. Stara wozownia w Biedrzychowicach zaadaptowana na piec chlebowy i wędzarnik.

„Wieś przeżyć i emocji 2014”

Celem tej kategorii było zwrócenie uwagi mieszkańców sołectw na tworzenie „koszyka” produktów i specjalizacji wsi przy jednoczesnym zachowaniu zasobu kultury materialnej i niematerialnej. Sołectwa zgłoszone do tej kategorii winny spełniać kryteria zgodne z założeniami Sieci Najciekawszych Wsi w Polsce.

I miejsce: **Pawłowice**, gm. Gorzów Śląski – 10 000 zł

Działania Zespołu ds. Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Wsi oraz Krajobrazu Kulturowego Opolszczyzny w latach 2013-2014.

Spotkania zespołu odbywały się w kilku różnych kategoriach:

1. oficjalne spotkania wszystkich członków zespołu;
2. robocze spotkania w grupach mające na celu prace nad poszczególnymi zagadnieniami;
3. działania związane z organizacją szkoleń, warsztatów i konferencji od poziomu lokalnego po ogólnokrajowy.

Obecnie bieżące informacje można śledzić na stronie internetowej poświęconej ochronie krajobrazu kulturowego opolskiej wsi: www.dziedzictwoswiopolskiej.pl

2013:

- Ukończenie klasyfikacji najcenniejszych wsi województwa opolskiego.
- Spotkania z mieszkańcami wsi Stary Paczków (luty 2013 r.) i Różyna (maj 2013 r.)
- Opracowanie robocze materiału: *Zakres, przyczyny i możliwości przeciwdziałania degradacji zasobu kulturowego wsi i przestrzeni wiejskiej w województwie opolskim.*
- Organizacja konwentu wojewódzkich konserwatorów zabytków nt. *Dziedzictwo kulturowe wsi – stan zachowania i sposoby ochrony* – 5-7 czerwca 2013 r.
- Analiza stanu zachowania zabytkowych wsi na obszarze kraju – zadanie realizowane przy współpracy wojewódzkich konserwatorów zabytków
- Udział członków zespołu w konkursie UMWO – *Piękna wieś opolska* w kategorii *Wieś Dziedzictwa Kulturowego*
- Udział i prezentacje członków zespołu podczas FORUM DEBATY PUBLICZNEJ Potencjał tworzenia Sieci Najciekawszych Wsi – Warszawa, Pałac Prezydencki 3.10.2013 r.
- Przeprowadzenie ogólnopolskich warsztatów dot. tworzenia sieci najciekawszych wsi – Jemielnica 5.11.2013 r.
- Prezentacja „Ocena zasobów dziedzictwa kulturowego wsi opolskiej w kontekście tworzenia Sieci Najciekawszych Wsi” podczas spotkania dla liderów Programu Odnowy Wsi, Pawłowice 5 grudnia 2013 r.
- Wykonanie projektów rewitalizacji wsi Stary Paczków i Złotogłowice.

2014:

- Przekazanie do wójtów i burmistrzów oraz sołtysów informacji o wsiach posiadających cenne wartości zabytkowe w poszczególnych gminach.
- Spotkania z mieszkańcami wsi Stary Paczków (10 kwietnia 2014 r.) i Złotogłowice (15 kwietnia 2014 r.). Podjęcie działań zmierzających do wdrożenia projektów rewitalizacji wsi Stary Paczków i Złotogłowice wraz z podsumowaniem i analizą opracowanych koncepcji w kontekście wypracowania wniosków do projektów rewitalizacji obszarów wiejskich.
- Działania na rzecz rewitalizacji wsi Stary Paczków z uwzględnieniem aktywizacji społeczności wsi – przygotowanie projektu rewitalizacji na rok 2015.
- Wyłonienie kandydatów do Sieci Najciekawszych Wsi z terenu woj. opolskiego.

Fot. 19. Zabudowa wiejska w Starym Paczkowie

Pozostałe działania WUOZ w Opolu związane z ochroną dziedzictwa kulturowego, w tym ochroną krajobrazu wiejskiego zrealizowane w latach 2013-2014, współfinansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (KSOW)

2013:

I. Konferencje, warsztaty, inne działania:

1. Konkurs plastyczny dla dzieci „Mój ulubiony zabytek, pomnik historii”.
2. Konferencja ogólnopolska wojewódzkich konserwatorów zabytków pn. „Dziedzictwo kulturowe wsi – stan zachowania i sposoby ochrony” połączona z objazdem studyjnym (5-7 czerwca 2013 r.).
3. Organizacja regionalnych obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków (22 kwietnia 2013r., Zagwiździe).

4. Przeprowadzenie ogólnopolskich warsztatów dot. tworzenia sieci najciekawszych wsi (5 listopada 2013 r., Jemielnica).
5. Spotkanie informacyjne Zespołu ds. zachowania dziedzictwa kulturowego wsi i ochrony wiejskiego krajobrazu z mieszkańcami wsi Stary Paczków poświęcone zachowaniu dziedzictwa kulturowego o szczególnych walorach zabytkowych (6 lutego 2013 r., Stary Paczków).
6. Spotkanie informacyjne Zespołu ds. zachowania dziedzictwa kulturowego wsi i ochrony wiejskiego krajobrazu z mieszkańcami wsi Różyna poświęcone zachowaniu dziedzictwa kulturowego o szczególnych walorach zabytkowych (28 maja 2013 r., Różyna).

II. Opracowania studialne, publikacje:

1. Publikacja „Opolskiego Informatora Konserwatorskiego”.
2. Wydanie folderu „Dziedzictwo kulturowe wsi opolskiej. Historyczna zabudowa wiejska województwa opolskiego. Jak rozumieć? Co zachować?”.
3. Dofinansowanie wydawnictwa VII tomu „Przeglądu urbanistycznego” poświęconego odnowie i ochronie wsi opolskiej.
4. Opracowanie na zlecenie OWKZ „Projekt rewitalizacji wsi Stary Paczków” przez Instytut Architektury Krajobrazu Politechniki Krakowskiej.
5. Opracowanie studiów historyczno-ruralistycznych wsi Różyna i Zakrzów Turawski.

2014:

I. Konferencje, warsztaty:

1. Działania na rzecz utworzenia parku kulturowego Ostrówek. Przeprowadzenie z Urzędem Miasta Opola konkursu architektonicznego na zagospodarowanie terenu Ostrówka.
2. Organizacja regionalnych obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków (28 kwietnia 2014 r., Opole).
3. Spotkanie informacyjne Zespołu ds. zachowania dziedzictwa kulturowego wsi i ochrony wiejskiego krajobrazu z mieszkańcami wsi Stary Paczków, poświęcone zachowaniu dziedzictwa kulturowego o szczególnych walorach zabytkowych (10 kwietnia 2014 r., Stary Paczków).
4. Spotkanie informacyjne Zespołu ds. zachowania dziedzictwa kulturowego wsi i ochrony wiejskiego krajobrazu z mieszkańcami wsi Złotogłowice, poświęcone zachowaniu dziedzictwa kulturowego o szczególnych walorach zabytkowych (15 kwietnia 2014 r., Złotogłowice).

II. Opracowania studialne, publikacje:

1. Publikacja „U stóp Wieży Piastowskiej”.
2. Opracowanie studiów historyczno-ruralistycznych wsi Klisino i Raclawice Śląskie.

Inne realizowane zadania OWKZ:

- wydawanie rocznika: Opolskiego Informatora Konserwatorskiego poświęconego m.in. zagadnieniom badawczym, konserwatorskim dotyczącym zabytków
- organizacja konferencji ogólnopolskich i regionalnych oraz warsztatów poświęconych zachowaniu dziedzictwa kulturowego wsi opolskiej

- popularyzowanie wiedzy o zabytkach, m.in. o Pomnikach Historii, ze zrealizowanych zadań można wymienić konferencję dla przedstawicieli samorządów poświęconą tej tematyce (XII 2012) oraz wojewódzki konkurs plastyczny „Mój ulubiony zabytek, pomnik historii” (rozstrzygnięcie MDOZ 2013 r.)
- OWKZ włączył się w realizację ogólnopolskiego konkursu fotograficznego „Wiki Lubi Zabytki” – pierwsza edycja konkursu została rozstrzygnięta w 2012 r.

Działania edukacyjne i promocyjne związane z zachowaniem cennego dziedzictwa kulturowego – Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W latach 2013-2014 Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi UMWO prowadził działalność edukacyjną związaną z wdrażaniem koncepcji Sieci Najciekawszych Wsi w ramach Programu Odnowy Wsi. W 2013 r. w ramach konkursu „Piękna Wieś Opolska” stworzono dodatkową kategorię „Wieś dziedzictwa kulturowego”, natomiast w 2014 r. specjalną kategorię „Wieś przeżyć i emocji”, w ocenie której istotne znaczenie miała substancja materialna oraz układ przestrzenny miejscowości, zabudowa i architektura, elementy przyrodnicze oraz elementy krajobrazowe.

W 2015 r. powstała publikacja „Walory miejscowości – tworzywem Sieci Najciekawszych Wsi”. która w syntetyczny sposób omawiała przekształcenia zachodzące we współczesnych wsiach i wynikające z tego zagrożenia dla dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.

Międzynarodowy Obóz Młodzieżowy w Łambinowicach

W ramach działań na rzecz ochrony pamięci historycznej jak również dziedzictwa materialnego związanego z cmentarzami wojennymi w latach 2013-2014 kontynuowano działania zmierzające do integracji młodzieży międzynarodowej z różnych grup kulturowych, kształtujące postawy tolerancyjne, otwarte na inne kultury.

Pod patronatem konsula RFN w Opolu oraz Marszałka Województwa Opolskiego odbyła się XVIII i XIX edycja Międzynarodowego Obozu dla młodzieży z Niemiec, Polski i Ukrainy, która porządkowała groby na wojennych i powojennych cmentarzach w Łambinowicach. Obozy wraz z ich kulminacyjnym punktem „Świętem Pamięci” od kilkunastu lat integrują młodych ludzi, sprzyjają poznawaniu kultur i pokonywaniu barier językowych, pozwalają także jego uczestnikom na refleksję i zadumę nad trudną historią.

Impreza doskonale wpisuje się w krajobraz społeczny Śląska Opolskiego – regionu o trudnej historii. Współorganizatorem obozów co roku jest Landowy Związek Niemiecki Ludowego Związku Opieki nad Grobami Wojennymi Nadrenii Palatynatu oraz Kuratorium Oświaty w Opolu.

Priorytet III – Rewaloryzacja miast

Zarząd Województwa Opolskiego, jako Instytucja Zarządzająca RPO, w latach kontynuował działania w zakresie rewitalizacji miast historycznych przeprowadzanych w ramach **Działania 6.1 Rewitalizacja obszarów miejskich**, na podstawie Lokalnych Planów Rewitalizacji opracowanych przez gminy miejskie. Rewitalizacja obszarów miejskich wspierana w ramach RPO WO 2007-2013 prowadzona była w trzech, powiązanych ze sobą wymiarach, tj. społecznym, gospodarczym i przestrzennym i wnikała z Lokalnych Programów Rewitalizacji, opracowanych przez odpowiednie jednostki samorządu terytorialnego. W celu zapewnienia kompleksowości działań podejmowanych w zakresie rewitalizacji obszarów miejskich, objętych Lokalnym Programem Rewitalizacyjnym do objęcia wsparciem w ramach działania 6.1. Zarząd wytypował pięć miast: Opole, Nysę, Brzeg, Kędzierzyn-Koźle, Kluczbork. Dodatkowo w wyniku ogłoszonego naboru wniosków dla pozostałych ośrodków miejskich pow. 5 000 mieszkańców, Zarząd Województwa Opolskiego wytypował kolejnych 10 miast spośród 16 zgłoszonych: Prudnik, Lewin Brzeski, Głubczyce, Gogolin, Namysłów, Głogówek, Paczków, Otmuchów, Głuchołazy, Grodów. Działania na wybranych obszarach miejskich odnosiły się do rehabilitacji przestrzeni publicznej, kształtowania przestrzeni i zabudowy, w tym tworzenia warunków dla zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców.

W latach 2013-2014 nie wybrano do dofinansowania żadnego nowego projektu. Wykaz zadań realizowanych w latach 2013-2014 w ramach działania 6.1 w rozdziale VII.

Dodatkowo zarząd Województwa Opolskiego w ramach Działania 6.2 **Zagospodarowanie terenów zdegradowanych** wpierał działania mające na celu rewitalizację terenów powojсковych, przemysłowych, zdegradowanych dzielnic i osiedli fabrycznych. Zadania te realizowano poprzez tworzenie warunków do realizacji potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa oraz potrzebę zachowania i popularyzacji walorów przyrodniczo-krajobrazowych regionu.

W latach 2013-2014 wybrano do dofinansowania dwa nowe projekty:

- Zagospodarowanie zdegradowanego kompleksu sportowo-rekreacyjnego „Kłodnica” w Kędzierzynie-Koźlu poprzez utworzenie Parku Edukacyjnego (beneficjent: Gmina Kędzierzyn-Koźle),
- Nadanie nowych funkcji terenom zdegradowanym – budowa obiektu dydaktyczno-administracyjnego PWSZ w Nysie (beneficjent: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie).

Wykaz zadań realizowanych w latach 2013-2014 w ramach Działania 6.2 w rozdziale VII.

Raport końcowy. Rewitalizacja obszarów miejskich oraz zagospodarowanie terenów zdegradowanych w województwie opolskim

W latach 2014-2015 prowadzone było badanie pn. Rewitalizacja obszarów miejskich oraz zagospodarowanie terenów zdegradowanych w województwie opolskim, zrealizowane w ramach projektu pn. „Opolskie Obserwatorium Terytorialne - wzmocnienie systemu monitorowania polityk publicznych”. Celem badania była ocena wpływu projektów rewitalizacyjnych oraz związanych z zagospodarowaniem terenów zdegradowanych, w szczególności zrealizowanych w ramach RPO WO 2007-2013, na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej tych obszarów i ich mieszkańców oraz opracowanie rekomendacji w zakresie skutecznego dopasowania interwencji publicznej i poprawy zarządzania tego rodzaju obszarami w okresie 2014-2020 (m.in. w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich).

Materiały były przedmiotem obrad Zarządu Województwa Opolskiego w dniu 5.10.2015 r. Dodatkowo główne wnioski i rekomendacje z badania zostały zaprezentowane w ramach posiedzenia Opolskiego Regionalnego Forum Terytorialnego w dniu 22.10.2015 r. oraz podczas konferencji dot. rewitalizacji obszarów miejskich w województwie opolskim zorganizowanej wspólnie z IZ RPO WO 2014-2020 w terminie 28.10.2015 r.

Prace koordynował Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej.

Priorytet IV – Ochrona dziedzictwa archeologicznego

Ochroną zabytków archeologicznych w województwie zajmuje się w głównej mierze Wydział Zabytków Archeologicznych przy Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Opolu. Do jego zadań należy w szczególności:

- prowadzenie doraźnych, interwencyjnych, wykopaliskowych badań ratowniczych stanowisk zagrożonych lub niszczonych siłami natury,
- prowadzenie doraźnych, powierzchniowych badań rozpoznawczych dla określenia wytycznych konserwatorskich w uzgodnieniach projektów inwestycyjnych,
- nadzorowanie i koordynowanie wszelkich prac i badań archeologicznych,
- prowadzenie inspekcji terenowych w zakresie stanu zachowania stanowisk archeologicznych,
- prowadzenie na terenie stref archeologicznych i poza nimi inspekcji robót ziemnych, realizowanych w ramach inwestycji uzgadnianych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- opracowywanie wytycznych i pozwoleń na prowadzenie prac i badań archeologicznych,
- prowadzenie postępowania administracyjnego związanego z wpisem zabytku archeologicznego do rejestru zabytków.

W latach 2013-2014 Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków wydał decyzję o wpisie **23** stanowisk archeologicznych do rejestru zabytków województwa opolskiego, z czego zdecydowana większość w roku 2013, według poniższego zestawienia.

Tab. 7. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków w latach 2013-2014.

Lp.	Miejscowość	Gmina	Typ stanowiska	Chronologia	Nr rejestru zabytków
1	Barzyna	Namysłów	śląd osadnictwa, osada	mezolit, V okres epoki brązu / okres halszacki C, XIV - XV w.	A-159/2013
2	Barzyna	Namysłów	śląd osadnictwa, osada	epoka kamienia, V okres epoki brązu, XIV - XV w.	A-160/2013
3	Biała	Biała	punkt osadniczy, śląd osadnictwa	neolit (kultura pucharów lejkowatych), V okres epoki brązu / okres halszacki (kultura łużycka), okres wpływów rzymskich (kultura przeworska), późne średniowiecze	A-173/2014
4	Biała	Biała	punkt osadniczy, śląd osadnictwa	epoka kamienia, VIII – IX w.	A-174/2014
5	Bliszczycze	Branice	osada, punkt osadniczy	kultura łużycka (V okres epoki brązu / okres halszacki), późne średniowiecze	A-152/2013
6	Grobniki	Głubczyce	punkt osadniczy, osada	neolit (kultura pucharów lejkowatych), epoka brązu (kultura łużycka)	A-170/2013
7	Grobniki	Głubczyce	punkt osadniczy, osada	neolit (kultura pucharów lejkowatych), IV-V okres epoki brązu (kultura łużycka)	A-169/2013
8	Grobniki	Głubczyce	śląd osadnictwa, osada	neolit (kultura pucharów lejkowatych), wczesny okres epoki brązu sprzed, IV-V okres epoki brązu (kultura łużycka)	A-171/2013
9	Kolnowice	Biała	śląd osadnictwa, osada	górnny paleolit, kultura łużycka, okres wpływów rzymskich (kultura przeworska), późne średniowiecze	A-172/2014
10	Krasowice	Namysłów	osada hutnicza	późny okres wpływów rzymskich (kultura przeworska)	A-161/2013
11	Ligota Książęca	Namysłów	śląd osadnictwa, osada	neolit (kultura pucharów lejkowatych), V okres epoki brązu / okres halszacki	A-162/2013
12	Lubotyń	Kietrz	śląd osadnictwa	starszy paleolit, neolit	A-167/2013
13	Lubotyń	Kietrz	osada, śląd osadnictwa	neolit (kultura pucharów lejkowatych), XIV-XV w.	A-168/2013
14	Minkowskie	Namysłów	śląd osadnictwa, osada, punkt osadniczy	mezolit, późny okres wpływów rzymskich (kultura przeworska), XI-XII w., XIV-XV w.	A-163/2013

Lp.	Miejscowość	Gmina	Typ stanowiska	Chronologia	Nr rejestru zabytków
15	Nowa Cerekwia	Kietrz	śląd osadnictwa, osada	okres lateński, kultura przeworska (okres wpływów rzymskich), średniowiecze	A-153/2013
16	Ścibórz	Paczków	osada, ślad osadnictwa	kultura lendzielska (neolit), kultura łużycka, XIV - XV w.	A-154/2013
17	Ścibórz	Paczków	punkt osadniczy, osada, ślad osadnictwa	kultura ceramiki wstęgowej rytej (neolit), kultura przeworska (późny okres wpływów rzymskich), XIV - XV w.	A-155/2013
18	Trzeboszowice	Paczków	punkt osadniczy, osada, ślad osadnictwa	epoka kamienia, kultura przeworska (okres wpływów rzymskich), XIV - XV w.	A-157/2013
19	Trzeboszowice	Paczków	osada	kultura przeworska (późny okres wpływów rzymskich)	A-158/2013
20	Wilamowa	Paczków	osada, ślad osadnictwa	późny okres wpływów rzymskich / okres wędrówek ludów (kultura przeworska), XIV – XV w.	A-156/2013
21	Zawiszyce	Głubczyce	śląd osadnictwa, osada	epoka kamienia, późny okres epoki brązu / okres halsztacki (kultura łużycka), okres wpływów rzymskich (kultura przeworska), X-XI w., XIV-XV w.	A-164/2013
22	Zawiszyce	Namysłów	osada, ślad osadnictwa	neolit (kultura pucharów lejkowatych), epoka brązu (kultura łużycka), XI - XII w. , XIV-XV w.	A-165/2013
23	Zawiszyce	Namysłów	osada	neolit (kultura pucharów lejkowatych), XIV-XV w.	A-166/2013

Ponadto monitorowaniem stanu zachowania i oceny wartości zasobu dziedzictwa archeologicznego zajmował się **Narodowy Instytut Dziedzictwa, Oddział Terenowy w Opolu**, którego pracownicy uczestniczyli w projekcie terenowej weryfikacji rejestru zabytków archeologicznych. W 2013 r. w NID OT/Opole zweryfikowano ok. 130 stanowisk archeologicznych, taką samą liczbę w 2014.

W latach 2013-2014 w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe – Ochrona zabytków archeologicznych”, nie dofinansowano żadnego zadania dotyczącego prac archeologicznych na terenie województwa opolskiego, zarówno jeżeli chodzi o zabytek archeologiczny, jak i wnioskodawcę (jego siedzibę).

Priorytet V – Rozwój muzealnictwa i wystawiennictwa

Tab. 8. Wykaz muzeów w woj. opolskim działających w latach 2013-2014

Nazwa	Organizator
Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu	Minister Kultury i Dziedzictwa / Narodowego, Województwo Opolskie / Powiat Brzeski
Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu	Województwo Opolskie
Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łąbinowicach-Opolu	Województwo Opolskie
Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu	Województwo Opolskie
Muzeum w Nysie	Powiat Nyski
Powiatowe Muzeum Ziemi Głubczyckiej	Powiat Głubczycki
Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu	Miasto Opole
Muzeum Regionalne w Głogówku	Gmina Głogówek
Muzeum im. Jana Dzierżona w Kluczborku	Gmina Kluczbork
Muzeum w Praszcze	Gmina Praszką
Oleskie Muzeum Regionalne im. J.N. Jaronia w Oleśnie	Gmina Olesno
Muzeum Ziemi Prudnickiej w Prudniku	Gmina Prudnik
Muzeum Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu w organizacji	Miasto Kędzierzyn-Koźle
Muzeum Techniki Młynarskiej w Namysłowie	Gmina Namysłów (NOK)
Muzeum Kowalstwa w Prószkowie	Gmina Prószków (OKIS)
Muzeum Wiejskie w Raszowej	Gmina Tarnów Opolski (GBP)
Muzeum Wsi Joannitów w Cisku	Gmina Cisek
Muzeum Diecezjalne w Opolu	Diecezja Opolska
Muzeum Misyjne na Górze św. Anny	Klasztor Franciszkanów
Muzeum Gazownictwa w Paczkowie	Górnośląska Spółka Gazownictwa
Muzeum Paleontologiczne w Krasiejowie	Stowarzyszenie Miłośników Krasiejowa
Muzeum Hutnictwa Doliny Małej Panwi w Ozimku	Stowarzyszenie Dolina Małej Panwi
Muzeum Politechniki Opolskiej i Lamp Rentgenowskich	Politechnika Opolska
Muzeum bez murów w Kadłubie	Sołectwo Kadłub

Konkurs na wydarzenie muzealne roku „Sybilla”

W 2013 r. w konkursie na wydarzenie muzealne roku „Sybilla” w kategorii „Przedsięwzięcia o tematyce martyrologicznej” wyróżnienie otrzymało Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łąbinowicach-Opolu za wystawę stałą pn. „Po wojnie. Obóz pracy w Łąbinowicach”.

W latach 2013-2014 na terenie województwa opolskiego powstała **jedna nowa** placówka muzealna – **Muzeum Uniwersytetu Opolskiego**. Ideę utworzenia Muzeum UO, ośrodka przechowywania, dokumentowania i eksponowania pamiątek przeszłości, świadczących o przeszłości naukowej i kulturowej tego środowiska, podjął w 2012 r. Rektor UO prof. Nicieja. Jako misję Muzeum wyznaczono zachowanie dokumentów i zabytków świadczących o historii i współczesności UO. Muzeum zorganizowane jest w obiekcie Collegium Maius, obejmuje 5 sal. Do pomieszczeń muzealnych przylega kaplica św. Wojciecha, której rewitalizację Uniwersytet podjął w 2001 r. Otwarcie Muzeum Uniwersytetu Opolskiego 10 marca 2014 r. zapoczątkowała wystawa „Alma Mater Opoliensis”.

Fot. 20. Wystawa w Muzeum Uniwersytetu Opolskiego <http://www.muzeum.uni.opole.pl/>

W województwie działają także placówki o charakterze muzealnych, powstałe przed okresem objętym w sprawozdaniu, m.in.: Pałac w Maciejowie, Muzeum Papiernictwa w baszcie w Krapkowicach, Regionalna Sala Muzealna w Zagwizdzu, Skarbiec św. Jakuba w Nysie, Muzeum Kołodziejstwa w Popielowie, Skansen Maszyn Rolniczych w Starych Kolniach, Pawilon Paleontologiczny w Krasiejowie czy Izba Regionalna w Namysłowie.

Na terenie województwa opolskiego działają też bardzo liczne placówki zajmujące się lokalną historią i tradycją, m.in. wiejskie izby i sale tradycji. W latach 2013-2014 odnotowano powstanie kilku nowych placówek tego typu, m.in.

- Regionalna Izba Tradycji przy Powiatowym Centrum Kultury w Strzelcach Opolskich
- Pawilon na ekspozycję muzealną w Kolonowskim przy ul. Leśnej 8
- Ekspozycja przedmiotów użytkowych przy SCKTiR w Popielowie.

Fot. 21-22. Sala ekspozycyjna Regionalnej Izby Tradycji (źródło: <http://centrum-kultury.eu/>)

Konferencja „Izby regionalne na obszarach wiejskich jako miejsce do prezentowania wielokulturowego dziedzictwa” w Łosiu w 2013 r.

W dniach 18-19 grudnia 2013 r. w Łosiu Departament Kultury, Sportu i Turystyki UMWO zorganizował spotkanie dyrektorów samorządowych instytucji kultury z całego województwa, które było jednocześnie podsumowaniem cyklu szkoleń dla dyrektorów realizowanego w ramach funduszy z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Tematem przewodnim pierwszego dnia były izby regionalne – zaprezentowano siedem izb regionalnych (Łosiów, Zębówice, Kuniów, Rozmierz, Rudniki, Gogolin, Zagwiździe), stworzonych w ostatnich latach dzięki inicjatywom mieszkańców, również z wykorzystaniem funduszy unijnych przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich. Przeprowadzono także świąteczne warsztaty plastyczno-artystyczne, podczas których profesjonalni instruktorzy zaprezentowali m.in. tradycyjne oraz współczesne techniki tworzenia ozdób i stroików świątecznych.

Drugi dzień konferencji poświęcony był dyskusji na temat możliwej współpracy samorządowych instytucji kultury ze szkołami publicznymi i placówkami oświatowymi w sferze edukacji kulturalnej.

Fot. 23. Muzeum Wiejskie w Biedrzychowicach

Muzea dla których organizatorem jest Województwo Opolskie

Samorząd Województwa Opolskiego sprawuje samodzielny i bezpośredni nadzór nad trzema instytucjami muzealnymi: Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu, Centralnym Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu oraz Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu. Oprócz trzech wymienionych Samorząd prowadzi wspólnie z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Powiatem Brzeskim Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu.

W latach 2013-2014 przeznaczono na działalność tych placówek prawie **12,7 mln zł**, z czego na działalność podmiotową ponad **12,3 mln zł** (reszta to inwestycje).

Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu

Samorząd Województwa Opolskiego na działalność Muzeum w latach 2013-2014 przekazał łącznie prawie **3 mln zł** (z tego **ok. 50 tys. zł** dotacji na inwestycje).

Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu jest samorządową instytucją kultury o charakterze naukowo-badawczym, dokumentacyjnym i edukacyjnym, dla której organizatorem jest Województwo Opolskie. Ta unikatowa w skali europejskiej placówka wpisana jest do Państwowego Rejestru Muzeów prowadzonego przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego i upoważniona jest do używania nazwy „muzeum rejestrowane”. Muzeum ma siedzibę w Łambinowicach i Opolu. W Opolu mieści się dyrekcja muzeum oraz działy: Naukowo-Badawczy, Dokumentacji, Biblioteka, Administracji oraz Finansowo-Księgowy, natomiast w Łambinowicach działy: Zbiorów i Konserwacji oraz Oświatowo-Wystawienniczy. Siedziba Muzeum w Łambinowicach znajduje się na terenie „*Miejsca Pamięci Narodowej*”.

Do zakresu działania Muzeum należy gromadzenie, przechowywanie, konserwacja, naukowe opracowywanie i udostępnianie zbiorów, badania naukowe i popularyzacja problematyki dwóch systemów jenieckich - niemieckiego i radzieckiego w latach II wojny światowej, przede wszystkim losów polskich jeńców wojennych w tych systemach, a także polskich żołnierzy internowanych w krajach neutralnych. Ważne miejsce w tej działalności zajmują dzieje obozów Lamsdorf i obozu pracy w Łambinowicach. Działania w powyższym zakresie realizowane są poprzez:

- gromadzenie zabytków i innych materiałów, w tym specjalistycznych publikacji,
- inwentaryzowanie, katalogowanie, digitalizowanie i naukowe opracowywanie zbiorów,
- zabezpieczanie i konserwację obiektów poobozowych,
- organizowanie i prowadzenie badań naukowych oraz prezentowanie ich wyników,
- przechowywanie zbiorów i zapewnienie im właściwego stanu zachowania oraz udostępnianie do celów naukowych, edukacyjnych, wystawienniczych oraz na potrzeby byłych jeńców wojennych i ich rodzin,

- urządzenie wystaw stałych i czasowych oraz zapewnianie zwiedzającym obsługi przewodników po Muzeum, terenach poobozowych i cmentarzach wojennych,
- prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej,
- prowadzenie działalności wydawniczej,
- współpracę z krajowymi i zagranicznymi instytucjami oraz organizacjami o podobnych celach, placówkami naukowo-oświatowymi, a także z byłymi jeńcami wojennymi i ich rodzinami.

W roku 2013 zanotowano przyrost nowych zabytków w zbiorach muzeum, a także dalszy, znaczący postęp zabiegów konserwatorskich, którym zostały poddane archiwalia oraz kolejny etap ich profesjonalnej digitalizacji. Dzięki kontynuacji prac nad cyfrową bazą danych o polskich jeńcach wojennych w niewoli niemieckiej w latach II wojny światowej udało się ją istotnie powiększyć. Muzeum odnotowało również duże sukcesy w działalności naukowej, wystawienniczej i edukacyjnej. Znaczącym efektem pracy badawczej stało się pięć wydawnictw naukowych i popularnonaukowych, organizacja i współorganizacja czterech konferencji i sesji naukowych, a także liczne wystąpienia pracowników Muzeum, którzy prezentowali wyniki swoich badań podczas spotkań naukowych w kraju i za granicą.

W dziedzinie zadań inwestycyjnych udało się przeprowadzić remont sali wystawowej w budynku byłej wartowni w Łambinowicach. Podjęcie innych prac remontowych i konserwatorskich ze względu finansowych nie było możliwe.

Gromadzenie (działy: Zbiorów i Konserwacji, Dokumentacji i Biblioteka)

a) dary

- zbiory muzealne – 168 sztuk (na 40 zaplanowanych),
- zbiory archiwalne – 93 jednostki (na 40 zaplanowanych),
- zbiory biblioteczne – 60 książek (na 40 zaplanowanych), 75 egz. 10 czasopism (na 20 zaplanowanych),

b) zakupy

- zbiory muzealne – 161 obiekty (na 0 zaplanowanych),
- zbiory biblioteczne – 4 książki (na 10 zaplanowanych),

c) pozysk

- zbiory muzealne – 11 (na 10 zaplanowanych),
- zbiory archiwalne – 0 (zgodnie z planem)

Konserwacja zabytków własnych i obcych (działy: Zbiorów i Konserwacji, Dokumentacji i Biblioteka)

a) pełna

- zbiory muzealne - 0 (zgodnie z planem),
- zbiory archiwalne – 205 jednostek archiwalnych przygotowano i przekazano do pracowni konserwacji (na konserwację otrzymano dofinansowanie z Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: Dziedzictwo kulturowe – 118 000 zł),

b) częściowa – 0 (na 10 zaplanowanych),

c) zabezpieczająca – 11 muzealiów (na 10 zaplanowanych),

Ruch muzealiów

- a) liczba zabytków własnych wypożyczonych do innych muzeów i instytucji – 56 (na 120-150 zaplanowanych),
- b) liczba zabytków wypożyczonych z innych muzeów i instytucji – 92 (na 15 zaplanowanych),

Upowszechnianie, popularyzacja i edukacja (działy merytoryczne, dyrekcja)

- a) wystawy
(główne działy: Oświatowo-Wystawienniczy, Zbiorów i Konserwacji, Naukowo-Badawczy)
W Muzeum prezentowanych było ogółem 9 wystaw własnych i 6 obcych, poza muzeum – 10 wystaw własnych.
- b) cykle oświatowe (głównie Dział Oświatowo-Wystawienniczy)
Zrealizowano 6 cykli oświatowych (na 7 zaplanowanych)
- c) lekcje muzealne, warsztaty (Działy merytoryczne)
Zrealizowano łącznie 136 zajęć z oferty merytorycznej muzeum (na 115 zaplanowanych),

W ramach obchodów rocznic historycznych w Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach zorganizowano:

- 68 rocznicę wyzwolenia Stalagu 344 Lamsdorf,
- 74 rocznice wybuchu II wojny światowej,
- 69 rocznicę przybycia I transportu Powstańców Warszawskich do Stalagu 344 Lamsdorf.

Ponadto muzeum uczestniczyło z własnym programem w VI Nocy Muzeum w Opolu (17 maja 2013 r.), w IV Nocy Kultury w Opolu (8 czerwca 2013 r.) oraz XI Opolu Festiwalu Nauki w Opolu (26 czerwca 2013 r.)

Liczba zwiedzających ogółem w okresie sprawozdawczym wyniosła 33 258 osób, w tym dorośli 21 644, młodzież szkolna i studenci – 11 614, goście zagraniczni 2 007.

Pozyskiwanie środków ze źródeł zewnętrznych na działalność statutową Muzeum

łącznie w 2013 r. zrealizowano 10 projektów, których koszt ogólny wyniósł 540 572,13 zł, w tym 480 619,44 zł pochodziło z pozyskanych w trybie konkursowym dotacji, co stanowi 89% kosztów ich realizacji. Przygotowano łącznie 11 wniosków, z czego 3 zadania zrealizowano w 2013 r., 2 zostały rozpatrzone negatywnie, 6 zostało przekazanych do realizacji na 2014 r.

Pozostała działalność muzeum.

- Prace nad zbiorem muzealiów
- kontynuowano reorganizację systemu gromadzenia zbiorów, założono, wypełniono i uzupełniono 340 kart katalogu naukowego,
- założono 340 kart magazynowych,
- wykonano 40 fotografii muzealiów,
- dokonano 340 wpisów do księgi inwentarzowej i 56 do księgi ruchu muzealiów,

- przygotowano zbiory muzealne do digitalizacji (3425 obiektów z kolekcji „Filatelistyka”),
- na bieżąco rejestrowano wpływy do otwartych zbiorów archiwalnych oraz uzupełniano i korygowano ich inwentarze kartkowe,
- wytypowano i przygotowano 205 jednostek archiwalnych do konserwacji
- przygotowano nowy spis inwentarzowy zespołu archiwalnego, w którym ujęto nowe oznaczenie jednostek archiwalnych,
- przygotowano materiały archiwalne do digitalizacji (5824 jednostki archiwalne).

W roku 2014 Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu przejęła od Gminy Łambinowice teren na którym znajduje się Pomnik Powstańców Warszawskich – Jeńców Stalagu 344 Lamsdorf. Dzięki pomocy Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa udało się jej również powstrzymać nieodwracalne zniszczenie jednej ze ścian baraku jenieckiego Stalagu 318/VIII F (344 Lamsdorf, której groziła katastrofa budowlana. Muzeum skutecznie zaangażowało się także w prace konserwatorskie przy Pomniku Jeńców Serbskich i krzyżach nagrobnych na Starym Cmentarzu Jenieckim w Łambinowicach. W obiektach samego Muzeum na bieżąco usuwane były awarie i prowadzone prace porządkowe.

Gromadzenie

- a) dary
  - zbiory muzealne – 372 sztuki (na 40 zaplanowanych),
  - zbiory archiwalne – 189 jednostek archiwalnych (na 40 zaplanowanych),
  - zbiory biblioteczne – 103 książki (na 40 zaplanowanych),
- b) zakupy
  - zbiory muzealne – 770 sztuk (zgodnie z planem),
  - zbiory biblioteczne – 7 książek (na 5 zaplanowanych),
- c) pozysk
  - zbiory muzealne – 5 sztuk (na 10 zaplanowanych),
  - zbiory archiwalne – 0 (zgodnie z planem).

Konserwacja zabytków własnych i obcych

- a) pełna,
  - zbiory muzealne – 30 sztuk (zgodnie z planem),
  - zbiory archiwalne – 0 (zgodnie z planem),
- b) częściowa – 43 sztuki (na 10 zaplanowanych),
- c) zabezpieczająca – 5 sztuk (na 10 zaplanowanych),

Ruch muzealiów

- a) liczba zabytków własnych wypożyczonych do innych muzeów i instytucji – 0 (na 120-150 zaplanowanych),
- b) liczba zabytków wypożyczonych z innych muzeów i instytucji – 15 (zgodnie z planem).

Upowszechnianie, popularyzacja i edukacja

- a) wystawy

W Muzeum prezentowanych było ogółem 10 wystaw własnych i 6 obcych, poza muzeum 10 wystaw własnych. Ponadto prezentowano 4 wystawy stałe w Łambinowicach, natomiast w Muzeum w Opolu prezentowano 2 wystawy stałe. W Opolu dodatkowo prezentowano 6 wystaw czasowych obcych.

b) cykle oświatowe i kulturalne

zrealizowano 4 cykle oświatowe oraz cykl kulturalny (na 5 zaplanowanych)

c) lekcje muzealne, warsztaty

Zrealizowano łącznie 164 zajęcia z oferty edukacyjnej muzeum (na 110 zaplanowanych), w tym:

- 126 lekcji muzealnych

- 38 warsztatów

W 2014 r. w ramach obchodów rocznic historycznych w Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach zorganizowano lub współorganizowano:

- 69 rocznicę wyzwolenia Stalagu 344 Lamsdorf,

- zakończenie prac konserwatorskich przy Pomniku Jeńców Serbskich na Starym Cmentarzu Jenieckim w Łambinowicach,

- 70 rocznice wybuchu Powstania Warszawskiego,

- 75 rocznice wybuchu II wojny światowej,

- 100 rocznicę wybuchu I wojny światowej,

- 70 rocznicę przybycia pierwszego transportu Powstańców Warszawskich do Stalagu 344 Lamsdorf.

W ramach niezbędnych prac naprawczych wykonano m.in. czyszczenie rynien budynku głównego w Opolu, montaż folii przeciwsłonecznej w kilku pomieszczeniach, malowanie ścian oraz sufitów w Sali wystaw czasowych oraz korytarzy w budynku głównym, uszczelnienie obróbek blacharskich w budynku Głównym w Opolu. W Łambinowicach przeprowadzono prace remontowe służące zabezpieczeniu przez runięciem reliktów jednego z baraków jenieckich Stalagu 318/VIII F (344) Lamsdorf z lat II wojny światowej. Prace zostały sfinansowane przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Wykonano również prace pielęgnacyjne i zabezpieczające na terenie poobozowym. Naprawiono ogrodzenie muzeum oraz dokonano konserwacji więźby dachu i uzupełnienia warstwy docieplenia frontowej ściany oraz odnowienia konstrukcji nośnej dachu budynku wartowni.

Liczba zwiedzających ogółem w okresie sprawozdawczym wyniosła: 66 271 osób, w tym dorośli – 37 813 osób, młodzież szkolna i studenci – 28 458 osób, goście zagraniczni 1592 osoby.

Pozyskiwanie środków ze źródeł zewnętrznych na działalność statutową muzeum.

łącznie w 2014 r. realizowano 6 projektów, na które pozyskano w trybie konkursowym dotacje w wysokości 208 890 zł. Stanowiły one ponad 72% całkowitych kosztów tych zadań.

Pozostała działalność Muzeum

- Prace nad zbiorem muzealiów

- kontynuowano reorganizację systemu gromadzenia zbiorów. Założono, wypełniono i uzupełniono 370 kart katalogu naukowego,
- założono 50 kart magazynowych,
- wykonano 802 skany muzealiów,
- dokonano 1055 wpisów do ksiąg inwentarzowych muzealiów,
- wykonano dokładny opis i pomiar 569 obiektów do wyceny usługi digitalizacji,
- stworzono zbiorczy szablon opisu w programie Excel i wypracowano jednorodny system opisu obiektów,
- wykonano częściową konserwację 34 obiektów papierowych (w ramach programu MKiDN, program: Dziedzictwo kulturowe, priorytet: Wspieranie działań muzealnych pn. *„Konserwacja unikatowej kolekcji tekstyliów poobozowych wraz z zabezpieczeniem dokumentacji z nią związanej.*
  - Prace archiwalne
- na bieżąco rejestrowano wpływy do otwartych zbiorów archiwalnych oraz uzupełniano i korygowano ich inwentarze kartkowe,
- przygotowano materiały archiwalne do digitalizacji (1120 jednostek archiwalnych),

Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu

Samorząd Województwa Opolskiego na działalność Muzeum w latach 2013-2014 przekazał łącznie **440 000 zł** (dotacja podmiotowa).

Muzeum Piastowskie powołano w 1945 roku, a już siedem lat później udostępniło zwiedzającym swoją pierwszą wystawę stałą. W 1965 r. brzeska placówka muzealna otrzymała nową nazwę: Muzeum Piastów Śląskich i jako jedyna instytucja w Polsce zajmując się statutowo całością problematyki Piastów Śląskich oraz tradycjami piastowskimi na historycznym obszarze Ziemi Śląskiej. Problematyka piastowska oraz przeszłość historyczno-artystyczna Ziemi Brzeskiej są obecnie wyznacznikiem merytorycznej działalności brzeskiego muzeum, które w ciągu ostatnich 60 lat zgromadziło ok. 16 000 zabytkowych obiektów muzealnych.

Działalność wystawiennicza muzeum

W Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu w roku 2013 prezentowanych było 6 wystaw stałych, zajmujących łącznie 22 sale wystawiennicze o pow. 3 500 m². Wystawy stałe uzupełniono o 41 nowych eksponatów (11 lamp naftowych oraz 30 medali i monet). Opracowano założenia merytoryczne i techniczne do uatrakcyjnienia zwiedzania wystawy stałej w piwnicach zamkowych „Memoriae Piastorum Principum Silesiae”. Opracowano założenia scenariuszowe do projektu aranżacyjno-technicznego planowanej wystawy stałej „Dworski Świat Piastów Śląskich”.

W okresie sprawozdawczym 2013 Muzeum prezentowało także dwie wystawy czasowe (2 sale zamkowe o łącznej pow. 280 m². Kontynuowano ekspozycję dwóch wystaw zrealizowanych w 2012 r. Przygotowano i udostępniono 13 wystaw, w ramach których eksponowano 23 własne obiekty oraz 1133 zabytków wypożyczonych z 10 instytucji i zbiorów prywatnych oraz 95 fotografii od ich autorów. Poza siedzibą muzeum prezentowano 2 wystawy czasowe z własnych zbiorów (231 obiektów) w brzeskim Ginnazjum i Bibliotece w Niemodlinie.

Przy udziale Stowarzyszenia „Meritus” z Warszawy przeprowadzono poszukiwania relikwii średniowiecznej mennicy książęcej (czynnej od 1311 r.), usytuowanej na terenie dzisiejszego ogrodu ozdobnego, przyległego do budynku zamkowego. W wyniku akcji poszukiwawczej, nie udało się zlokalizować mennicy. W wyniku poszukiwań natrafiono jednak na 36 nowożytnych numizmatów i artefaktów.

W roku 2013 pracownicy Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu przeprowadzili w zbiorach muzealnych 176 kwerend naukowych i udzielili 72 konsultacji.

Działalność edukacyjna Muzeum

W Muzeum przeprowadzono 35 tematycznych lekcji muzealnych z udziałem 769 uczniów. Wygłoszono 24 tematyczne odczyty dla 784 słuchaczy, w tym 3 odczyty w Zakładzie Karnym w Brzegu i 10 odczytów dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Pracownicy Muzeum oprowadzili 278 grup zwiedzających (8046 osób), w tym: 138 grup młodzieżowych (4739 osób) oraz 33 grupy turystów zagranicznych (692 osoby). Ponadto zorganizowano trzy Zamkowe Warsztaty Graficzne oraz dwa konkursy plastyczne.

Gromadzenie zbiorów

muzealia

	na koniec 2013	na koniec 2012
zakupy	99	32
dary	50	27
przekazy	54	276
depozyty	11	540
RAZEM	214	875

zbiory archiwalne i biblioteczne

	na koniec 2013	na koniec 2012
zakupy	168	76
dary	898	1073
przekazy	-	-
RAZEM	1066	1149

Konserwacja

na koniec 2013			na koniec 2012		
Konserwacje			Konserwacje		
pełne	częściowe	zabezpiecz.	pełne	częściowe	zabezpiecz.
	78	187		26	187

Frekwencja

Frekwencja 2013				
Ogółem	Grupy polskojęzyczne	Grupy obcojęzyczne	Wystawy stałe	Wystawy czasowe
19 479	17 964	1 515	17 857	1 622

W 2014 r. Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu prezentowało 7 wystaw stałych, zajmujących łącznie 24 sale o pow. 3 500 m². Wystawy stałe uzupełniono o 128 nowych eksponatów (monety, medale i srebrne wyroby brzeskiego rzemiosła artystycznego). W okresie sprawozdawczym 2014 r. zrealizowano 14 wystaw czasowych – eksponowano 557 obiektów oraz 61 plansz tekstowo-fotograficznych, wypożyczonych z instytucji i ze zbiorów prywatnych, a także 514 własnych eksponatów, w tym 44 fotografie archiwalne (1843-1944).

W roku 2014 pracownicy merytoryczni przeprowadzili w zbiorach muzealnych 159 kwerendy naukowe i udzielili 42 konsultacji. W Muzeum odbyło się 48 lekcji muzealnych z udziałem 1164 uczniów. Oprowadzono 289 grup zwiedzających (7379 osób), w tym m.in. 119 grup młodzieżowych (3718 uczniów oraz 25 grup turystów zagranicznych (568 osób). Ponadto zorganizowano trzy Zamkowe Warsztaty Graficzne z łącznym udziałem 100 uczniów. Z udziałem prelegentów zewnętrznych i własnych pracowników, wygłoszono 14 tematycznych odczytów dla 1161 słuchaczy.

Gromadzenie zbiorów

muzealia

	Na dzień 31.12.2014r	Na dzień 31.12.2013
Zakupy	30	99
Dary	33	50
Przekazy	72	54
Depozyty	-	11
RAZEM	135	214

zbiory archiwalne i biblioteczne

	na dzień 31.12.2014	na dzień 31.12.2013 r.
Zakupy	157	168
Dary	852	898
przekazy	0	0
RAZEM	1009	1066

Konserwacja

31.12.2014 r.			31.12.2013 r.		
Konserwacje			Konserwacje		
pełne	częściowe	zabezpieczające	pełne	częściowe	zabezpieczające
28	82	275	-	78	187
28	82	275	-	78	187

Frekwencja

Frekwencja 2014				
Ogółem	Grupy polskojęzyczne	Grupy obcojęzyczne	Wystawy stałe	Wystawy czasowe
24 332	23 010	1 322	23 188	1 144

Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu-Bierkowicach

Samorząd Województwa Opolskiego na działalność Muzeum w latach 2013-2014 przekazał łącznie ponad **3 mln zł** (w tym **70 tys. zł** dotacji na inwestycje).

Muzeum Wsi Opolskiej mieści się na terenie Parku Etnograficznego w Opolu-Bierkowicach. W ciągu pół wieku działalności Muzeum stworzona została w nim bogata plenerowa ekspozycja zabytków drewnianej architektury wiejskiej Śląska Opolskiego, która w połączeniu z szeroką ofertą muzealną (Lekcje muzealne, konkursy, imprezy plenerowe, wystawy, warsztaty) stanowi dużą atrakcję regionu. Na terenie Muzeum utworzono 9 zagród z regionu oleskiego i opolskiego. Do zwiedzania udostępnione są 24 obiekty. Większość obiektów prezentuje zrębową konstrukcję ścian. Dodatkowa zagroda z regionu nyskiego prezentuje konstrukcje słupowo-ryglową. Ponadto na terenie Muzeum umiejscowione są samodzielne budynki użyteczności publicznej takie jak: kościół, szkoła, wieża, karczma oraz wolnostojące domy, kuźnia, kapliczki oraz dwa wiatraki. Poszczególne obiekty łączy sieć dróg i ścieżek, którymi zwiedzający mogą spacerować od obiektu do obiektu.

W roku 2013 muzeum popularyzowało kulturę ludową poprzez powiększenie kolekcji z dziedziny budownictwa, rzemiosła, wyposażenia dawnego gospodarstwa wiejskiego oraz sztuki ludowej o 98 sztuk zabytków etnograficznych, 31 sztuk pomocy wystawienniczych, 95 kroszonek, 2 repliki strojów ludowych, 21 eksponatów porcelany opolskiej oraz 5 sztuk rzeźby ludowej.

Wykonano bieżące remonty: spichlerza ze Sławięcic, Karczmy z Przewozu, Spichlerza z Grudyni, szopy z Bogacicy Nowej, kuźni z Ziemiełkowic oraz chałupy z Antonowa. Przeprowadzono weryfikację danych kartotekowych drewnianego budownictwa sakralnego województwa opolskiego, poprzez założenie 4 kart oraz uzupełnienie kolejnych 10.

Pracownicy muzeum wygłosili 3 referaty na konferencjach muzealnych: „Hernhuci na Górnym Śląsku” – MNRIPRS; „Do kogo po poradę i informację” – Fundacja Rozwoju Wsi; „Od pomnika polskości do muzeum wielokulturowego. Ewolucja Muzeum Wsi Opolskiej na przestrzeni lat – Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej. Przygotowano także prelekcje w ramach „Spotkań z kulturą ludową”.

Przeprowadzono konserwację zabytków ruchomych:

- Konserwacja pełna – 4 sztuki (rzeźba, szafka apteczna, skrzynia, trier),
- Renowacje – 80 sztuk,
- Konserwacja zachowawcza -100 sztuk,

Muzeum Wsi Opolskiej prowadziło w 2013 roku szeroką działalność upowszechnieniową, popularyzującą kulturę ludową regionu, poprzez współpracę z instytucjami, ośrodkami kultury oraz szkołami. Muzeum współpracowało przy organizacji i przebiegu imprez:

- Wojewódzki Przegląd Zespołów Kolędniczych Hrody,
- Ze śląskim na ty,
- Śląskie beranie,
- Konkurs plastyki obrzędowej – Rudniki, Złota Kosa, Piątkowice,
- Przegląd Zespołów Kolędniczych w Ozimku,
- Święto pisanki – Tułowice, Korony Żniwne,
- Konkurs koron żniwnych – dożynki wojewódzkie,

Organizację lekcji muzealnych:

- Ozdoby choinkowe – 10 lekcji,
- Od ziarenka do bochenka – 38 lekcji,
- Jak drzewiej na Śląsku budowano – 1 lekcja,
- Jak dawniej w szkole bywało – 19 lekcji,
- Święta bożego narodzenia na Śląsku – 25 lekcji,
- Żywot ślązaka poczciwego – życie w dawnej zagrodzie wiejskiej – 8 lekcji,
- Zabawki dzieciństwa moich dziadków – 10 lekcji,
- Święta wielkanocne na Śląsku – 15 lekcji,
- Dawne rzemiosło – garncarstwo, plecionkarstwo, porcelana opolska, malowanie na szkle – 43 lekcje,
- Kwiaty z bibuły – 9 lekcji,
- Kuchnia śląska – 10 lekcji,

Organizację konkursów:

- XXI. Kroszonki opolskie – plastyka obrzędowa,
- XVII. Majówka w skansenie – plastyczny,
- Zabytkowa architektura wsi opolskiej – fotograficzny,
- Malowana porcelana,

- Plener rzeźbiarski,
- Kultura źródłem zmian na obszarach wiejskich. Aktywność kulturalna na Opolskiej Wsi w obiektywie (konkurs i wystawa zrealizowany dla UMWO).

Organizację imprez:

- XXXVII Jarmark wielkanocny,
- Święto plonów,
- Europejskie Dni Dziedzictwa,
- Międzynarodowy Dzień Muzeów – VI Opolska Noc Muzeów,
- Dzień dziecka w muzeum,
- Dzień seniora.

Organizację wystaw własnych i wypożyczonych:

- Plastyka nieprofesjonalna (kroszonki, rzeźba, porcelana),
- „Majówka w skansenie. Mistrz-uczeń”,
- Zabytkowa architektura wsi opolskiej,
- Kamionka bolesławiecka,
- Ochrona chwastów w MWO – współorganizacja,
- Urządzenie stołu wielkanocnego i dekoracji bożonarodzeniowej: w chałupie Stary Las, Antoniów, Kozuby, Radłów,
- Wystawa poplenerowa sekcji plastycznej „Akwarele”.

Organizacja wystaw własnych poza siedzibą muzeum:

- Kościoły drewniane na Górnym Śląsku,
- Rzeźby Jana Koloczka,
- Kościoły drewniane w Europie Środkowej.

W roku 2014 działalność Muzeum Wsi Opolskiej na bieżącą realizowało zadania wynikające z działalności statutowej. Zorganizowano 13 wyjazdów terenowych, ukierunkowanych na pozyskiwanie eksponatów dot. rybołówstwa.

Przeprowadzono prace zmierzające do utrzymania i poprawy stanu technicznego zabytków architektury. Wykonano naprawę bieżącą Obory z Wichrowa, dostosowując ją do potrzeb chowu owiec, młynu wodnego z Siołkowic Starych – naprawa pompy i koła zamachowego. Wykonano naprawę kalenic: spichlerza ze Sternalic, stodoły z Dąbrówki Łubiańskiej, chałupy ze Starego Lasu, spichlerza z Ligoty Górnej oraz naprawy dachu na oborze z Wichrowa. Przeprowadzono dezynsekcje i impregnacje chałupy z Kup, chałupy z Kozub oraz chałupy z Kielczy. Dokonano także naprawy polep glinianych i tynków przy chałupie z Antoniowa, chałupie z Dąbrówki Dolnej, chałupy z Karmonek Nowych.

Remonty zabytków architektury:

- Wymiana poszycia dachu na stodole z Dąbrówki Dolnej,
- Wymiana poszycia dachu na kościele z Gręboszowa,

- Wymiana poszycia dachu na młynie z Siołkowic,
- Remont schodów do wiatraka z Dobrzenia,
- Wymiana poszycia dachu olejarni z Bogacicy,
- Wymiana poszycia dachu na chałupie z Kozub,
- Wymiana poszycia dachu na chałupie z Karmonek Nowych.

Konserwacja zabytków ruchomych:

- Konserwacja pełna – 4 sztuki (śrutownik, rzeźba, śrutownik, tryjer),
- Renowacje – 82 sztuki,
- Konserwacja zachowawcza – 100 sztuk.

Muzeum Wsi Opolskiej prowadziło w 2014 roku szeroką działalność upowszechnieniową, popularyzującą kulturę ludową regionu, poprzez współpracę z instytucjami, ośrodkami kultury oraz szkołami. Muzeum współpracowało przy organizacji i przebiegu imprez:

- Wojewódzki Przegląd Zespołów Kolędniczych Herody,
- Ze śląskim na ty,
- Śląskie beranie,
- Konkurs plastyki obrzędowej – Rudniki, Złota Kosa, Piątkowice,
- Przegląd Zespołów Kolędniczych w Ozimku,
- Święto pisanki – Tułowice, Korony Żniwne,
- Korony żniwne.

Organizację lekcji muzealnych:

- Ozdoby choinkowe – 8 lekcji,
- Od ziarenka do bochenka – 49 lekcji,
- Jak dawniej w szkole bywało – 21 lekcji,
- Święta bożego narodzenia na Śląsku – 19 lekcji,
- Żywoć ślązaka pocziwego – życie w dawnej zagrodzie wiejskiej – 4 lekcji,
- Zabawki dzieciństwa moich dziadków – 7 lekcji,
- Święta wielkanocne na Śląsku – 21 lekcji,
- Dawne rzemiosło – garncarstwo, plecionkarstwo, porcelana opolska, malowanie na szkle – 36 lekcje,
- Kwiaty z bibuły – 6 lekcji,
- Kuchnia śląska – 3 lekcje.

Organizację konkursów:

- Kroszonki opolskie – plastyka obrzędowa,
- Majówka w skansenie – plastyczny,
- Zabytkowa architektura wsi opolskiej – fotograficzny,
- Malowana porcelana,
- Plener rzeźbiarski.

Organizację imprez:

- Jarmark wielkanocny,
- Święto plonów,
- Europejskie Dni Dziedzictwa,
- Międzynarodowy Dzień Muzeów – VI Opolska Noc Muzeów,
- Dzień dziecka w muzeum,
- IX Festiwal Folklorystyczny,
- Pierwszy dzień wiosny.

Organizację wystaw własnych i wypożyczonych:

- Plastyka nieprofesjonalna (kroszonki, rzeźba, porcelana),
- „Majówka w skansenie. Mistrz-uczeń”,
- Zabytkowa architektura wsi opolskiej,
- Koń w tradycji ludowej,
- Historia świata wg. St. Majewskiego,
- Urządzenie stołu wielkanocnego i dekoracji bożonarodzeniowej: w chałupie Stary Las, Antoniów, Kozuby, Radłów,
- Wystawa poplenerowa sekcji plastycznej „Akwarele”.

Wystawy wypożyczone:

- Szlachta na Śląsku,
- Sekularyzacja klasztorów na Śląsku.

Organizacja wystaw własnych poza siedzibą muzeum:

- Kościoły drewniane na Górnym Śląsku,
- Rzeźby Jana Koloczka,
- Kościoły drewniane w Europie Środkowej,
- Zabytkowa architektura wsi opolskiej – ZSP w Kup,

Organizacja wystaw własnych poza siedzibą muzeum:

- Kościoły drewniane na Górnym Śląsku – Muzeum w Raciborzu,
- Dawana architektura wsi opolskiej – ZSP w Kup,
- Obrazek dla każdego. Fabryczne obrazy z przełomu XIX/XX wieku – wystawa w MBL w Olsztynku.

Samorząd Województwa Opolskiego na działalność Muzeum w latach 2013-2014 przekazał łącznie ponad **6,2 mln zł** (ok. **6 mln zł** dotacji podmiotowej; ponad **200 tys. zł** dotacji na inwestycje).

Muzeum Śląska Opolskiego jest instytucją z ponad 100 letnią tradycją. Zostało założone w 1900 roku jako Muzeum Miejskie w Opolu. W 1965 r. zmieniono jego nazwę na Muzeum Śląska Opolskiego, która funkcjonuje do dziś. Od początku Muzeum było placówką

wielowydziałową. Aktualnie tworzy ją siedem działów merytorycznych: Archeologiczny, Edukacji Muzealnej, Etnograficzny, Historyczny, Przyrody, Sztuki oraz Pracownia Konserwacji Zabytków. W Opolu Muzeum posiada kilka obiektów wystawienniczych: barokowy gmach pojezuicki oraz nowy pawilon wystawowy tworzą Gmach Główny przy Małym Rynku 7. Tuż obok przy ul. św. Wojciecha 9 znajduje się Kamienica Czynszowa, a przy ul. Ozimskiej 10 w budynku dziewiętnastowiecznej karczmy mieści się Galeria Muzeum Śląska Opolskiego. W Górze św. Anny znajduje się oddział instytucji – Muzeum Czynu Powstańczego.

Muzeum Śląska Opolskiego mieści dziewięć wystaw stałych: Makieta Opola z poł. XVIII wieku – stała wystawa historyczna; sztuka środowiska opolskiego po 1945 r.; Porcelana tułowicka – dar Antoniego Bilońskiego; Galeria malarstwa polskiego XIX i XX wieku; W kręgu farmacji; Kamienica czynszowa przy ul. św. Wojciecha 9 w Opolu; Jan Cybis – malarstwo; Pradzieje i wczesne średniowiecze Opolszczyzny; Wystawa historyczna „Opole. Gród – miasto – stolica regionu”.

1. Gromadzenie i dokumentacja

Gromadzenie zabytków w 2013 - ogółem

Dział	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	Wzrost liczby zabytków (w pozycjach inwentarzowych)	Wzrost liczby zabytków (w % w stosunku do stanu z roku poprzedniego)
Archeologiczny	7.184	7.462	278	3,86%
Historyczny	7.256	7.289	33	0,45%
Etnograficzny	4.984	5.005	21	0,42%
Przyrody	11.774	11.774	-	-
Sztuki	2.540	2.548	8	0,31%
Muzeum Czynu Powstańczego	2.437	2.442	5	0,21%
Ogółem:	36.175	36.520	345	0,95%

Podział zgromadzonych w 2013r. zabytków ze względu na pochodzenie

Dział	Zakupy	Dary	Z badań własnych
Archeologiczny	-	278*	-
Historyczny	17	16	-
Etnograficzny	-	21	-
Przyrody	-	-	-
Sztuki	-	8	-
Muzeum Czynu Powstańczego	3	2	-
Ogółem:	20	325	-

* przekaz OWKZ

Dokumentacja zabytków w 2013

Dział	Karty katalogu naukowego – założone w	Karty katalogu naukowego opracowane w 2013	Karty magazynowe – założone w 2013	Komputerowa baza danych – liczba rekordów wpisana w 2013	Dokumentacja fotograficzna / rysunkowa
Archeologiczny	-	-	-	-	600/210
Historyczny	22	1	22	-	38 (skany)
Etnograficzny	-	-	-	8.009 (arch. fot.)	-
Przyrody	-	-	-	-	-
Sztuki	91	66	-	190 (opisy)	14
Muzeum Czynu Powstańczego	5	5	5	224	-
Ogółem:	118	72	27	8.423	652/210

3. Gospodarka muzealiami

Przemieszczenia zabytków poza MŚO w 2013 - ogółem

Dział	Wypożyczenia ze zbiorów własnych	Procent zabytków wypoż. w stosunku do stanu liczbowego zabytków w dziale	Wypożyczenia ze zbiorów obcych	Zwroty do zbiorów własnych	Zwroty do zbiorów obcych
Archeologiczny	121	1,62%*	-	69	-
Historyczny	28	0,38%	117	29	117
Etnograficzny	-	-	-	-	-
Przyrody	646	5,50%	-	-	-
Sztuki	46	1,80%	97	71	436
Muzeum Czynu Powstańczego	-	-	-	-	-
Ogółem:	841	2,30%*	214	169	553

Przemieszczenia zabytków w ramach MŚO w 2013- ogółem

Dział	Przemieszczenia w ramach MŚO	% zabytków przemieszczonych w stosunku do stanu liczbowego zabytków w dziale
Archeologiczny	~190*	2,55%
Historyczny	101	1,39%
Etnograficzny	11	0,21%
Przyrody	646	5,50%
Sztuki	30	1, 2%
Muzeum Czynu Powstańczego	11	0,45%
Ogółem:	989	2,71%

Konserwacja zabytków w 2013

Dział	Pracownie własne	Pracownie obce	Razem zabytków zakonserwowanych w dziale	Procent zabytków konserwowanych w stosunku do stanu liczbowego zabytków w dziale
Archeologiczny	-	-	-	-
Historyczny	3	-	3	0,04%
Etnograficzny	7	-	7	0,13%
Przyrody	-	-	-	-
Sztuki	29	-	29	1,13%
Muzeum Czynu Powstańczego	-	-	-	-
Ogółem:	39	-	39	0,11%

4. Upowszechnianie

Wystawy stałe zrealizowane przez MŚO w 2013

L.p.	Tytuł wystawy	Miejsce	Termin otwarcia
1.	„Pranie, maglowanie...”	Kamienica Czyszowa	17.05.2013

Wystawy czasowe zrealizowane przez MŚO w 2013

L.p.	Tytuł wystawy	Miejsce	Termin	Dział realizujący	Frekwencja
1.	Dolomity – góry poprzez chmury	MCZP	10.01.2013-28.02.2013	Dz. Przyrody	295
2.	„Po plebiscycie na Górnym Śląsku. Polska i niemiecka mniejszość narodowa w Prowincji Górnośląskiej w województwie śląskim 1922-1939”	MŚO	13.02.2013-20.05.2013	Dział Historii	6.629
3.	„I mięczak może mieć powód do dumy”	MŚO Muzeum im. Jana Dzierżona w Kluczborku	07.02.2013-30.09.2013 09.10.2013-31.12.2013 (w trakcie eksponowania)	Dział Przyrody	11.392 2.198
4.	„Ikony z Mołdowy” z kolekcji Petru Costina	MŚO	02.03.2013-03.04.2013	Dział Edukacji Muzealnej	684
5.	„Konstanty Wolny – Marszałek Sejmu Śląskiego”	MCZP	19.02.2013-17.04.2013	MCZP	490
6.	„Mołdawia dziś”	Galeria	02.03.2013-	Dział Edukacji	219

		MŚO	03.04.2013	Muzealnej	
7.	„Rośliny lecznicze i ich sobowtóry”	MŚO	10.04.2013-10.06.2013	Dział Przyrody	6.313
8.	Fauna Parku Krajobrazowego Góra św. Anny	MCZP	16.04.2013-31.12.2013 (w trakcie ekspozycji)	Dz. Przyrody	6.036
9.	„Galeria dowódców powstańców i działaczy plebiscytowych”	MCzP	20.04.2013-25.06.2013; 04.10.2013-31.12.2013	MCzP	4138
10.	„Chińskie latawce”	MŚO	17.05.2013-13.06.2013	Dział Edukacji Muzealnej	3.798
11.	„Widmo wolności- malarstwo” Bolesław Polnar	MŚO	24.05.2013-15.07.2013	Dział Edukacji Muzealnej	2.872
12.	Wystawa prac z „IV Międzyszkolnego Konkursu Pięknego Pisania „Kaligrafek”	MŚO	23.05.2013-10.06.2013	Dział Edukacji Muzealnej	1.257
13.	„Jedynie piosenkarze mają powodzenie... Opolski Festiwal Piosenki w plastyce”	MŚO	15.06.2013-03.07.2013	Dział Sztuki	1.160
14.	„Oj, dzieje się dzieje” wystawa fotografii Małgorzaty Niemen	MŚO	15.06.2013-15.07.2013	Dział Edukacji Muzealnej	1.749
15.	„Czesław Niemen w obiektywie żony” wystawa fotografii Małgorzaty Niemen	MŚO	15.06.2013-15.07.2013	Dział Edukacji Muzealnej	1.749
16.	„Średniowieczne monety z kolekcji MŚO”	MŚO	05.07.2013-31.08.2013	Dział Historii	1.651
17.	Wystawa pokonkursowa „XII Konkurs Graficzny im. Józefa Gielniaka”	MŚO	18.07.2013-29.09.2013	Dział Sztuki	1.761
18.	Wystawa plenerowa-objazdowa „Edmund Jan Osmańczyk (1913-1989) – Rodłak, dziennikarz, publicysta, pisarz w setną rocznicę urodzin” 4 edycje /Warszawa-Sejm, Rynek Opole, MDK Ozimek, UO przy Auli błękitnej-Opole/*	MŚO	22.07.2013-06.11.2013	Dział Historii	8.458 w tym: 1.258 - Sejm 6.000 - Ratusz 500 - Ozimek 700 - UO
19.	„Dzieje papieru i piernictwa” ze zbiorów Muzeum	MŚO	04.10.2013-29.11.2013	Dział Edukacji Muzealnej	2.252

	Papiernictwa w Dusznikach Zdroju				
20.	Wystawa fotograficzna WALERY Stanisław Julian Ignacy Ostroróg „Heliograwiury. Akty z lat 20. XX wieku” z kolekcji Zygmunta Wielowiejskiego*	MŚO	05.10.2013-13.11.2013	Dział Edukacji Muzealnej	550
21.	„Zodiak” Arkadiusza Branickiego	MŚO	05.10.2013-13.11.2013	Dział Edukacji Muzealnej	550
22.	„Plener Analogowy w Michałowicach” wystawa	MŚO	05.10.2013-08.11.2013	Dział Edukacji Muzealnej	1.196
23.	„Studio Rolke” Tadeusz Rolke	MŚO	05.10.2013-31.10.2013	Dział Sztuki	1.376
24.	„13” Jacek Poremba	MŚO	05.10.2013-31.10.2013	Dział Edukacji Muzealnej	1.376
25.	„Akt” Wacław Wantuch	MŚO	05.10.2013-31.10.2013	Dział Edukacji Muzealnej	1.376
26.	„Julia Wannabe” Anna Grzelewska	MŚO	05.10.2013-31.10.2013	Dział Edukacji Muzealnej	1.376
27.	„Lalkarium” wystawa ze zbiorów Opolskiego Teatru Lalki i Aktora	MŚO	08.11.2013-28.02.2014	Dział Historii	2.513 trwa nadal
28.	„Zdjęcia i dokumenty z lat 1920-1949” zbiory prywatne Andrzeja Skibniewskiego	MŚO	27.10.2013-12.11.2013	Dział Edukacji Muzealnej	431
29.	„Art. deco na Śląsku – porcelana i szkło” z Muzeum Śląskiego w Gerlitz*	MŚO	28.11.2013-28.02.2014	Dział Sztuki / Dział Edukacji Muzealnej	1.161 trwa nadal
Łączna frekwencja na wystawach czasowych w siedzibie i poza siedzibą MŚO			1.01.2013-31.12.2013	70.579 osób	

Lekcje muzealne i odczyty w 2013

Dział	Ilość lekcji w 2013	Frekwencja na lekcjach	Ilość odczytów	Frekwencja na odczytach łączna	Ilość tematów lekcji
Archeologiczny	1	27	2	51	1
Dział Historyczny	-	-	4	138	-
Etnograficzny	-	-	2	64	-
Edukacji Muzealnej	338	6.921	18	6.546	56
Sztuki	36	939	27	932	10
Przyrody	12	329	8	707	5
Muzeum Czynu Powstańczego	11	347	1	340	1
Ogółem:	398	8.563	62	8.778	73

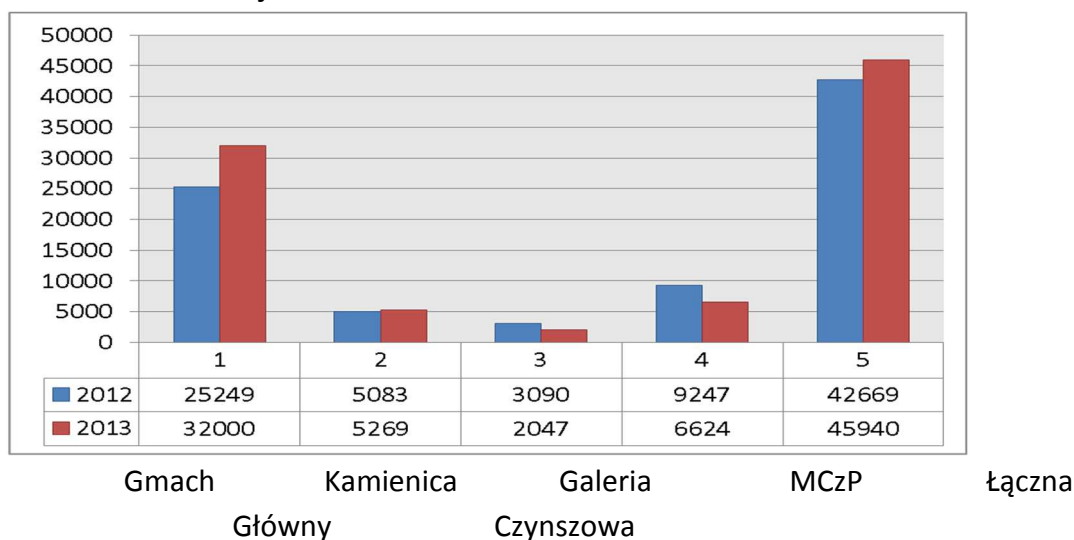

ANALIZY FREKWENCJI

1. Struktura frekwencji ze względu na miejsce

Frekwencja – Gmach główny ul. Muzealna (Mały Rynek 7) (1)	32.000
Frekwencja – Kamienica Czyszowa (2)	5.269
Frekwencja – Galeria (3)	2.047
Frekwencja – Muzeum Czynu Powstańczego (4)	6.624
ŁĄCZNIE	45.940

2. Porównanie frekwencji za rok 2013 i 2012

W roku 2014 realizacja zadań merytorycznych w muzeum przebiegała zgodnie z planem, wiele imprez zorganizowano ponadplanowo bez angażowania środków finansowych muzeum lub przy wsparciu partnerów danego projektu np. wystawa czasowa „Ujarmianie Odry”.

Najważniejszym zadaniem była realizacja stałej wystawy etnograficznej, która stanęła dzięki środkom z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz środkom samorządu województwa opolskiego. Uroczyste otwarcie wystawy pt. „Etnografia Opolszczyzny – tradycja i zmiana” nastąpiło w dniu 17.09.2014 roku.

Wystawa ta zamknęła ostatecznie proces realizacji stałych wystaw w muzeum od chwili zakończenia projektu pt. „Mons Universitatis”, który to projekt pozwolił na remont i rozbudowę muzeum.

Kolejnym ważnym wydarzeniem dla MŚO była reaktywacja Gabinetu Numizmatycznego. Uroczyste otwarcie gabinetu nastąpiło 19.11.2014 roku. Gabinet otrzymał imię Tadeusza Igera, którego kolekcja staropolskich trojaków (największa na świecie prywatna kolekcja trojaków) trafiła zgodnie z ostatnią wolą darczyńcy do naszego muzeum. W efekcie zbiory numizmatyczne powiększyły się w 2014 r. o 3 500 monet srebrnych. Urządzenie gabinetu było możliwe dzięki wsparciu samorządu województwa opolskiego.

Znacząco zwiększyły się również inne kolekcje. Dział Sztuki, dzięki darowiźnie Jacka Cybisa, powiększył kolekcję prac Jana Cybisa o trzy obrazy olejne i dwa rysunki o łącznej wartości 76 000,-zł. Na szczególne wyróżnienie zasługuje autoportret artysty malowany u schyłku życia, obraz ten jest reprodukowany w polskim opracowaniu *Sztuka Świata*, tom 10, wyd. Arkady 1992. Dar prezentowany był w listopadzie w Galerii Muzeum Śląska Opolskiego.

Dzięki zakończeniu prac konserwatorskich (w Pracowni Konserwacji MŚO) zbiory Działu Sztuki powiększyły się o kolejne obiekty - 78 obrazów Krzysztofa Buckiego (1936-1983), wybitnego malarza, który po studiach przyjechał do Opola i tu tworzył aż do śmierci. Darowizna miała, co prawda, miejsce w roku 2012, jednak muzeum otrzymało prace w stanie wymagającym natychmiastowej konserwacji. Dopiero po jej przeprowadzeniu i dokonaniu wyceny, można było wpisać obrazy do inwentarza muzealiów. W listopadzie 2014 roku otwarta została w muzeum wystawa czasowa poświęcona twórczości Buckiego, oparta częściowo na nowych nabytkach.

Dział Archeologiczny zaangażowany był przy dalszej realizacji projektu „Digitalizacja i internetowa prezentacja archiwalnych zbiorów dotyczących zabytków archeologicznych”. Dział Przyrody z kolei kontynuował inwentaryzację ważek *Odonata* i prowadził czynną ochronę błotniaka łąkowego *Circus pygargus*.

Dział Edukacji Muzealnej uczestniczył w projekcie edukacyjnym „Fascynujący świat nauki i techniki” we współpracy z Regionalnym Centrum Rozwoju Edukacji w Opolu (trwa do końca marca 2015). W ramach projektu przyjęto 2 750 uczniów na zorganizowanych w muzeum zajęciach i warsztatach. W roku 2014 odbyło się łącznie 320 lekcji i warsztatów dla 8 872 uczestników.

W listopadzie 2014 roku Muzeum Śląska Opolskiego uczestniczyło w europejskim projekcie „Europeana 1914-1918”, który w Polsce był realizowany w Szczecinie i w Opolu. Efektem zbiórki w muzeum była digitalizacja 119 pamiątek z okresu I wojny światowej.

Ważnym wydarzeniem były obchody 50-lecia oddziału muzeum – Muzeum Czynu Powstańczego w Górze św. Anny, które miały miejsce w maju 2014 r.

Wysiłek całego zespołu muzealnego przełożył się na 320 spotkań (wernisaże, prelekcje, koncerty, imprezy cykliczne itp.) co zaowocowało bardzo dobrą frekwencją wynoszącą 61 966 osób.

Gromadzenie i dokumentacja

Gromadzenie zabytków w 2014 – ogółem

Dział	Stan na 31.12.2013	Stan na 31.12.2014	Wzrost liczby zabytków (w pozycjach inwentarzowych)	Wzrost liczby zabytków (w procentach w stosunku do stanu z roku poprzedniego)
Archeologiczny	7462	7486	24	0,32%
Historyczny	7289	7365 + 3600*	76 + 3600*	1,04% + ok. 49,39%*
Etnograficzny	5005	5020	15	0,30%

Przyrody	11341	11777	436	3,84%
Sztuki	2548	2633	85	3,34 %
Muzeum Czynu Powstańczego	2452	2466	14	0,57%
Ogółem:	36097	36747	650	1.80%

Podział zgromadzonych w 2014 zabytków ze względu na pochodzenie

Dział	Zakupy	Dary	Z badań własnych	Przekaz z innych instytucji	Z dawnych zbiorów wpisane po inwentaryzacji
Archeologiczny	0	0	0	24	0
Historyczny	52	24	0	3600	0
Etnograficzny	1	14	0	0	0
Przyrody	0	0	1	0	476
Sztuki	2	83	0	0	0
Muzeum Czynu Powstańczego	9	4	0	1	0
Ogółem:	64	124	1	3625	476

Dokumentacja zabytków w 2014

Dział	Karty katalogu naukowego – założone w 2014	Karty katalogu naukowego opracowane w 2014	Komputerowa baza danych – liczba rekordów	Dokumentacja fotograficzna / rysunkowa
Archeologiczny	3612	60	4139	3431 (591 zab., 2770 zdj., 70 rys.)
Historyczny	63	0	0	0
Etnograficzny	15	25	15	0
Przyrody	0	0	0	0
Sztuki	82	118	317	83
Muzeum Czynu Powstańczego	14	14	186	0
Ogółem:	3786	217	4657	3514

Gospodarka muzealiami

Przemieszczenia zabytków poza MŚO w 2014 – ogółem

Dział	Wypożyczenia ze zbiorów własnych	Procent zabytków wypoż. w stosunku do stanu liczbowego zabytków w dziale	Wypożyczenia ze zbiorów obcych	Zwroty do zbiorów własnych	Zwroty do zbiorów obcych
Archeologiczny	66	0,88%	1	41	0
Historyczny	60	0,81%	62	6	62
Etnograficzny	0	0,00%	1	0	0
Przyrody	676	5,74%	0	1242	0
Sztuki	142	5,39%	399	85	332
Muzeum Czynu Powstańczego	7	0,28%	0	0	0
Ogółem:	951	2,58%	463	1374	394

Przemieszczenia zabytków w ramach MŚO w 2014 – ogółem

Dział	Przemieszczenia w ramach MŚO	Procent zabytków przemieszczonych w stosunku do stanu liczbowego
Archeologiczny	591	7,89%
Historyczny	71	0,96%
Etnograficzny	512	10,20%
Przyrody	17	0,14%
Sztuki	67	2,54%
Muzeum Czynu Powstańczego	3	0,12%
Ogółem:	1261	3,43%

Konserwacja zabytków w 2014

Dział	Pracownia własna MŚO	Pracownie obce	Razem zabytków zakonserwowanych w dziale	Procent zabytków konserwowanych w stosunku do stanu liczbowego zabytków w dziale
Archeologiczny	0	0	0	0,00%
Historyczny	0	0	0	0,00%
Etnograficzny	158	32	190	3,78%
Przyrody	0	20	20	0,12%
Sztuki	14	-	14	0,53%
Muzeum Czynu Powstańczego	0	50	50	2,03%
Ogółem:	172	102	274	0,75%

Upowszechnianie

Wystawy stałe zrealizowane przez MŚO w 2014

L.p.	Tytuł wystawy	Miejsce	Termin	Dział realizujący	Frekwencja
	Wystawa „Etnografia Opolszczyzny – tradycja i zmiana”	Mały Rynek 7	od 17 września	Dz. Etnograficzny	3923

Wystawy czasowe zrealizowane przez MŚO w 2014

L.p.	Tytuł wystawy	Miejsce	Termin	Dział realizujący	Frekwencja
1.	„Lalkarium” ze zbiorów Opolskiego Teatru Lalki i Aktora	Gmach główny MŚO	kontynuacja 01.01.2014 07.03.2014	Dział Historii,	6.180
2.	„Art déco na Śląsku – porcelana i szkło” ze zbiorów Muzeum Śląskiego w Görlitz	Gmach główny MŚO	kontynuacja 01.01.2014 02.03.2014	Dział Edukacji Muzealnej	1.403
3.	„Fauna Parku Krajobrazowego Góra św. Anny” ze zbiorów Muzeum Śląska Opolskiego i Zespołu Opolskich Parków Krajobrazowych	Oddział MŚO – Muzeum Czynu Powstańczego	kontynuacja trwa nadal	Dział Przyrody	6.003
4.	Po plebiscycie na Górnym Śląsku. Polska i niemiecka mniejszość narodowa w Prowincji Górnośląskiej i województwie śląskim 1922-1939”	MCzP	01.01.2014 31.12.2014	MCzP	6003
5.	„Ludy Północy. Tradycyjna kultura w mieście Północy” ze zbiorów Muzeum Historii Rozwoju Norylskiego Okręgu Przemysłowego	Muzeum Regionalne w Głogówku	kontynuacja 01.01.2014 16.02.2014	Dział Sztuki	460
6.	„I mięczak może mieć powód do dumy”	Muzeum im. Jana Dzierżona w Kluczborku	kontynuacja 01.01.2014 12.01.2014	Dział Przyrody	135
7.	„I mięczak może mieć powód do dumy”	Muzeum w Praszce	15.01.2014 22.04.2014	Dział Przyrody	1.216
8.	„Krynoliny i koronki. Moda damska w XIX wieku” ze zbiorów prywatnych Anny Moryto i własnych MŚO	Gmach główny MŚO	08.03.2014 01.06.2014	Dział Edukacji Muzealnej	9.713

9.	„Homo faber czyli narzędzia dawniej i dziś” Muzeum Archeologiczne Oddział Muzeum Miejskiego we Wrocławiu	Gmach główny MŚO	18.04.2014 31.05.2014	Dział Edukacji Muzealnej	5.705
10.	„Wzornictwo Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach”	Gmach główny	14.03.2014 13.04.2014	Dział Sztuki	2.683
11.	„Galopem z Wołynia czyli dzieje 19 Pułku Ułanów Wołyńskich”	Gmach główny	11.03.2014 06.04.2014	Dział Historii	2.473
12.	„Od kramu aptecznego do apteki. Z historii opolskich aptek (I poł. XIV – I poł. XX wieku)”	Gmach główny	15.04.2014 30.09.2014	Dział Historii	12.206
13.	„Malarstwo smaczne” Piotr C.Kowalski	Galeria MŚO przy ul. Ozimskiej 10	20.05.2014 21.09.2014	Dział Sztuki	246
14.	„50 lat Muzeum Czynu Powstańczego”	MCzP	24.05.2014 31.12.2014	MCzP	4.735
15.	Wystawa prac z „V Międzyszkolnego Konkursu Pięknego Pisania KALIGRAFEK”	Gmach główny	22.05.2014 30.05.2014	Dział Edukacji Muzealnej	770
16.	„Malarstwo. Maciej Bernhardt”	Gmach główny	13.06.2014 03.08.2014	Dział Sztuki	2.439
17.	Wystawa z okazji 90. rocznicy urodzin Adama Zbiegieniego	Gmach główny	10.06.2014 05.07.2014	Dział Sztuki	2.471
18.	„Utracone nadzieje. Ludność żydowska w województwie śląskim/katowickim w latach 1945–1970”	Gmach główny	10.07.2014 30.08.2014	Dział Historii	1.175
19.	„Jerzy Boniński – fotografia”	Gmach główny	08.08.2014 05.10.2014	Dział Sztuki	2.311
20.	Metody badania ptasich wędrówek	Muzeum im. Jana Dzierżona w Kluczborku	6.10.2014 31.12.2014	Dział Przyrody	1.532
21.	Opolski Festiwal Fotografii: „Sugar Town” Tomasz Tomaszewski	Gmach główny	11.10.2014 31.10.2014	Dział Edukacji Muzealnej	1.399
22.	Opolski Festiwal Fotografii: „Eli, Eli” Grzegorz Wełnicki	Gmach główny	11.10.2014 31.10.2014	Dział Edukacji Muzealnej	1.399
23.	Opolski Festiwal Fotografii: „Afganistan jest w nas” Maksymilian Rigamonti	Gmach główny	11.10.2014 31.10.2014	Dział Edukacji Muzealnej	1.399

24.	Opolski Festiwal Fotografii: "Światła północy" Robert Danieluk	Gmach główny	11.10.2014 31.10.2014	Dział Edukacji Muzealnej	1.399
25.	Opolski Festiwal Fotografii: "White Elephants" i "Love has to be reinvented" Piotr Zbierski	Gmach główny	11.10.2014 31.10.2014	Dział Edukacji Muzealnej	1.399
26.	„Karczeby” Adam Pańczuk	Galeria MŚO przy ul. Ozimskiej 10	11.10.2014 30.10.2014	Dział Edukacji Muzealnej	272
27.	„Jeśli sztuka jest wielką rzeką, to ja jestem małym zakolem... Krzysztof Bucki (1936-1983)”	Gmach główny	21.11.2014 nadal	Dział Sztuki	1.393
28.	„Jacek Waltoś – obrazy, rzeźby, rysunki” z cyklu „Laureaci nagrody im. J.Cybisa”	Galeria MŚO przy ul. Ozimskiej 10	20.11.2014 nadal	Dział Sztuki	158
29.	"Sztuka musi być zrozumiała dla mas... Realizm socjalistyczny w zbiorach Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu."	Muzeum im. Jana Dzierżona w Kluczborku	17.10.2014 31.12.2014	Dział Sztuki	1.175
30.	„Ujarzmianie Odry. Regulacja rzeki w XIX wieku w obrębie rejencji opolskiej”	Gmach główny	14.11.2014 nadal	Dział Historii	1.364
31.	Wystawa z okazji reaktywacji Gabinetu Numizmatycznego im. Tadeusza Igera	Gmach główny	19.11.2014 23.11.2014	Dział Historii	123
32.	„Opolski ETNOdizajn. Sztuka ludowa na Opolszczyźnie – od analiz do dizajnu”	Gmach główny	26.11.2014 nadal	Dział Edukacji Muzealnej	1.173
łącznie frekwencja na wystawach czasowych w siedzibie i poza siedzibą MŚO			1.01.2014- 31.12.2014		64.849*

Lekcje muzealne i odczyty w 2014

Dział	Ilość lekcji w 2014	Frekwencja na lekcjach	Ilość odczytów	Frekwencja na odczytach łączna	Ilość prowadzonych
Archeologiczny	0	0	5	167	0
Historyczny	2	64	3	161	1
Etnograficzny	0	0	10	428	0
Edukacji Muzealnej	679	12.348	19	1.484	25
Sztuki	13	241	37	1.623	6
Przyrody	42	1.062	2	121	9

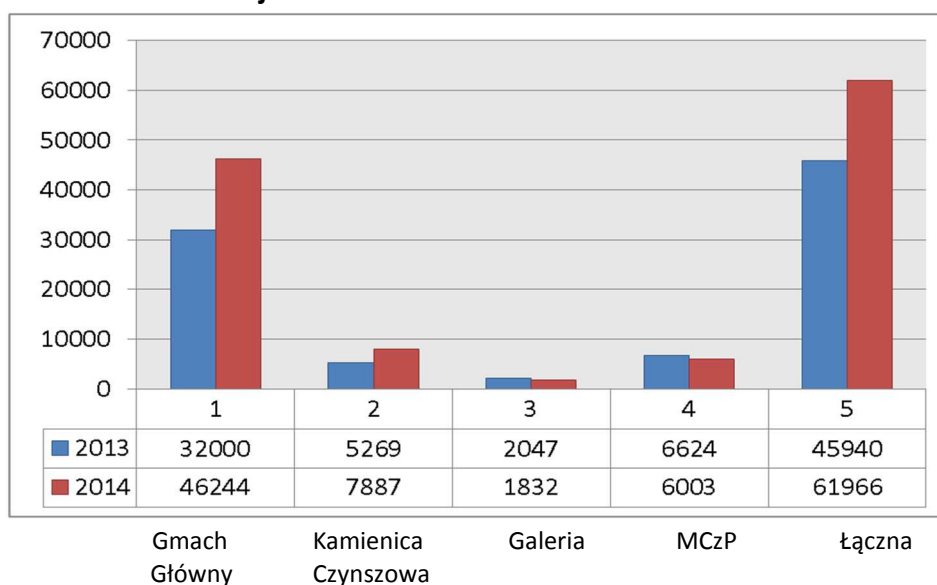
Muzeum Czynu Powstańczego	7	165	2	75	1
Ogółem:	743	13.880	78	4.059	42

ANALIZY FREKWENCJI

1. Struktura frekwencji ze względu na miejsce

Frekwencja – Gmach główny ul. Muzealna (Mały Rynek 7) (1)	64.244
Frekwencja – Kamienica Czyszowa (2)	7.887
Frekwencja – Galeria (3)	1.832
Frekwencja – Muzeum Czynu Powstańczego (4)	6.003
ŁĄCZNIE	61.966

2. Porównanie frekwencji za rok 2014 i 2013

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki w Opolu

Samorząd Województwa Opolskiego na działalność Biblioteki w latach 2013-2014 przekazał łącznie ok. **9,4 mln zł** (z tego ok. **150 tys. zł** dotacji na inwestycje).

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki powstała 24 lipca 1951 r. We wrześniu 1953 r. bibliotekę przeniesiono do nowo odrestaurowanego budynku przy ul. Piastowskiej 18, gdzie do dziś znajduje się jej główna siedziba.

Realizując funkcje centralnej biblioteki regionalnej w roku 2013-2014 instytucja prezentowała łącznie 17 nowych wystaw czasowych. Organizowała lub brała udział w wielu przedsięwzięciach kulturalnych. W roku 2013 były to: 13 Wiosna Austriacka, Noc w bibliotece – nieznanne listy Marii i Jana Jeziorańskich, Noc Kultury – prezentacja obrazu C. K. Norwida „Jutrznia”, Noc Języków w bibliotece – Europejski Dzień Języków, 10 Dni Kultury

Niemieckiej, IV Forum Środowiska Literackiego Opolszczyzny „Trudna sztuka reportażu” – spotkanie z opolskimi, twórcami, warsztaty dziennikarskie (Marian Buchowski, Zbigniew Górniak, Krzysztof Świdorski, Tadeusz Horoszkiewicz, Adrian Chimiak), IV Zjazd Kresowian (wspólnie z UMWO); oraz w roku 2014: 14 Wiosna Austriacka, Noc kultury - prezentacja szkicu do obrazu „Polonia” Jana Styki, udostępnionego przez Zakład Narodowy Ossolińskich, - Europejski Dzień Języków Obcych, 11 Dni Kultury Niemieckiej, V Forum Opolskich Środowisk Literackich „Dziedzic śląskości – Jan Goczoł”.

W roku 2013 Wojewódzka Biblioteka Publiczna pozyskała 370 egzemplarzy nowych muzealiów, w tym 245 pocztówek, 7 kartografii zabytkowych, 7 zabytkowych grafik, 1 rękopis, 110 druków ulotnych. W 2014 r. 148 egzemplarze muzealne, w tym 131 pocztówek, 14 druków ulotnych, 2 zabytkowe kartografie, 1 zabytkowa grafika.

Biblioteka brała też udział w konferencjach oraz projektach badawczych. W 2013 r. były to:

- *Świadomość i kultura prawna w społeczeństwie obywatelskim*. Organizator: WBP w Opolu, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego, Opole 9.01.2013r.,
- *Nowe technologie w bibliotekach. E-booki na e-regałach*, Opole 6.03.2013 r.,
- *Przekraczanie granic i ruchy migracyjne. Doświadczenie obcości i zjawisko integracji w literaturze oraz w życiu codziennym Austrii, Niemiec, Szwajcarii i Polski*. Organizator: WBP w Opolu, Instytut Filologii Germańskiej Uniwersytetu Opolskiego, Opole 5.04.2013 r.,
- *Trudna sztuka reportażu. IV Forum Opolskich Środowisk Literackich*, Opole 21.05.2013 r.,

oraz w 2014 r.:

- *Epoka e-czytelnictwa. Bibliotekarstwo w obliczu nowych wyzwań*, Opole 6.03.2014 r.,
- *Dziedzic śląskości – Jan Goczoł. V Forum Opolskich Środowisk Literackich*, Opole, 15.05.2014 r.,
- *Wielokulturowa biblioteka*. Podsumowanie projektu „Biblioteka miejscem spotkań wielu kultur” realizowanego przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Opole 28.11.2014 r.,

Ochrona dziedzictwa kulturowego i digitalizacja zbiorów

W 2010 r. uruchomiono przy WBP w Opolu Opolską Bibliotekę Cyfrową. Do kwietnia 2016 r. zostało zamieszczonych 8 455 obiektów. W 2013 r. biblioteka pozyskała środki na realizację „Rozwoju Pracowni Digitalizacji WBP w Opolu”. Od listopada do końca 2013 r. zdigitalizowano 2 zabytkowe grafiki, wykonano 271 skanów. W roku 2014 zdigitalizowano 1009 obiektów zabytkowych, tj. starodruków, rękopisów, zabytkowych grafik i kartografii oraz zabytkowych kart pocztowych, wykonano 78 354 skany.

Wśród zdigitalizowanych i zamieszczonych w OBC zbiorów szczególnie cenne są publikacje z XVI w.

- Zbiór stalorytów (100 egz.) według obrazów starych mistrzów europejskich. Staloryty Payne'a były bardzo popularne, nadal można je spotkać w kolekcjach dawnych rycin.

Wydawnictwo: Albert Henry Payne. Dresden. Leipzig (poł. XIX w.)

W 2014 roku przeglądnięto cały zbiór zabytkowy WBP pod kątem stanu zachowania, wydzielając najbardziej zniszczone zbiory (około 200 obiektów). Przygotowana została ekspertyza konserwatorska "Zabytki biblioteczne i archiwalne ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu. Opracowanie konserwatorskie". Zawierała ona charakterystykę starodruków i rękopisów wytypowanych do konserwacji, wytyczne dotyczące konserwacji poszczególnych obiektów, przewidywany czas konserwacji oraz koszt prac przy poszczególnych obiektach.

Pozyskanie dotacji i grantów zewnętrznych

W 2013 r. biblioteka kontynuowała cztery projekty o zasięgu wojewódzkim:

- *Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek* – finansowany z programu *Biblioteki Narodowej*,
- *Biblioteka +* – współfinansowany ze środków Instytutu Książki,
- *Program Rozwoju Bibliotek* – finansowany ze środków Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego,
- *Dyskusyjne Kluby Książki* – współfinansowany ze środków Instytutu Książki.

W 2013 r. pozyskano środki na realizację zadań:

- *Rozwój Pracowni Digitalizacji WBP w Opolu* – w ramach Wieloletniego Programu Kultura+ Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Priorytet Digitalizacja (priorytet koordynowany przez Narodowy Instytut Audiowizualny),
- *E-booki na wynos* – wniosek finansowany w ramach programu grantowego ze środków Fundacji Aktywni w Regionie

W 2014 r. biblioteka kontynuowała i prowadziła 5 projektów o zasięgu wojewódzkim:

- *Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek* – finansowany z programu *Biblioteki Narodowej*,
- *Biblioteka +* – współfinansowany ze środków Instytutu Książki,
- *Program Rozwoju Bibliotek* – finansowany ze środków Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego,
- *Dyskusyjne Kluby Książki* – współfinansowany ze środków Instytutu Książki,
- *Biblioteka miejscem spotkań wielu kultur* – finansowany z funduszy EOG, pochodzących z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii oraz środków krajowych – realizowany przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

Ponadto w 2014 r. biblioteka prowadziła zadanie *Rozwój Pracowni Digitalizacji WBP w Opolu* – w ramach Wieloletniego Programu Kultura+ Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Priorytet Digitalizacja (priorytet koordynowany przez Narodowy Instytut Audiowizualny).

W trzecim kwartale 2014 roku, dzięki pozyskanej dotacji z Narodowego Instytutu Audiowizualnego, rozpoczęto realizację projektu *Digitalizacja i rozwój Pracowni Digitalizacji WBP w Opolu*.

W 2014 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu przeprowadziła rewaloryzację zabytkowego parku w Rogowie Opolskim na łączną wartość 35 744 zł.

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
ODDZIAŁ TERENOWY W OPOLU

Działania Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Oddziału Terenowego w Opolu związane są z czterema prawnymi formami ochrony zabytków:

- **wpis do rejestru zabytków** (weryfikacja rejestru zabytków nieruchomych i archeologicznych, opinie do skreślenia z rejestru dla Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego);
- **ustalenia w dokumentach planistycznych** (opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego);
- **uznanie za pomnik historii** (monitoring istniejących Pomników Historii);
- **utworzenie parku kulturowego** (działania edukacyjne).

Narodowy Instytut Dziedzictwa to podległa Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego instytucja kultury, której działanie ma na celu przywrócenie dziedzictwu właściwej roli w życiu społecznym, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, zapisaną w Konstytucji RP i stanowiącą podstawę współczesnych systemów zarządzania dziedzictwem na świecie. Misją Narodowego Instytutu Dziedzictwa jest tworzenie podstaw dla zrównoważonej ochrony dziedzictwa, gromadzenie i upowszechnianie wiedzy o zabytkach, wyznaczanie standardów ich ochrony i konserwacji oraz kształtowanie świadomości społecznej celem zachowania dziedzictwa kulturowego Polski dla przyszłych pokoleń.

Zgodnie z §3 statutu, strategia realizowana przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w latach 2013-2014 koncentrowała się wokół następujących priorytetów:

1. tworzenie systemu skutecznej ochrony i opieki nad zabytkami;
2. tworzenie bazy wiedzy o dziedzictwie kulturowym oraz warunków dla jej udostępniania i efektywnego wykorzystania;
3. upowszechnianie wiedzy oraz edukacja o dziedzictwie, działania na rzecz efektywnego wykorzystania społecznego i gospodarczego krajowego potencjału kulturowego

1. Gromadzenie i upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie:

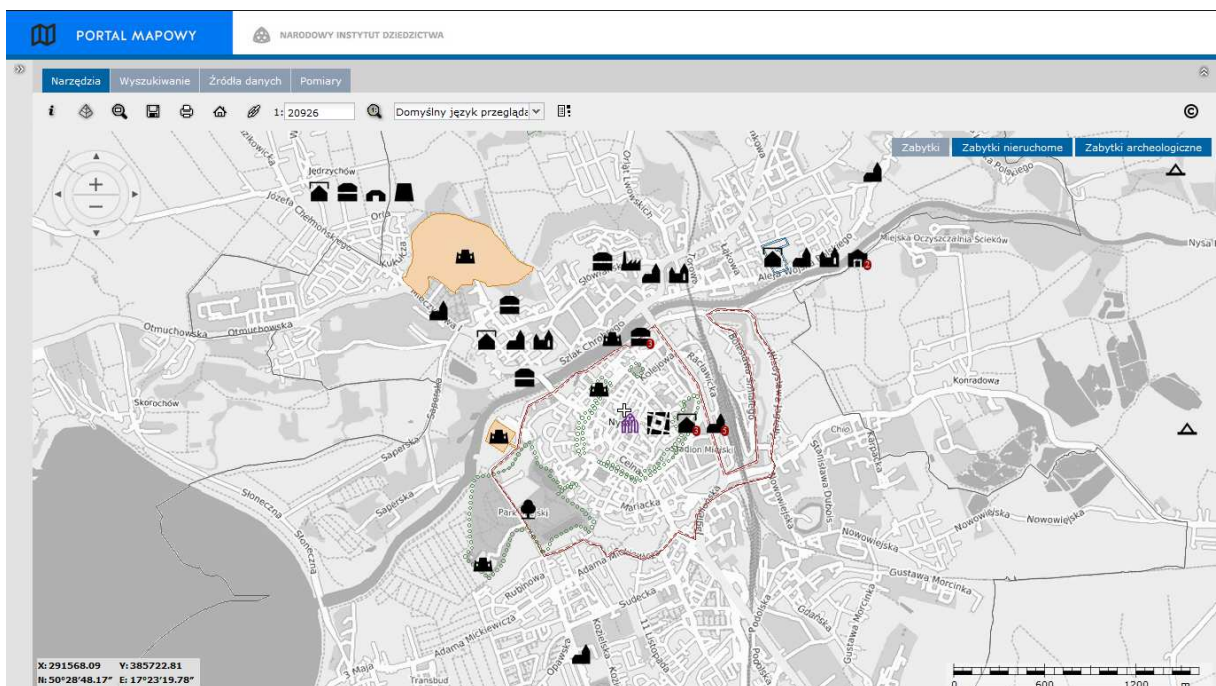
- monitorowanie stanu zachowania i ocena wartości zasobu dziedzictwa: kontynuacja rozpoczętego w 2008 r. projektu terenowej weryfikacji rejestru zabytków nieruchomych oraz archeologicznych

W 2013 r. w NID OT/Opole zweryfikowano ok. 130 stanowisk archeologicznych, taką samą liczbę w 2014. Rozpoczęto weryfikację rejestru zabytków nieruchomych w zakresie wpisów obszarowych. Opracowano m.in. listę obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków wpisanych do rejestru A i C, które nie istnieją, zostały przeniesione do skansenów lub utraciły wartości uzasadniające wpis do rejestru zabytków, przekazaną następnie do Departamentu Ochrony Zabytków MKiDN.

- budowa i rozwój ogólnopolskiej, geoprzestrzennej bazy danych o zabytkach

Celem zadania jest realizacja ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej dla obszarów chronionych ze względu na wartości kulturowe (zabytki). Udostępnienie w ramach infrastruktury informacji przestrzennej danych lokalizacyjnych i opisowych nieruchomości oraz archeologicznych zabytków rejestrowych, według standardów określonych przez europejską dyrektywę INSPIRE, umożliwi porównywanie i analizowanie zgromadzonych danych przestrzennych i wzrost efektywności zarządzania przestrzenią w zakresie wartości zabytkowych.

W latach 2013-2014 w NID OT/Opole trwały prace nad weryfikacją jakościową obiektów z terenu województwa opolskiego (ok. 3200 rekordów zabytków nieruchomych i ok. 1250 rekordów zabytków archeologicznych). Na początku lipca 2014 r. zaprezentowano portal dostępny pod adresem: www.mapy.zabytek.gov.pl:

Serwis jest integralną częścią systemu zarządzania bazą danych o zabytkach rejestrowych Polski wdrożoną i utrzymywaną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. System jest administrowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. W portalu znajdziemy wszystkie zabytki nieruchome wpisane do krajowego rejestru, a wśród nich także wszystkie pomniki historii oraz miejsca wpisane na Listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Geoportal wyróżniają nowe formy wizualizacji danych przestrzennych, niedostępne w innych serwisach mapowych. Dane przestrzenne z serwisu mapowego NID dostępne są również poprzez zgodne z INSPIRE usługi WMS i WFS, a także na portalu państwowym: www.geoportal.gov.pl. Metadane serii, zbiorów i usług danych przestrzennych dostępne są za pośrednictwem portalu mapowego MKiDN na geoportalu Komisji Europejskiej, dostępnym pod adresem: <http://inspiregeoportal.ec.europa.eu/discovery/>.

- Centrum Kompetencji w ramach programu wieloletniego "KULTURA+"

Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji zabytków i muzealiów zostało powołane w Narodowym Instytucie Dziedzictwa w ramach Wieloletniego Programu Rządowego „KULTURA+”. W związku z tym w NID OT/Opole powstały noty informacyjne o zabytkach z obszaru województwa opolskiego do publikacji w portalu e-zabytek, łącznie z cyfrowymi wizerunkami zabytków. Celem not jest przekazywanie zainteresowanym użytkownikom Internetu rzetelnej wiedzy o zabytkach. W okresie sprawozdawczym wykonano ok. 130 opisów.

2. W obszarze wyznaczania i upowszechniania standardów ochrony i konserwacji zabytków

- wydawanie opinii i ekspertyz dotyczących działań przy zabytkach na rzecz organów administracji publicznej

NID prowadzi w imieniu Generalnego Konserwatora Zabytków postępowania administracyjne w zakresie wniosków o skreślenie z rejestru zabytków, w ramach których NID OT/Opole wykonał w okresie sprawozdawczym 11 opinii. Powstały także opinie dla Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, opinie dla Samorządu Województwa Opolskiego, dla UM Kędzierzyna-Koźła, UM Grodkowa itp. Były to wnioski oraz opinie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opinie dotyczące rewaloryzacji obszarów i obiektów zabytkowych, wyznaczanie stref ochrony konserwatorskiej, itd.

Opinie OT NID w Opolu	Ilość	
	2013	2014
Opinie dla GKZ – skreślenia z rejestru zabytków	7	3
Opinie dla GKZ – inne (w związku z prowadzonym postępowaniem odwoławczym)	0	1
Opinie dla WKZ	19	2
Inne (dla MKZ, PKZ, parafii, Samorządu Województwa Opolskiego, Wojewody Opolskiego, Prezydenta Miasta Opole,)	3	13
GDDKiA (autostrady i drogi krajowe)	-	-
Opinie do zgłoszeń na konkurs „Zabytek zadbane”	5	2
łącznie	34	21

- monitorowanie stanu obiektów uznanych za pomniki historii

Celem zadania jest opracowanie metod skutecznej profilaktyki w ochronie najcenniejszych zabytków, a także monitoring stanu zachowania i procesów konserwatorskich w obiektach uznanych za Pomniki Historii. W latach 2013-2014 pracownicy NID OT/Opole prowadzili systematyczne wizytacje następujących obiektów:

- „Góra Św. Anny, komponowany krajobraz kulturowo- przyrodniczy”
- „Nysa - zespół kościoła farnego pod wezwaniem św. Jakuba Starszego Apostoła i św. Agnieszki Dziewicy i Męczennicy”
- „Paczków – zespół staromiejski ze średniowiecznym systemem fortyfikacji”.

- Wdrażanie Konwencji UNESCO z 2003 roku w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Udział w konferencjach i szkoleniach: „Dobre praktyki w realizacji zadań związanych z konwencją UNESCO...” (Olsztynek, 2013), „O zachowaniu niematerialnego dziedzictwa kulturowego” (Chorzów 2014), wewnętrzne szkolenia NID (2014), spotkanie robocze w Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu-Bierkowicach (2014).

Podczas spotkania w Muzeum Wsi Opolskiej, przy udziale przedstawicieli nauki, instytucji kultury, stowarzyszeń pozarządowych oraz twórców ludowych z terenu województwa opolskiego oraz śląskiego, wstępnie określono tematy możliwych wpisów na Listę Niematerialnego Dziedzictwa. Są to: kroszonkarstwo, chodzenie z judoszem w Skoczowie, wielkanocny zwyczaj „Turków” w Koziegłówkach, kludzenie bera (wodzenie niedźwiedzia), procesje konne pod Raciborzem, a także kwietne dywany sypane na ulicach wsi w pow. strzeleckim w czasie procesji Bożego Ciała. Zadeklarowano współpracę i wzajemną pomoc przy opracowywaniu wpisów, obejmujących swym zasięgiem teren województw śląskiego i opolskiego. Koordynacji działań podjęto się MWO.

3. W obszarze kształtowania świadomości społecznej w zakresie wartości i zachowania dziedzictwa kulturowego

- koordynacja Europejskich Dni Dziedzictwa

W 2013 roku 21. edycja Europejskich Dni Dziedzictwa odbyła się pod hasłem „**Nie od razu Polskę zbudowano**”. Wojewódzka inauguracja, połączona z obchodami 150. Rocznicy Powstania Styczniowego odbyła się w Praszce. Ogółem – 37 organizatorów w 14 miejscowościach przygotowało 68 imprez, które zgromadziły ok. 6 000 tys. uczestników. W roku tym nie wydano informatora, a wiadomości o wydarzeniach udostępniane były tylko drogą internetową, na prowadzonym przez opolski oddział serwisie dot. EDD.

W 2014 roku 22. edycja Europejskich Dni Dziedzictwa odbyła się pod hasłem „**Dziedzictwo – źródło tożsamości**”. W OT/Opole opracowano informator EDD, którego publikacja finansowana była ze środków Narodowego Instytutu Dziedzictwa, prowadzony był

także internetowy serwis dotyczący obchodów EDD na Opolszczyźnie. W 22. edycji na terenie całego kraju odbyło się 1541 wydarzeń, w których udział wzięło ok. 240 000 uczestników. Na stronie www.edd.nid.pl odnotowano 11912 odwiedzin, 71543 odsłony oraz 9340 unikalnych użytkowników. W tym czasie w województwie opolskim odbyło się 114 wydarzeń kulturalnych w 17 miejscowościach, a frekwencja wyniosła ok. 8500 uczestników. Uroczysta inauguracja EDD w woj. opolskim odbyła się w Zagwizdzu – jedynej miejscowości w historii konkursu Zabytek Zadbane, która trzykrotnie znalazła się pośród wyróżnionych: w 2001 r. za Izbę Regionalną (dawny magazyn huty żelaza), w 2012 r. za kościół par. pw. Najświętszego Serca Jezusa oraz w 2012 r. za odrestaurowaną małą młotownię w zespole huty.

- współorganizacja 4. Spotkania Opiekunów Pomników Historii

W dniach 4-5 czerwca 2014 r. w Paczkowie i Nysie odbyło się 4. Spotkanie Opiekunów Pomników Historii pod hasłem „Marka Pomnik Historii narzędziem promocji. Jak wykorzystać pomniki historii jako instrument promocji?”, współorganizowane przez NID OT w Opolu. Podczas spotkania wygłoszono 10 referatów dotyczących miast uznanych za pomnik historii. W dwudniowym spotkaniu udział wzięło około 120 osób, wśród nich prezydenci miast, wojewódzcy i miejscy konserwatorzy zabytków, dyrektorzy instytucji kultury, władze rządowe i lokalne oraz przedstawiciele miejsc uznanych za pomnik historii.

- podejmowanie współpracy z właścicielami i zarządcami zabytków na rzecz właściwego zarządzania zasobem dziedzictwa kulturowego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz promowanie zasad opieki nad zabytkami

Jedną z kluczowych inicjatyw, której celem jest promowanie dobrych praktyk w zakresie opieki nad zabytkami, jest coroczny konkurs „Zabytek Zadbane”, ogłaszany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nadzór nad konkursem sprawuje Generalny Konserwator Zabytków, a Narodowy Instytut Dziedzictwa realizuje procedurę konkursową. Charakter edukacyjny konkursu polega na popularyzacji wiedzy dotyczącej właściwego postępowania z zabytkami architektury podczas ich użytkowania oraz w trakcie przeprowadzanych remontów wśród właścicieli, posiadaczy i zarządców zabytkowych obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Pracownicy OT/Opole przygotowali w okresie sprawozdawczym 7 opinii na rzecz obiektów zgłoszonych do konkursu Zabytek Zadbane. W 2013 r. z obszaru woj. opolskiego wyróżnienie otrzymały dwa obiekty: Wieża Bramy Wrocławskiej w Nysie oraz Folwarczna wieża ciśnień z hydrofornią w Skorogoszczy. W 2014 r. laury w kategorii *Adaptacja obiektu zabytkowego* otrzymała Wieża Piastowska w Opolu.

W ramach realizacji zobowiązań na szczeblu regionalnym NID OT/Opole kontynuował w 2013 r. prace w Zespole Wojewody Opolskiego ds. Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Wsi i Ochrony Wiejskiego Krajobrazu, m.in. poprzez: prowadzenie strony internetowej www.dziedzictwopiolskiej.pl a także współtworzenie opracowania „Wyniki działań Zespołu... w latach 2009-2013”, rozdział *Zakres, przyczyny i możliwości przeciwdziałania*

degradacji zasobu kulturowego wsi). Pracownicy Nid OT/Opole brali udział w posiedzeniu Komisji konkursu *Piękna Wieś Opolska* w kategorii *Wieś dziedzictwa kulturowego*.

Ponadto podjęto współpracę z Politechniką Opolską (2014) oraz Uniwersytetem Opolskim (2014, w zakresie archeologii).

Prowadzono serwis internetowy na stronie www.nid.pl, Aktualności w regionie, o planowanych i zrealizowanych wydarzeniach kulturalnych w regionie (ok. 80 notek w 2013 i 50 w 2014 r.).

Organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną dziedzictwa kulturowego z terenu województwa opolskiego:

- Towarzystwo Opieki nad Zabytkami – oddział w Opolu i Brzegu
- Polskie Towarzystwo Krajoznawcze Oddział Opolski
- Uniwersyteckie Stowarzyszenie na Rzecz Ratowania Zabytków Śląska Opolskiego
- Stowarzyszenie „Poznaj Swój Kraj” oddział opolski
- Oddział Opolski Stowarzyszenia Muzealników Polskich
- Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga” w Kolonowskiem
- Fundacja „Glogovia”
- Fundacja Sanktuarium Góry św. Anny
- Fundacja Zamku Książąt Niemodlińskich
- Stowarzyszenie Ochrony Dóbr Kultury „Dąbrowskie Skarby”
- Fundacja „Dla Dziedzictwa”
- Kozielskie Stowarzyszenie Miłośników Historii i Archeologii EXPLORATO
- Fundacja Ratowania Zabytków i Pomników Przyrody, oddział opolski

Spółeczni opiekunowie zabytków

Zgodnie z art. 102 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.) społecznym opiekunem zabytków może być osoba, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych, nie była karana za przestępstwa popełnione umyślnie oraz posiada wiedzę w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Społeczni opiekunowie zabytków współdziałają z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz Starostą Powiatu w sprawach ochrony zabytków i opieki nad tymi zabytkami, podejmują działania związane z zachowaniem wartości zabytków i utrzymaniem ich w jak najlepszym stanie, upowszechniają wiedzę o zabytkach.

W województwie opolskim, zgodnie z informacjami uzyskanymi od Powiatów, zostało ustanowionych przez Starostów łącznie ok. 21 społecznych opiekunów zabytków, najwięcej w powiecie kluczborskim – 13, po 2 w powiecie namysłowskim i oleskim, 1 – w powiecie krapkowickim, nyskim, strzeleckim, kędzierzyńsko-kozielskim. Społecznych opiekunów zabytków brakuje w powiatach: prudnickim, opolskim, brzeskim i głubczyckim. W latach 2013-2014 nie ustanowiono żadnego nowego opiekuna.

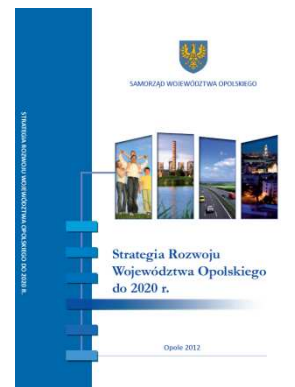
VI.II. CEL STRATEGICZNY II – OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Priorytet I – Dziedzictwo kulturowe jako czynnik stymulujący rozwój gospodarczy

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.

Strategia została przyjęta przez Sejmiku Województwa Opolskiego w dniu 28 grudnia 2012 r. (Uchwała Nr XXV/325/2012). Dokument formalnie wszedł w życie z dniem podjęcia uchwały, jednak w praktyce zaczął funkcjonować z początkiem roku 2013.

Wielokulturowe dziedzictwo materialne i niematerialne, będące wyróżnikiem woj. opolskiego, jako potencjał rozwoju regionu zostało uwzględnione w Tematycznych Wyzwaniach Rozwojowych oraz Celach Strategicznych i Operacyjnych:

✓ **Wyzwanie 1 – Przygotowane do rynku pracy aktywne społeczeństwo**

Cel strategiczny 2 – Aktywna społeczność regionalna

Cel operacyjny 2.2 – Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej

✓ **Wyzwanie 3 – Atrakcyjne obszary do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku**

Cel Strategiczny 5 – Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna

Cel Operacyjny 5.3 – Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury

✓ **Wyzwanie 4 – Zrównoważony rozwój aglomeracji opolskiej, miast i obszarów wiejskich regionu**

Cel Strategiczny 9 – Ośrodki miejskie biegunami wzrostu

Cel Operacyjny 9.2 – Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja na obszarach miejskich

Cel Strategiczny 10 – Wielofunkcyjne obszary wiejskie

Cel Operacyjny 10.1 – Wspieranie pozarolniczej aktywności gospodarczej i inicjatyw lokalnych

Cel Operacyjny 10.4 – Racjonalne gospodarowanie przestrzenią

Województwo opolskie wyróżnia jego wielokulturowość i bogactwo doświadczeń wynikające z historii, zróżnicowania pochodzenia regionalnego dzisiejszych mieszkańców regionu i zderzenia kultur na tym obszarze. Konieczne zatem będzie podjęcie szeregu działań zmierzających do promowania, zachowania i rozwoju wielokulturowości, dziedzictwa oraz różnych tradycji. Należy również wspierać regionalną edukację mniejszości narodowych i etnicznych, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

W strategii zapisano, że do zwiększenia konkurencyjności regionalnych produktów turystycznych i kulturalnych niezbędne jest rozszerzenie oferty turystyczno-kulturalnej poprzez modernizację i rozbudowę obiektów dziedzictwa kulturowego, m.in. Góry św. Anny w zakresie pełnienia funkcji centrum turystyczno-rekreacyjno-pielgrzymkowego, a także Nysy, Brzegu, Paczkowa.

„Najlepsza przestrzeń publiczna województwa opolskiego” – to konkurs ogłaszany przez Zarząd Województwa Opolskiego od 2008 r. Celem konkursu jest promowanie osiągnięć w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych, budowa wizerunku województwa jako aktywnego, atrakcyjnego i przyjaznego dla inwestycji, wskazanie najlepszych realizacji w zakresie przestrzeni publicznych w woj. opolskim, promocja realizacji projektów urbanistycznych kształtujących wysoką jakość przestrzeni publicznej województwa, nagrodzenie i promocja gmin dbających o ład przestrzenny, funkcjonalność i atrakcyjność przestrzeni publicznych, podnoszenie świadomości społecznej w zakresie kształtowania ładu przestrzennego.

Konkurs adresowany jest do gmin kreujących i realizujących politykę przestrzenną, w tym także w odniesieniu do zagospodarowania przestrzeni publicznych, a także do inwestorów i projektantów uczestniczących w tych procesach. W ramach konkursu oceniane są przedsięwzięcia w szczególności polegające na rewaloryzacji lub kształtowaniu nowych wartości. Nagrody mają charakter honorowy.

Laureaci konkursu 2013

W roku 2013 spośród 25 zgłoszonych do konkursu przedsięwzięć, komisja przyznała Nagrodę Marszałka Województwa Opolskiego oraz 4 wyróżnienia (w tym jedno specjalne):

Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Opolskiego 2013:

„Rewitalizacja miasta Kluczborka” – inwestor: Gmina Kluczbork

Projektanci: Elżbieta Widziszowska, Usługi Projektowe w Budownictwie, Kluczbork, Anna Sołtysik, Biuro Projektowe i Usług Inwestycyjnych, Kluczbork, „ARKONA” Usługi Projektowo-Budowlane, Bytom, Przedsiębiorstwo Robót Inżynierskich Kępno, Zakład Usług Projektowo-Konsultingowych Rychtal, MB1 Pracownia Projektów, Kępno, Pracownia Projektowa „PROF”, Kluczbork;

Wykonawcy: Śląskie Przedsiębiorstwo Techniczno-Budowlane, Kluczbork, P.U.H. „KOZDRA”, Byczyna, Zakład Remontowo-Budowlany Hądzek Marian, Olesno, Firma Budowlano-Remontowa „DACHSYSTEM”, Zawadzkie, FRB POLOCZEK, Łowkowice, Firma Usługowo-Handlowa Maciej Dobosz, Krzepice, ATA ALL TRADING AGENCY Sp. z o.o., Jankowice, PARK M Krzysztof Mróz, Stary Sącz, Zakład Usług Elektrycznych Romuald Kubzdyl, Kępno, MPM Development Sp. z o.o., Namysłów.

Nagrodę przyznano za wzorowe przeprowadzenie rewaloryzacji zróżnicowanej funkcjonalnie przestrzeni publicznej, o istotnym znaczeniu dla społeczności miasta (Rynek i Park Miejski), poprawiającej zdecydowanie warunki życia w mieście i atrakcyjność miasta

w regionie, co zostało zrealizowane w warunkach niedużego budżetu, w szczególności za skalę przedsięwzięcia, obejmującą równocześnie dwa bardzo ważne dla zaspokajania potrzeb mieszkańców obszary w systemie przestrzeni publicznych Kluczborka, odtworzenie historycznych walorów urbanistycznych i architektonicznych, wydatne podniesienie jakości istniejącego zagospodarowania.

Fot. 24-26. Centrum Kluczborka po rewitalizacji (źródło: www.kluczbork.eu)

Wyróżnienie specjalne dla przedsięwzięcia:

„Budowa bulwarów spacerowych nad kanałem Młynówka” (inwestor: **Gmina Opole**; projektant: Pracownia Architektury Zbigniew Bomersbach, Opole; wykonawca: „BEST-OPEBEL” Wiesław Wójcik Jerzy Kiryczuk, Borki).

Wyróżnienie przyznano za konsekwentną realizację polityki miasta w zakresie odbudowy i rozbudowy terenów zieleni publicznej w oparciu o dolinę Odry, interesujące i przyjazne rozwiązania projektowe dostosowane do skali przestrzeni publicznej, istniejących wartości krajobrazowych i przyrodniczych, tworzących atrakcyjne miejsca spotkań, rekreacji i wypoczynku w centrum miasta.

Wyróżnienie dla przedsięwzięcia:

„Zagospodarowanie skweru przy ul. Łąkowej w Żywocicach” (inwestor: **Gmina Krapkowice**; projektanci: Agata Rybczyńska Budownictwo Ogólne, Niemodlin, Grzegorz Malkusz Pracownia Architektury Krajobrazu Garden’s Philosophy, Krapkowice; wykonawca: Grzegorz Malkusz Pracownia Architektury Krajobrazu Garden’s Philosophy).

Wyróżnienie przyznano za podniesienie we właściwych proporcjach jakości i funkcjonalności placu w centrum małej miejscowości, poprzez stworzenie miejsca spotkań i odpoczynku mieszkańców.

Wyróżnienie dla przedsięwzięcia:

„Przebudowa Rynku w Strzeleczkach” (inwestor: **Gmina Strzeleczki**; projektant: Studio Architektury Piotr Ćwirko, Krapkowice, na podstawie koncepcji autorstwa arch. Agaty Twardoch i mgr inż. Ewy Twardoch, wykonawca: Spółdzielnia SUR Prószków)

Wyróżnienie przyznano za udaną rewaloryzację Rynku, poprawiającą funkcjonowanie społeczne i przestrzenne kluczowego placu publicznego miejscowości, w szczególności za podniesienie jej walorów estetycznych.

Wyróżnienie dla przedsięwzięcia:

„Przebudowa dróg gminnych śródmieścia Niemodlina” (inwestor: **Gmina Niemodlin**, projektant: Tomasz Sokulski, Biuro Usług Technicznych „DROGTOM”, Opole, wykonawca: WASBUD Robert Wąs, Grodków).

Wyróżnienie przyznano za wykonanie istotnego etapu rewitalizacji przestrzeni komunikacyjnych w zdegradowanym obszarze zabytkowego śródmieścia, w szczególności za jego stronę techniczną i organizacyjną.

Laureaci konkursu 2014

W roku 2014 spośród 20 zgłoszonych do konkursu przedsięwzięć, komisja przyznała Nagrodę Marszałka Województwa Opolskiego oraz 4 wyróżnienia:

Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Opolskiego 2014:

„Rewitalizacja rynku w Oleśnie” (inwestor: **Gmina Oleśno**; projektanci: Pracownia Projektowa „ab studio”, mgr inż. arch. Aleksander Bielak, Opole; wykonawcy: Firma Usługowo Handlowa, Maciej Dobosz, Krzepice).

Nagrodę przyznano za przywrócenie centralnemu miejscu miasta jego wszystkich istotnych funkcji, podniesienie wartości użytkowej przestrzeni ważnej nie tylko dla mieszkańców miasta, ale i regionu, kompleksową rewitalizację z podkreśleniem wartości historycznych, przy wykorzystaniu współczesnych form architektonicznych, wprowadzenie nowych elementów przestrzennych, podnoszących atrakcyjność miejsca, wysoki poziom projektu i realizacji.

Fot. 27. Rynek w Oleśnie po rewitalizacji (źródło: www.opolskie.pl)

Wyróżnienie dla przedsięwzięcia:

„Rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego SOLARIUM w Otmuchowie” (inwestor: **Gmina Otmuchów**; projektanci: Firma „LGM” Grzegorz Wiliński, Strzelin; wykonawca: „Alfa” S.C., Krapkowice, Przedsiębiorstwo Budowlano-Montażowe Bogdan Pierzga, Sidzina, Zakład Zmechanizowanych Robót Ziemnych i Rekultywacji Aleksander Młodynia, Łukasz Młodynia S.C., Brzeg, Robert Kubas, Ośrodek Aktywizacji Zabawkami i Pomocami Szkolnymi, Unikowice).

Wyróżnienie przyznano za udane przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i reprezentacyjnej parkowi miejskiemu, zachowanie wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych, stworzenie atrakcyjnego sąsiedztwa dla historycznego układu urbanistycznego miasta, właściwe wprowadzenie nowych elementów kompozycyjno-przestrzennych.

Wyróżnienie dla przedsięwzięcia:

„Rewitalizacja murów obronnych wraz z wieżami bramnymi i basztami oraz terenem plantów miejskich w Paczkowie” (inwestor: **Gmina Paczków**; projektant: dr inż. arch. Andrzej Legendziewicz, Wrocław, LESTAR ELEKTRO, Opole; wykonawca: Konsorcjum: Pracownia Konserwatorska RESTOART Piotr Wanat, Wrocław i Renowacja Zabytków Architektury SIMA, Częstochowa, Konsorcjum: MDM Sp. z o.o. Sp. K, Prudnik i Magdalena Serafin, Marek Janik S.C., Prudnik, Firma Zdzienicki, Gliwice, KURANTOWSKI, Stanisław Kurantowski Joanna Kurantowska spółka cywilna, Nysa).

Wyróżnienie przyznano za uatrakcyjnienie jakości przestrzeni publicznej historycznego układu przestrzennego miasta o znaczeniu ponadregionalnym, wyeksponowanie i udostępnienie średniowiecznych fortyfikacji do pełnienia funkcji turystycznych.

Wyróżnienie dla przedsięwzięcia:

„Renowacja Wieży Piastowskiej w Opolu wraz z zagospodarowaniem wnętrza wieży i terenu przyległego oraz zorganizowaniem zaplecza turystycznego służącego do obsługi ruchu turystycznego” (inwestor: Wojewoda Opolski; projektant: ARCHIKON arch. Anna Kościuk Pracownia Architektoniczna, Wrocław; wykonawca: Przedsiębiorstwo Budowlano-Konserwatorskie CASTELLUM Sp. z o.o., Wrocław).

Wyróżnienie przyznano za zmianę jakości przestrzeni publicznej poprzez podniesienie rangi wieży jako ikony miasta i województwa, zwiększenie dostępności turystycznej do symbolu dziedzictwa materialnego regionu, wprowadzenie nowej formuły funkcjonowania obiektu z wykorzystaniem współczesnych środków przekazu, podwyższającej atrakcyjność turystyczną obiektu i miasta.

Wyróżnienie dla przedsięwzięcia:

„III etap rewaloryzacji infrastruktury śródmieścia Prudnika” (inwestor: **Gmina Prudnik**; projektant: P.P.B.H. „BUDART” Jan Drózdź Pracownia Projektowa, Głogówek; wykonawca:

Lider – Przedsiębiorstwo Budowlane „Chmielak” Sp. z o.o., Prudnik, członek konsorcjum - Przedsiębiorstwo Budowlane „Chmielak” Grzegorz Chmielak, Prudnik).

Wyróżnienie przyznano za konsekwentną realizację programu rewaloryzacji obszaru staromiejskiego w zakresie elementów infrastruktury i komunikacji miasta.

Konkurs „Opolska Marka”

W regulaminie konkursu „Opolska Marka”, którego celem jest wyłonienie wiodących eksporterów oraz najlepszych przedsiębiorstw, usług i produktów oraz i ich szerokie promowanie na rynku krajowym i zagranicznym, dodano od 2014 roku specjalną kategorię pod nazwą „**Rewitalizacja**”. Kategoria ta zachęca podmioty m.in. do działań w obszarze ochrony zabytków. Dotychczas w ramach tej kategorii nagrody otrzymali:

- Galeria domEXPO w Opolu: za przebudowę obiektów byłej Cementowni „Silesia” w Opolu, na potrzeby Centrum Budownictwa i Wyposażenia Wnętrz – Galerii domEXPO,
- „BJ” Sp. z o.o.: za rewitalizację Pałacu Sulisław w Sulisławiu,
- Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego: za ochronę zabytków, w zakresie rewitalizacji zabytkowego parku przypałacowego, a także zabytkowego pałacu,
- Opolskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.: za remont lokalu usługowego w budynku mieszkalnym, wielorodzinnym przy ul. Koszalińskiej 26.

Priorytet II – Wstrzymanie procesów degradacji założeń pałacowo-parkowych

W latach 2013-2014 podejmowano nieliczne działania rewitalizacyjne przy założeniach pałacowo-parkowych, głównie z inicjatywy osób prywatnych oraz gmin, będących właścicielami takich obiektów. Działania te odbywały się niekiedy przy wsparciu samorządów, środków unijnych oraz środków ministerialnych, polegające na przeprowadzeniu niezbędnych prac ratunkowych i zabezpieczających zabytkowe obiekty pałacowo-parkowe.

W ramach RPO WO przeprowadzono natomiast bardziej kompleksowe działania ukierunkowane na wstrzymanie procesów degradacji pałaców. Wstrzymanie procesów degradacji założeń pałacowo-parkowych realizowane był również w ramach Poddziałania 1.4.1 RPO WO Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa, a także Poddziałania 1.4.2. RPO WO Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny. Lista projektów realizowanych w latach 2013-2014 w Rozdziale VII.

Priorytet III – Wspieranie inicjatyw mających na celu podniesienie rangi obiektów i zespołów zabytkowych

W latach 2013-2014 żadna gmina w województwie opolskim nie podjęła inicjatywy mającej na celu utworzenie parku kulturowego na jej terenie. Podobnie nie podejmowano działań w celu uznania za Pomnik Historii obiektów zabytkowych leżących w poszczególnych gminach.

Natomiast 7 samorządów gminnych (11%) w latach 2013-2014 wnioskowało o wpisanie do rejestru zabytków obiektów będących ich własnością:

- Dobrodzień,
- Domaszowice: kapliczki w miejscowości: Włochy, Strzelce, Wielołęka, Siemysłów (zabytki ruchome) i kapliczki w miejscowości: Dziedzice, Domaszowice (zabytki nieruchomości),
- Głubczyce: dworzec kolejowy,
- Kędzierzyn-Koźle: kamień graniczny twierdzy Koźle, na terenie przylegającym do Zamku,
- Kluczbork: budynek kina „Bajka” przy ul. Pułaskiego 3 – wniosek odrzucony,
- Namysłów: młyn przy ul. Piastowskiej 12,
- Zawadzkie : kapliczki w Żędowicach i Kielczy.

Priorytet IV – Wspieranie funkcjonowania istniejących szlaków turystycznych oraz inicjatyw na rzecz tworzenia nowych szlaków obejmujących charakterystyczne dla województwa cenne zespoły i obiekty zabytkowe.

Ogólnoeuropejskie szlaki kulturowo-turystyczne w woj. opolskim

W województwie opolskim występuje kilka turystycznych szlaków kulturowych o znaczeniu międzynarodowym, promujących dziedzictwo kulturowe regionu. Należą do nich przede wszystkim:

- **Droga św. Jakuba – Via Regia** – to droga królewska, podlegająca bezpośrednio królowi na której obowiązywały specjalne prawa. Via Regia to również historyczny trakt handlowy prowadzący od Hiszpanii aż po Rosję oraz jednocześnie jedna z głównych nitek szlaku pielgrzymkowego św. Jakuba (Drogi św. Jakuba) do katedry w Santiago de Compostela w Galicji (północno-zachodnia Hiszpania). Droga Opolska jest wariantem starodawnego traktu komunikacyjnego Via Regia: zaczyna się w okolicy Ujazdu i prowadzi przez Górę św. Anny, Opole, Dobrzeń, Skorogoszcz i Brzeg (110 km). Za Małujowicami wkracza na Dolny Śląsk i biegnie dalej przez Wrocław i Zgorzelec. Nyska Droga św. Jakuba to szlak dojściowy do Via Regia. Prowadzi ona z Głuchołaz przez Nysę, Pakosławice, Kopice i Lewin Brzeski do Skorogoszczy.
- **Środkoeuropejskie Ośrodki Pielgrzymkowe** – to szlak pielgrzymkowy, związany z drogą św. Jakuba, do którego w woj. opolskim należy Gmina Leńnica (Góra św. Anny). Szlak ma na celu rozpowszechnienie ruchu pielgrzymkowego poprzez współpracę

miejsowości pielgrzymkowych, jako miejsc życia duchowego. Długość szlaku wynosi ok. 2100 km.

- **Szlak Drewnianego Budownictwa Sakralnego** – to szlak drewnianych zabytkowych kościołów. W woj. opolskim jest ich ponad 70. Najliczniej występują w powiatach kluczborskim i oleskim. Jako zabytki o dużej wartości historycznej i artystycznej stanowią wyjątkową atrakcję turystyczną regionu. Oznakowany szlak od Opola do Olesna umożliwia zwiedzanie 12 kościołów pochodzących z XVII i XVIII w. (Opole, Bierkowice, Czarnowąsy, Dobrzeń Wielki, Kolanowice, Laskowice, Bierdzany, Lasowice Wielkie, Wędrynia, Lasowice Małe, Chocianowice, Stare Olesno, Olesno).
- **Szlak Cysterski** – inauguracja szlaku miała miejsce w 2012 r. W woj. opolskim szlak przechodzi przez gminę Jemielnica, na terenie której znajdują się obiekty pocysterskie. Głównym celem szlaku jest podniesienie atrakcyjności turystycznej kraju i województw w nim uczestniczących, a także promocję w kraju i zagranicą pocysterskiego dziedzictwa kulturowego związanego z Polską. Unikatowość tego projektu cechuje się wyjątkową rangą obiektów zlokalizowanych na szlaku cysterskim w czterech województwach. Są to obiekty o najwyższej wartości historycznej, perły architektury, głównie z okresu baroku ale i gotyckie założenia klasztorne.

Ogólnopolskie szlaki kulturowo-turystyczne w woj. opolskim

- **Szlak Powstańców Śląskich** – szlak biegnący przez woj. opolskie i śląskie, prowadzący przez miejscowości, w których walczyli powstańcy śląscy w latach 1919-1921. Projekt szlaku opracował ks. Jerzy Pawlik już 1968-1971 z okazji 60. rocznicy III Powstania Śląskiego. Szlak przebiega przez 27 miejscowości, w tym m.in. przez Centawę, Jemielnicę, Strzelce Opolskie, Górę Św. Anny, Kędzierzyn-Koźle, Kotlarnia.
- **Szlak Józefa Lompy** – znakowany szlak turystyczny, biegnący przez woj. opolskie i śląskie, wiodący przez miejscowości związane z działalnością Józefa Lompy – znanego górnośląskiego działacza, poety, tłumacza i publicyisty. Szlak biegnie przez miejscowości: Woźniki, Lubsza, Boronów, Lisów, Zborowskie, Panoszów, Wędrynia, Olesno.
- **Szlak Romański w Polsce** – polegający na oznakowaniu zabytków romańskich w Polsce, w założeniu z trasą turystyczną. W woj. opolskim należą do nich: Głuchołazy – kościół św. Wawrzyńca z 1250 r., Kałków – kościół Narodzenia NMP i św. Jerzego z XIII w., Kępnic – kościół Wniebowzięcia NMP z XIII w., Pakosławice – kościół ŚŚ. Apostołów Piotra i Pawła z 1221 r. oraz Wierzbięcice – kościół św. Mikołaja z pocz. XIV w.
- **Rowerowy Szlak Odry** – to ponadregionalny szlak rowerowy biegnący doliną Odry od miejsca, w którym wpływa do terytorium Polski, do ujścia Warty. Szlak utworzony w 2005 r. w celu ukazania turystom przyrodniczego i kulturowego dziedzictwa Doliny Odry.

Regionalne szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne

- **Szlak Polichromii Brzeskich** – jest to najliczniejsze w Polsce zgrupowanie niezwykle cennych zabytków gotyckiego malarstwa ściennego, które znajdują się w kilku wiejskich kościołach w okolicy Brzegu. Obecnie udało się zidentyfikować w woj. opolskim 38 dzieł tego typu. 6 polichromii średniowiecznych można oglądać we wnętrzach kościołów w Brzegu, Krzyżowicach, Małujowicach, Obórkach, Pogorzeli i Strzelnikach. Szlak istnieje od 1997 r. Polichromie zdobiące kościoły w Brzegu, Małujowicach, Strzelnikach, Krzyżowicach i Pogorzeli to jedne z najcenniejszych dzieł sztuki śląskiej.
- **Szlak im. J. Jeziorowskiego** – szlak o długości 56 km, powstały z połączenia ze Szlakiem Zabytków Budownictwa Drewnianego. Biegnie od Kluczborka do położonej na terenie gminy Lasowice Wielkie Chudoby. Umożliwia zwiedzanie bogatych w zabytki ośrodków miejskich (Kluczbork, Olesno), kilku drewnianych kościołów, dawnego ośrodka przemysłowego w rejonie Szumiradu. Krajobrazowa trasa, przebiegająca w znacznej części lasami, pozwala również na obejrzenie ciekawych obiektów przyrodniczych. W nazwie upamiętnia Józefa Jeziorowskiego, wybitnego śląskiego pedagoga.
- **Szlak Eichendorffa** – został utworzony z inicjatywy Urzędu Miasta i Gminy Nysa i jest poświęcony znanemu poecie oraz miejscu Księstwa Nyskiego w których przebywał. Trasa szlaku obejmuje: grobowiec na Cmentarzu Jerozolimskim, pomnik (niedaleko miejsca gdzie stał dom poety), punkt widokowy (Wysoka Bateria), altanę Eichendorffa – na dawnym wzgórzu Charlottenhöhe, z którego roztacza się widok na panoramę Nysy i okolic.
- **Szlak Marii Luizy Merkert** – szlak wytyczony i opisany przez Siostrę Margaritę ze gromadzenia Sióstr Elżbietanek przy współpracy Miasta Nysa. Obecnie jest znakowany płytami z brązu z sekwencjami Matki Marii. Spacer po szlaku daje możliwość poznania pięknych zakątków Nysy oraz ich historii.

W latach 2013-2014 przy wsparciu finansowym i merytorycznym lokalnych samorządów istniejące szlaki nawiązujących do dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego były promowane w postaci publikacji, folderów oraz tworzenia stron internetowych.

VI.III. CEL STRATEGICZNY III – ROZWÓJ TURYSTYKI ZWIĄZANEJ Z REGIONALNYM DZIEDZICTWEM KULTUROWYM I ROZWÓJ TOŻSAMOŚCI REGIONALNEJ

Priorytet I – Podnoszenie poziomu edukacji i wiedzy na temat regionalnego dziedzictwa kulturowego

Europejskie Dni Dziedzictwa

Europejskie Dni Dziedzictwa
Wspólne działanie Rady Europy i Komisji Europejskiej

Europejskie Dni Dziedzictwa to największy w Europie projekt społeczny i edukacyjny, najważniejsze święto zabytków kultury Starego Kontynentu. Imprezy skierowane są do bardzo szerokiej i różnorodnej grupy odbiorców, co nadaje im wymiar uniwersalny. Głównym celem Europejskich Dni Dziedzictwa jest promowanie regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz przypominanie o wspólnych korzeniach kultury europejskiej.

Wojewódzkim koordynatorem obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa jest Narodowy Instytut Dziedzictwa, Oddział Terenowy w Opolu. Corocznie impreza objęta jest honorowym patronatem Marszałka Województwa Opolskiego.

EDD 2013

W 2013 roku 21. edycja Europejskich Dni Dziedzictwa odbyła się pod hasłem „**Nie od razu Polskę zbudowano**”. Wojewódzka inauguracja, połączona z obchodami 150. Rocznicy Powstania Styczniowego odbyła się 7 września w **Praszce**. Hasło przewodnie EDD 2013 oraz przypadająca w tym roku rocznica Powstania Styczniowego pozwoliły na przypomnienie wydarzeń związanych z tą rocznicą oraz przybliżenie lokalnym społecznościom ważnych kart polskiej historii.

Inaugurację poprzedziła uroczysta msza św. w intencji powstańców walczących o wolną Polskę. Wręczono pamiątkowe medale osobom zaangażowanym w ochronę dziedzictwa kulturowego regionu, odsłonięto pamiątkową tablicę upamiętniającą rocznicowe wydarzenia. Na koniec imprezy odbyła się rekonstrukcja potyczki oddziałów powstańczych, dowodzonych przez porucznika Józefa Oxińskiego z wojskami zaboru rosyjskiego, wspomaganymi przez Kozaków, w wykonaniu grup rekonstrukcji historycznej z Praszki i Opolu.

Ogółem w całym regionie – 37 organizatorów w 14 miejscowościach przygotowało 68 imprez, które zgromadziły ok. 6 000 tys. uczestników. W roku tym nie wydano

informatora, a wiadomości o wydarzeniach udostępniane były tylko drogą internetową, na prowadzonym przez opolski oddział serwisie dot. EDD.

Fot. 28. Plakat Europejskich Dni Dziedzictwa 2013

Fot. 29. Grupa rekonstrukcji historycznej podczas inauguracji w Praszcze

EDD 2014

W 2014 roku 22. edycja Europejskich Dni Dziedzictwa odbyła się pod hasłem „**Dziedzictwo – źródło tożsamości**”. W OT/Opole opracowano informator EDD, którego publikacja finansowana była ze środków Narodowego Instytutu Dziedzictwa, prowadzony był także internetowy serwis dotyczący obchodów EDD na Opolszczyźnie. W 22. edycji na terenie województwa opolskiego odbyło się 114 wydarzeń kulturalnych w 17 miejscowościach, a frekwencja wyniosła ok. 8500 uczestników. Uroczysta inauguracja EDD w woj. opolskim odbyła się 13 września w **Zagwizdzu** – jedynej miejscowości w historii konkursu Zabytek Zadbanej, która trzykrotnie znalazła się wśród wyróżnionych: w 2001 r. za Izbę Regionalną (dawny magazyn huty żelaza), w 2012 r. za kościół par. pw. Najświętszego Serca Jezusa oraz w 2012 r. za odrestaurowaną małą młotownię w zespole huty.

Hasło EDD „Dziedzictwo – źródło tożsamości”, nawiązywała do wody – źródła, czynnika cywilizacyjnego postępu, więzi z historią, językiem i tradycją. Wojewódzka inauguracja rozpoczęła się w pięknym wnętrzu kościoła parafialnego, wybudowanego w stylu rzymskiej bazyliki – nawiązującym do pierwotnego chrześcijaństwa, występem chóru „Spotkanie” ze Starych Budkowic. Uroczystości towarzyszył wykład Józefa Jurosa, pn. „Historia Kluczborskiej Huty w Zagwizdzu i Kolonii Friedrichsthal”, a także prezentacja multimedialna obrazująca powstanie wsi Zagwizdzie, zaprezentowana przez młodzież gimnazjalną z Zagwizdzia. Wręczono nagrody laureatom finału Gminnego Konkursu Plastycznego dla dzieci i młodzieży „Dziedzictwo – źródło tożsamości”.

Następnie obchody przeniosły się na teren wsi oraz budynków dawnej huty, gdzie nastąpiło uroczyste otwarcie stałej ekspozycji w tzw. „Małej Młotowni”, dotyczącej powstania huty. Elementy zabytkowych urządzeń hydrotechnicznych uczestnicy imprezy

mieli okazję poznać podczas udziału w przygotowanej przez organizatorów grze terenowej. Obchody EDD zakończył pokaz grupy rekonstrukcyjnej „Armia Pruska”.

Fot. 30. Plakat Europejskich Dni Dziedzictwa 2014

Fot. 31. Otwarcie stałej ekspozycji w tzw. „Małej Młotowni” w zespole dawnej huty w Zagwizdziu

Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków

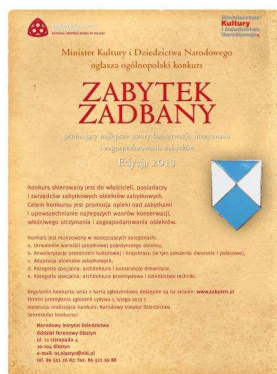
Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków to święto obchodzone corocznie w kwietniu, mające na celu przybliżenie lokalnym społecznościom problematyki dziedzictwa kulturowego. W Polsce za podstawowy cel zakłada się prezentowanie zabytków o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa światowego i spuścizny kulturowej. Stałym elementem Dnia Ochrony zabytków w Polsce jest również wyróżnianie i nagradzanie osób szczególnie zasłużonych dla ochrony zabytków na różnych płaszczyznach działalności.

W 2013 roku w miejscowości Zagwizdzie (gm. Murów), odbyły się doroczne, regionalne obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków. Organizatorzy – Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków wraz z wójtem Gminy Murów – zdecydowali się na zorganizowanie tegorocznych uroczystości w miejscowości o szczególnej historii oraz XVIII-wiecznej, kuźniczej tradycji fryderycjańskiej. Zagwizdzie jako śródleśna wieś, obfitująca w obiekty zabytkowe: kościół parafialny, zespół dawnej młotowni, regionalna sala muzealna, przyparafialny ogród botaniczny itp., stanowiła wyśmienite tło dla programu uroczystości.

W 2014 r. regionalne obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków odbyły się w sali kameralnej Narodowego Centrum Polskiej Piosenki w Opolu. Wygłoszono dwie interesujące prelekcje: „Prace badawcze i konserwatorskie gotyckich polichromii ściennych w kościele parafialnym pw. Św. Jakuba Apostoła w Małujowicach” oraz „Wyniki badań archeologiczno- architektonicznych na terenie zamku piastowskiego na Ostrówku w Opolu w sezonach 2011-2012”. Wręczono odznaki „Za opiekę nad zabytkami”, którą jedną z nich otrzymał burmistrz Prudnika Franciszek Fejdych za aktywne działania na rzecz zachowania i konserwacji zabytków na terenie Prudnika. Zwieńczeniem obchodów było zwiedzanie laureatki konkursu Zabytek Zadbany – Wieży Piastowskiej wraz z jej multimedialnymi instalacjami edukacyjnymi.

„ZABYTEK ZADBANY” – jest corocznym konkursem ogłaszanym przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nadzór nad konkursem sprawuje Generalny Konserwator Zabytków. Od 2011 roku podmiotem realizującym procedurę konkursową jest Narodowy Instytut Dziedzictwa. Konkurs skierowany jest do właścicieli, posiadaczy i zarządców zabytkowych obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Jego celem jest promocja opieki nad zabytkami i upowszechnianie najlepszych wzorów właściwego utrzymania i zagospodarowania obiektów. Charakter edukacyjny konkursu polega na popularyzacji wiedzy dotyczącej właściwego postępowania z zabytkami architektury podczas ich użytkowania oraz w trakcie przeprowadzanych remontów.

Zabytek Zadbany 2013:

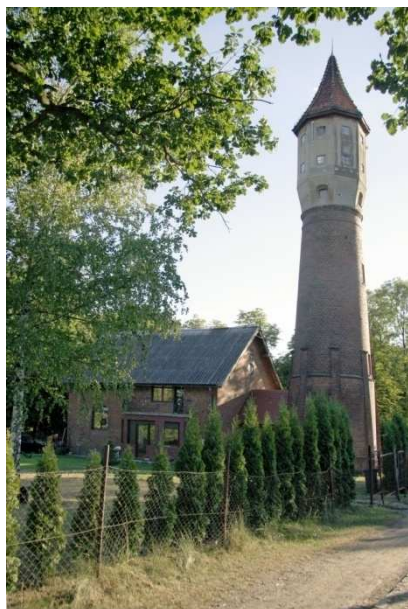
Wyróżnienia:

- **Wieża Bramy Wrocławskiej w Nysie** – kategoria „Utrwalenie wartości zabytkowych pojedynczego obiektu” (właściciel: Miasto i Gmina Nysa). Zlokalizowana w centrum miasta jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych budynków Nysy. Przed remontem, ze względu na zły stan zachowania, wyłączona z użytkowania. Przeprowadzone prace usunęły przyczyn zniszczeń, utrwaliły wartości zabytkowe, wieża odzyskała walory estetyczne. Pełni rolę wieży widokowej, a także siedziby Stowarzyszenia „Księstwo Nyskie” i atrakcji turystycznej. Prawidłowo wykonana konserwacja oraz zapewnia wieży długoletnie funkcjonowanie w niezagrażonym stanie.

Fot. 32-33. Brama Wroclawska w Nysie po remoncie (źródło: www.nid.pl)

- **Folwarczna wieża ciśnień w Skorogoszczy** (obecnie wieża widokowa i izba regionalna) – kategoria „Adaptacja obiektów zabytkowych” (właściciel: Dariusz Zięba).
Przeprowadzony remont konserwatorski utrwalił wartości architektoniczne i historyczno-krajobrazowe wieży. Prace adaptacyjne służące urządzeniu punktu widokowego i ekspozycji izby regionalnej zasługują na uznanie wobec skali problemów wynikających z ograniczonych możliwości zagospodarowywania tego typu obiektów.

Fot. 34-35. wieża ciśnień w Skorogoszczy – przed i po remoncie (źródło: www.nid.pl)

Zabytek Zadbany 2014:

Laureat:

- **Wieża Piastowska w Opolu** – kategoria „Adaptacja obiektów zabytkowych” (właściciel: Województwo Opolskie – Opolski Urząd Wojewódzki).
Dzięki zachowawczym pracom konserwatorskim uczynione zostały oryginalne elementy bryły budowli będącej wizytówką i znaczącym symbolem usytuowanym w pejzażu architektonicznym miasta. Prace konserwatorskie oraz adaptacyjne na potrzeby wystawiennicze pozwoliły na wykorzystanie funkcjonalne całego wnętrza zabytku i posiadają aspekt edukacyjny, pokazując dzieje wieży i historię miasta.

Fot. 36-37. Wieża Piastowska w Opolu po remoncie (źródło: www.nid.pl)

Noc Muzeów w województwie opolskim

Głównym celem coraz bardziej popularnej wśród mieszkańców Nocy Muzeów jest udostępnienie zwiedzającym muzeów, galerii i instytucji kultury w wybranym dniu w godzinach nocnych. Muzea udostępniają swoje zbiory bezpłatnie, przygotowują również wiele atrakcji dla zwiedzających np. zwiedzanie obiektów zazwyczaj niedostępnych, koncerty, warsztaty. Noc Muzeów w Polsce odbywa się od 2003 r. – pierwsza odbyła się w Poznaniu. Obecnie do organizacji tego wydarzenia przystępują prawie wszystkie miasta.

W latach 2013-2014 odbyły się w regionie kolejno **VI i VII edycja** imprezy, obie pod patronatem honorowym Marszałka Województwa Opolskiego. Imprezy organizowane były m.in. w muzeach w Nysie, Kluczborku, Głogówku czy Paczkowie, jednak w związku z największym nagromadzeniem instytucji muzealnych w Opolu, główne obchody odbyły się w stolicy województwa.

W 2013 r. brały w niej udział głównie opolskie muzea: Centralne Muzeum Jeńców Wojennych, Muzeum Diecezjalne, Muzeum Politechniki Opolskiej, Muzeum Śląska Opolskiego oraz Muzeum Wsi Opolskiej. Obok wieczornego i nocnego zwiedzanie wystaw stałych i czasowych, do najciekawszych atrakcji należały: warsztat historyczno-plastyczny z niespodziankami, etiuda teatralna oraz projekcje filmów (CMJW), prezentacja gotyckiego krzyża ołtarzowego, wystawa fotograficzna (MD), zwiedzanie kolekcji lamp rentgenowskich (MPO), pokaz doświadczeń fizycznych, warsztaty modelarskie (MŚO) oraz nocne zwiedzanie zabytków budownictwa drewnianego (MWO).

Fot. 38. Nocne zwiedzanie w bierkowickim skansenie
(źródło: www.nocmuzeow.opole.pl)

Fot. 39. Ekspozycja w Muzeum Politechniki Opolskiej i Lamp Rentgenowskich (źródło: www.nocmuzeow.opole.pl)

W roku 2014 do Nocy Muzeów w Opolu dołączyło Muzeum Polskiej Piosenki, Muzeum Uniwersytetu Opolskiego oraz Archiwum Państwowe w Opolu. W związku z remontem budynku nie brało udziału Muzeum Diecezjalne. Podobnie jak przed rokiem nie zabrakło atrakcji: warsztat historyczno-plastyczny „Mój exlibris” oraz projekcje filmów fabularnych i dokumentalnych (CMJW), zwiedzanie kolekcji lamp rentgenowskich oraz wystawy fotografii rentgenowskich (MPO), spektakl ogniowy, stoiska rekonstrukcyjne, prelekcje, warsztaty i zabawy (MŚO), pokazy i prelekcje związane z wodą, „W poszukiwaniu Utopca” – gry i zabawy dla najmłodszych, nocne zwiedzanie zabytków budownictwa drewnianego (MWO), plenerowe warsztaty genealogiczne i plastyczne, prezentacja multimedialna (AP), plenerowa wystawa „Twarze ZAiKS-u” (MPP) oraz spacer po Wzgórzu uniwersyteckim, prezentacja w plenerze grupy rekonstrukcyjnej (MUO).

Fot. 40-41. Plakaty promujące imprezę w 2013 i 2014 r.

Współpraca Samorządu Województwa Opolskiego z organizacjami pozarządowymi (otwarte konkursy).

Zgodnie z *Ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, regulującej m.in. zasady współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, Zarząd Województwa Opolskiego corocznie ogłasza otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w sferze pożytku publicznego. W ww. ustawie zostały stworzone podstawy prawne do systematycznej współpracy sektora publicznego z organizacjami pozarządowymi, określające tryb zlecania i wspierania zadań publicznych oraz przyznawania środków finansowych na realizację tych zadań. Współpraca Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego z organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Rozwój i upowszechnianie kultury

W latach 2013-2014 Zarząd Województwa Opolskiego ogłosił dwa otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w zakresie rozwoju i upowszechniania kultury przez organizacje i inne uprawnione podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

Rok 2013 – 300 000 zł (52 dotacje)

Rok 2012 – 250 000 zł (47 dotacji)

Zadania w dużym stopniu dotyczyły rozwoju kultury w regionie, w tym promocji i pielęgnowania niematerialnego dziedzictwa kulturowego Śląska.

Promowanie turystyki i krajoznawstwa

W latach 2013-2014 Zarząd Województwa Opolskiego ogłosił dwa otwarte konkursy ofert w zakresie promowania turystyki i krajoznawstwa województwa opolskiego przez organizacje i inne uprawnione podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

Rok 2013 – 245 000 zł (30 dotacji)

Rok 2014 – 250 000 zł (33 dotacje)

Ponadto wiele imprez i wydarzeń dotyczących upowszechnienia turystyki i krajoznawstwa było realizowane w ramach dotacji przyznanych przez UMWO. Wyniki tych konkursów można znaleźć w zakładce poświęconej Otwartym Konkursom Ofert i małym grantom na portalu www.opolskie.pl w poszczególnych latach.

Nagrody Marszałka Województwa Opolskiego dla animatorów i twórców kultury

Marszałek przyznaje tę zaszczytną nagrodę społecznikom i osobom zawodowo związanym z działalnością kulturalną za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury województwa opolskiego.

W 2013 r. laureatami nagrody Marszałka zostali:

Tadeusz Eckert – założyciel i dyrygent chórów na terenie Głubczyc, Krystian Czech – dyrektor ŁODK w Łubnianach, założyciel i lider zespołu „Silesia”, pomysłodawca regionalnego konkursu literackiego „Ze Śląskiem na ty”, Krystian Gajda – dyrektor i założyciel PSM I ST. w Leśnicy, Walter Pyka – poeta, Wojciech Toporowski – twórca i organizator Festiwalu Piosenki Angielskiej w Brzegu, Helena Wojtasik – dyrektorka TOK w Tułowicach, kultywuje ludowe tradycje obrzędowe Śląska Opolskiego. Łączna kwota nagród – 20 000 zł.

W 2014 r. laureatami nagrody Marszałka zostali:

Janina Koronkiewicz – nagroda za całokształt działalności, kulturoznawca i teatrolog, Gerard Kurzaj – prezes Towarzystwa Przyjaciół Sławięcic, Ewa Gutkowska- Surowiec – organizatorka plenerów plastyczno-fotograficznych, Żaneta Plotnik – instruktorka Klubu Wokalisty w Krapkowicach, piosenkarka, Korneliusz Wiatr – kompozytor, aranżer, dyrygent i pianista, Andrzej Puławski – wójt gminy Murów, założyciel Społecznego Komitetu Odbudowy Zabytków w Zagwizdzu, Gerard Kasprzak – dyrektor GOK w Dobrzenu Wielkim, Stefania Topola – prezes Opolskiego Oddziału Stowarzyszenia Twórców Ludowych, aktywna twórczyni ludowa. Łączna kwota nagród – 20 000 zł.

„Opolskie Szmaragdy”

Z inicjatywy Samorządu Województwa Opolskiego w latach 2013-2014 odbyły się dwa pierwsze Wojewódzkie Przeglądy Twórczości Artystycznej, które z założenia miały prezentować regionalne zespoły muzyczne, wokalne i taneczne oraz dorobek artystyczny twórców ludowych ze wszystkich gmin województwa. Przeglądy były okazją do integracji środowisk artystycznych oraz wymiany doświadczeń.

„Opolskie Szmaragdy” 2013 – I Wojewódzki Przegląd Twórczości Artystycznej

W Przeglądzie, który odbył się 1-2 czerwca 2013 r. w Filharmonii Opolskiej udział wzięło 45 zespołów artystycznych. W ciągu dwudniowych przesłuchań zaprezentowały się amatorskie orkiestry, chóry, zespoły folklorystyczne, grupy kabaretowo-teatralne działające przy domach kultury, stowarzyszeniach, organizacjach, szkołach. Przegląd ujawnił wiele ciekawych osobowości i talentów muzycznych, które często mogło się po raz pierwszy zaprezentować szerszej publiczności. Obok występów scenicznych różne przejawy twórczości plastycznej można było oglądać w holu Filharmonii – malowane olejem krajobrazy, portrety, śląskie kroszonki, hafty, zdobioną porcelanę.

Fot. 42. Wystawa prac plastycznych towarzysząca „Opolskim Szmaragdom”

„Opolskie Szmaragdy” 2014 – II Wojewódzki Przegląd Twórczości Artystycznej

W dniach 13-14 września 2014 r. wystąpiło ponad 50 regionalnych wykonawców. Była to doskonała okazja, aby poznać bogaty opolski potencjał artystyczny. Po raz pierwszy występy odbyły się na dwóch scenach – w Filharmonii Opolskiej oraz plenerowej na Placu Wolności w Opolu. Dwudniowej imprezie towarzyszyła wystawa twórców regionalnych w specjalnie na ten cel założonym „Miasteczku Kultury”, gdzie można było uczestniczyć w pokazach „ginących zawodów” – garncarstwa, kowalstwa oraz regionalnej sztuki malowania porcelany. Kolorowe kramy kusily bogactwem rękodzieła m.in. ręcznie malowaną porcelaną, kruszonkami, haftem czy też rzeźbami.

Organizatorem obu edycji „Opolskich Szmaragdów” był Departament Kultury, Sportu i Turystyki UMWO. Imprezy zostały dofinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach KSOW na lata 2013 -2014.

Promocja regionu w Departamencie Kultury, Sportu i Turystyki w latach 2013-2014

Działalność wydawnicza i dotycząca promocji filmowej zawarta jest na stronie internetowej UMWO: www.turystyka.opolskie.pl (a także www.visitopolskie.pl) gdzie zawarte są wszystkie publikacje dotyczące promocji regionu realizowane przez Departament Kultury, Sportu i Turystyki w ostatnich latach, także te związane z zabytkami i dziedzictwem kulturowym regionu. Wśród nich można w wersji elektronicznej zapoznać się z całością treści wydawnictw w postaci przewodników, informatorów, folderów i map szczególnie tych pod wspólną marką Opolskie Kwitnące, ale także zapoznać się z publikacjami reportażowymi i filmami np.: z cyklu „Opolskie Kwitnące Turystycznie” (11 odcinków, z których wybrane dotyczą dziedzictwa kulturowego).

W latach 2013-2014 realizowano kilka wydawnictw promujących region, wykorzystując do tego celu bogactwo dziedzictwa kulturowego województwa:

Szlaki turystyczne:

- Szlak budownictwa drewnianego
- Opolski Szlak Cysterski
- Atlas znakowanych szlaki rowerowych po terenach wiejskich
- Opolskie piesze szlaki turystyczne
- Szlaki Wodne
- Szlak św. Jakuba

Obszary wiejskie i agroturystyka:

- Katalog gospodarstw agroturystycznych
- Przewodnik po obszarach wiejskich

Atrakcje turystyczne:

- Przewodnik turystyczny po województwie opolskim
- Witamy na Śląsku Opolskim (we współpracy ze Stowarzyszeniem Współpracy Polska-Wschód)
- Atrakcje turystyczne Śląska Opolskiego

- Opolskie – Tylko u nas
- Opolskie Kwitnące dla dzieci
- Muzea, izby pamięci i pomnik historii
- Opolskie wędrówki krajoznawcze
- Zabytki techniki Śląska Opolskiego
- Zamki Pałace i Rezydencje

Obecność Województwa Opolskiego na targach 2013-2014

2013:

Współorganizacja stoiska regionalnego na Międzynarodowych Targach ITB Berlin 2013

Na opolskim stoisku obok tradycyjnych kołaczy śląskich i śmietanówki ze Spółdzielni Mleczarskiej w Oleśnie dużym zainteresowaniem cieszyła się opolska sztuka zdobienia porcelany i organizowane przez twórców ludowych warsztaty kroszonkarskie. Na stoisku dostępne były przewodniki, mapy, informatory, liczne ulotki poświęcone obiektom hotelowym i pałacowo-dworskim, przewodniki po pamiątkach dziedzictwa kulturowego i katalogi gospodarstw agroturystycznych.

Współorganizacja stoiska na V Międzynarodowych Targach Turystyki Wiejskiej i Agroturystyki „AGROTRAVEL”

W dniach 5-7 kwietnia 2013 r. województwo opolskie promowało swoje walory turystyczne, agroturystyczne, przyrodnicze i kulturowe. Wspólne stoisko na targi przygotowało wspólnie z samorządem województwa 5 opolskich Lokalnych Grup Działania - Fundacja Euro-Country, Dolina Stobrawy, Kraina Dinosaurów, Stobrawski Zielony Szlak, Płaskowyż Dobrej Ziemi. Byli także przedstawiciele OROT-u i gospodarstw agroturystycznych, a także producenci produktów kulinarnych, artyści i rękodzielnicy.

2014:

Międzynarodowe targi konsumenckie „Internationale Saarmesse”

Odbywały się w dniach od 5 do 13 kwietnia 2014 już po raz 65. Wielobranżowe targi w Saarbrücken były okazją do zaprezentowania walorów gospodarczych, turystycznych oraz kulinarnych regionu. Stoisko województwa opolskiego przyciągało odwiedzających produktami tradycyjnymi i regionalnymi – kołacz śląski, głubczycki olej rzepakowy, chałwy sezamowe oraz inne smakołyki zachwycały wszystkich, którzy zatrzymywali się na stoisku. Z zainteresowaniem spotkała się także ręcznie malowana opolska porcelana oraz kroszonki opolskie, które na oczach odwiedzających zdołała twórczyni ludowa Bożena Konieczko. Odwiedzający targi mogli nie tylko zobaczyć, jak tradycyjnie zdoła się porcelanę i kroszonki, ale także w ramach prowadzonych warsztatów samodzielnie spróbować swoich sił w tej tradycyjnej sztuce zdobienia jaj.

Wystawa "Świat turystyki" w ramach Targów w Nadrenii – Palatynacie

Od 22 do 24 marca 2014 r. region prezentował się na największych targach w Nadrenii – Palatynacie. Bogata oferta atrakcji turystycznych Opolszczyzny wraz z propozycją noclegów zachęcała mieszkańców regionu partnerskiego do odwiedzenia woj. opolskiego. Na stoisku prezentowane było także dziedzictwo kulturowe regionu: ręcznie zdobiona porcelana oraz opolskie kroszonki tworzone na oczach zwiedzających. Udział w targach stanowił doskonałą okazję do promocji opolskiej regionalnej kultury i tradycji ludowych.

2013 i 2014:

XIII i XIV Międzynarodowe Targi Turystyki „W Stronę Słońca” w Opolu.

Trzydniowa impreza zgromadziła 50 wystawców, kilkanaście zespołów koncertujących na scenie pod opolskim ratuszem oraz tłumy zwiedzających. Tematem przewodnim Targów w 2013 były góry, a regionem wiodącym Beskidzka 5. Samorząd województwa wystawił Opolską Wioskę Smaków i Tradycji, mocno obleganą przez targowych gości. Na stoiskach wystawienniczych zaprezentowały się gospodarstwa agroturystyczne. Można było zapoznać się z kulturą, rękodzielnictwem i sztuką ludową, poznać zwyczaje życia codziennego polskiej wsi oraz zasmakować regionalnych wyrobów kulinarnych.

Promocja regionu

Opolskie atrakcyjne turystycznie dla rodzin

Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej w 2014 r. wdrażał projekt „Opolskie atrakcyjne turystycznie dla rodzin” (poddziałanie 1.4.2 RPO WO 2007-2013), który w pewnym stopniu wpisywał się w promocję dziedzictwa kulturowego regionu.

Celem głównym projektu było zwiększenie atrakcyjności turystycznej woj. opolskiego poprzez wypromowanie posiadanych walorów i atrakcji turystyczno-rekreacyjnych oraz imprez kulturalnych o ugruntowanej tradycji, stanowiących wizytówkę regionu, a także budujących wizerunek województwa opolskiego, jako regionu przyjaznego rodzinom. Działania podejmowane w ramach tego przedsięwzięcia wpisywały się w założenia Programu Specjalnej Strefy Demograficznej w woj. opolskim: „Opolskie dla Rodziny.” Imprezy, które znalazły wsparcie finansowe i organizacyjne w projekcie adresowane były bezpośrednio do rodzin, co służyło większemu otwarciu województwa na potrzeby rodzin w zakresie wspólnego i aktywnego spędzania wolnego czasu.

Projekt oparty był na następujących elementach:

- ✓ współorganizacji i promocji wydarzeń o charakterze turystycznym, rekreacyjnym i kulturalnym,
- ✓ kampanii promocyjnej w mediach (telewizja, prasa, radio, Internet) polskich i czeskich o zasięgu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym,
- ✓ przygotowaniu systemów wystawienniczych i wydawnictw promujących miejsca i wydarzenia związane z realizacją projektu.

Kluczowym działaniem w projekcie była organizacja i promocja imprez o charakterze turystycznym, rekreacyjnym i kulturalnym zlokalizowanych w miejscach o wysokiej

i najwyższej atrakcyjności turystycznej zapewniających ponadregionalny charakter działań. Imprezy, które uzyskały wsparcie, mają trwałą tradycję, są wizytówką regionu i przyciągają turystów z ościennych województw i z zagranicy oferując różnorodne możliwości spędzenia wolnego czasu rodzinie. Udział w imprezach znanych i lubianych gwiazd sceny muzycznej zwiększyło ich rangę i zainteresowanie wydarzeniem. W ramach projektu wsparte zostały następujące imprezy:

- Dzień Dziecka w Zamku w Mosznej - 24 maja 2014 r.
- Majówka – JuraParku Krasiejów - 25 maja 2014 r.
- 35 Rajd Maluchów w Prudniku – 31 maja 2014 r.
- Święto Rodziny w Opolu, Nysie, Kędzierzynie-Koźlu, Kluczborku – 1 czerwca 2014 r.
- Piknik na Florydzie w Brzeg - 15-17 lipca 2014 r.
- Zakończenie wakacji w Zamku w Mosznej – 30 sierpnia 2014 r.
- Międzynarodowy Festyn Rycerski w Byczynie - 12-14 września 2014 r.
- Regionalne Święto Edukacji w Opolu – 17 października 2014 r.

Na potrzeby projektu zakupiono systemy promocyjne prezentujące zdjęcia z ww. miejsc (ściankę wystawienniczą, banery, roll-upy, płotki i barierki reklamowe, balon i namiot reklamowe) oraz materiały promocyjne (frisbee, baloniki, piłki).

Promocja projektu w mediach odbywała się za pośrednictwem Radia Opole (spoty reklamowe, audycje, programy na żywo), TVP Opole, TVP Wrocław, TVP Katowice, TVP Regionalna (spoty reklamowe, wejścia na żywo), Gazety Wyborczej (2 artykuły), NTO (5 artykułów), stron internetowych ww. mediów, samorządu województwa opolskiego, specjalnej strefy demograficznej.

Department Promocji i Współpracy z Zagranicą wydaje materiały promujące region opolski, w tym najnowszy folder „Opolskie – zawsze jesteś zaproszony” (w 3 wersjach językowych: polska, angielska i niemiecka) zawierają kompleksową informację na temat atrakcji zarówno turystycznych jak i kulturowych, zachęcają także do odwiedzenia ciekawych miejsc historycznych. Ww. wydawnictwa są doskonałą promocją m.in. zamków i pałaców Śląska Opolskiego, a także regionalnych tradycji. Dystrybucja licznych wydawnictw promocyjnych (albumów, folderów czy map) odbywa się także podczas imprez targowo-wystawienniczych, zarówno w kraju jak i za granicą,

Promocja dziedzictwa kulturowego w ramach upowszechniania tradycji ludowej, odbywa się m.in. poprzez organizowanie pokazów kroszonkarskich czy warsztatów malowania porcelany, prowadzonych przez opolskie twórcynie ludowe. Przedmioty z opolskim motywem ludowym są częstym upominkiem dla gości i delegacji podejmowanych przez Marszałka Województwa, co stanowi dodatkową promocję regionalnego rękodziela.

Elementem budującym mocne strony promocji regionu jest zespół pałacowo-parkowy w Mosznej, którego potencjał tkwi zarówno w walorach samych obiektów historycznych i przyrodniczych, jak również w obecnym zarządcy pałacu spółce „**Moszna**

Zamek Sp. z o.o.”, której 100% właścicielem jest Samorząd Województwa Opolskiego. Spółka przejmując w zarządzanie pałac w dniu 1 października 2013 r. została odpowiedzialna za przekształcenie pałacu w atrakcyjny obiekt hotelowo-restauracyjny, a ponadto organizuje wiele imprez promujących region (współfinansowanych przez Samorząd Województwa):

- > „Wojewódzki Dzień Dziecka” – 24.05.2014
- > „Muzyczne Świątko Kwitnjących Azalii 2014”:
  - * 29 kwietnia - Grupa Mocarta
  - * 2 maja - kwartet smyczkowy filharmonii opolskiej Elsner Ensemble
  - * 9 maja - kwartet Apotheosis
  - * 16 maja - Monika Rosca - fortepian
  - * 24 maja - Dzień Dziecka
  - * 30 maja - Big Band z Krapkowic
  - * 31 maja - Teatr Castello
- > „Zakończenie lata” – 30.08.2014

Fot. 43. Dziedziniec pałacu w Mosznej podczas „Zakończenia lata” (źródło: Moszna Zamek Sp. z o.o.)

Jedną z form promocji regionu opolskiego jest również działalność wydawnicza, Samodzielnego Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Branicach, który może pochwalić się wydaną książką o twórcy i założycielu szpitala w Branicach pt. „Joseph Martin Nathan”. Drugą pozycją jest dwumiesięcznik ilustrowany „Zygzak” informujący o ważniejszych wydarzeniach i życiu codziennym na terenie szpitala.

Priorytet II – Powoływanie nowych instytucji ds. dziedzictwa kulturowego i współpraca z instytucjami już istniejącymi

W latach 2013-2014 działalność prowadziły powiatowe służby konserwatorskie w czterech starostwach powiatowych: w Nysie, Oleśnie, Kluczborku i Brzegu. rozpoczęły się prace nad powołaniem powiatowego konserwatora zabytków w Kedzierzynie-Koźlu.

Priorytet III – Współpraca między regionami

Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczypospolita Polska 2007-2013

Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczypospolita Polska 2007-2013 nawiązuje bezpośrednio do Programu Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA Czechy-Polska, który był realizowany w latach 2004-2006. Głównym celem Programu była współpraca transgraniczna i rozwój czesko-polskiego pogranicza w dążeniu do

wzmocnienia wzajemnych kontaktów gospodarczych, społecznych, kulturalnych, wspólną ochronę bogactwa przyrody, rozwój ruchu turystycznego, tworzenie aktywnego rynku pracy oraz innych dziedzin rozwoju.

Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego, rozwój kultury i edukacji w ramach POWT realizowanych był przez następujące osie i dziedziny wsparcia:

Os priorytetowa 2: Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości i turystyki

- Dziedzina wsparcia 2.2. Wspieranie rozwoju turystyki
- Dziedzina wsparcia 2.3. Wspieranie współpracy w zakresie edukacji

Oś priorytetowa 3: Wspieranie współpracy społeczności lokalnych

- Dziedzina wsparcia 3.1. Współpraca terytorialna instytucji świadczących usługi publiczne
- Dziedzina wsparcia 3.2. Wspieranie przedsięwzięć kulturalnych, rekreacyjno-edukacyjnych oraz inicjatyw społecznych.

Wykaz projektów rekomendowanych w latach 2013-2014 do dofinansowania w ramach POWT RCz-RP jest dostępny na archiwalnej stronie Programu:

<http://old.cz-pl.eu/pl/rekomendowane-projekty.html>

Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Pradziad

Euroregion Pradziad to ponadgraniczne porozumienie samorządów lokalnych z pogranicza polsko-czeskiego. Obecnie Euroregion, ze strony polskiej, tworzy Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad (SGPEP), a zasięgiem obejmuje gminy z terenu powiatów: brzeskiego, kędzierzyńsko-kozielskiego, kluczborskiego, krapkowickiego, nyskiego, oleskiego, opolskiego i prudnickiego (członkiem wspierającym jest Stowarzyszenie Rozwoju Dorzecza Osobłogi) Ze strony czeskiej Euroregion Pradziad tworzą miasta i gminy z powiatów Jeseník i Bruntal.

W ramach starej perspektywy finansowej w latach 2013-2014 odbył się tylko jeden, ostatni już nabór wniosków². Łącznie zatwierdzono do dofinansowania **59** projektów (łączna kwota dofinansowania – **ok. 960 590 €**). Większość dotyczyła zadań z zakresu turystyki, współpracy kulturalnej oraz promocji walorów przyrodniczych i zabytkowych pogranicza polsko-czeskiego.

Tab. 8. Wyniki naboru XI (28.11.2013 r.) – Fundusz Mikroprojektów

L.p	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Dofinansowanie Z EFRR w €
Projekty zatwierdzone do dofinansowania – strona polska			
1.	Dom Dwóch Kultur	Nyski Dom Kultury im. Wandy Pawlik	13 481,85
2.	Centrum Współpracy Euroregionu Pradziad	SGPEP	30 000,00
3.	Digitalizacja i internetowa prezentacja archiwalnych zbiorów dotyczących zabytków archeologicznych	Muzeum Śląska Opolskiego	25 500,00
4.	Śpiew, tańce i sport dzieci z polsko-czeskiego pogranicza	Gmina Kędzierzyn-Koźle	27 931,85

² <http://www.europradziad.pl/index2.php>

L.p	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Dofinansowanie Z EFRR w €
5.	Zapobieganie i zwalczanie przestępczości narkotykowej- współpraca transgraniczna	Komenda Wojewódzka Policji w Opolu	8 083,50
6.	Polsko-Czeskie miasteczko ruchu drogowego	Powiat Prudnicki	25 590,10
7.	Śląsko-morawskie dni poznawcze 2012	Gmina Prószków /ZSP im. Jana Pawła II w Boguszycach	3 827,55
8.	Na transgraniczną nutę	Prudnicki Ośrodek Kultury	9 480,90
9.	Euroregion Pradziad - wspólne cele, wspólne sprawy	SGPEP	26 107,75
10.	Stworzenie bazy materialnej do współpracy partnerskich szkół rolniczych z Prudnika i Miasta Albrechtice	Powiat Prudnicki	30 000,00
11.	Polsko-Czeska Miss 50+	Nyski Dom Kultury im. Wandy Pawlik w Nysie	16 116,00
12.	Na nartach biegowych po pograniczu polsko-czeskim	Gmina Głuchoczały	14 875,00
13.	Futbol i gotowanie - polsko-czeskie świętowanie	Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski	10 276,50
14.	Polsko-czeska integracja sportowa	Gmina Ozimek	14 263,96
15.	I Międzynarodowy Dzień Dziecka	Gmina Ozimek	15 770,90
16.	Szlaki tematyczne na pograniczu polsko-czeskim w Euroregionie Pradziad	Powiat Nyski	12 301,20
17.	Jubileusz 10-lecia współpracy gmin partnerskich Walce-Mala Moravka	Gmina Walce	13 226,17
18.	Muzyka na granicy	Nyski Dom Kultury im. Wandy Pawlik	16 602,88
19.	Kulinarny produkt regionalny na pograniczu polsko-czeskim w Euroregionie Pradziad	Powiat Nyski	14 327,60
20.	Odrzańskie przystanie produktem turystycznym polsko-czeskiego pogranicza. Etap I - dokumentacja	Gmina Kędzierzyn-Koźle	13 340,75
21.	Nieboskłon pogranicza - źródło wiedzy i inspiracji naukowych	Klasztor św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów)	15 898,19
22.	Wspólnie poznajemy tradycje Śląska Opolskiego i Opawskiego	Gmina Kędzierzyn-Koźle	5 589,60
23.	Strażacki konny wóz bojowy elementem wzmacniającym współpracę między OSP Chrzelice i SDH Radslavice	Ochotnicza Staż Pożarna w Chrzelicach	4 532,16
24.	Komiksowo na Pograniczu Euroregionu Pradziad	Gmina Nysa	18 479,85
25.	Śląsko-Morawskie warsztaty muzyczne	Ośrodek Kultury i Sportu w Prószkowie	17 840,65
26.	Międzynarodowy Festiwal Mażorettek	Gmina Reńska Wieś	24 890,55
27.	Mali artyści - wielka sztuka	MGOKSTiR w Białej	28 806,50
28.	Aktywne pogranicze	MGOKSTiR w Białej	11 857,50
29.	Poznajmy się	Powiat Krapkowicki	16 294,74
30.	Senior zawsze aktywny	Gmina Kędzierzyn-Koźle	15 628,95
31.	DNI PARTNERSTWA Ujazd - Břidličná	Miejsko-Gminny Ośrodek Działalności Kulturalnej	18 952,87

L.p	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Dofinansowanie Z EFRR w €
32.	Polsko-Czeski Turniej im. Juliusza Mariańskiego	Opolski Związek Piłki Nożnej	25 346,49
33.	Aktywne wakacje	Opolskie Bractwo Rycerskie	23 965,75
34.	Polsko-Czeskie Spotkania Teatralne	Nyski Dom Kultury im. Wandy Pawlik	6 959,71
35.	Koncepcja przestrzenna rozwoju obszaru pogranicza Polsko-Czeskiego	Politechnika Opolska	18 980,24
36.	I Polsko-Czeski festiwal filmowy "Kino na rowerach"	Gmina Otmuchów	22 145,34
37.	Relaks z kulturą polsko-czeską Otmuchów-Vidnava 2012	Miejsko-Gminny Dom Kultury w Otmuchowie	15 521,00
38.	Podróż w czasie - szkolna wymiana uczniów	Gmina Prószków /ZSP im. Pisarzy Śląskich w Złotnikach	7 301,50
39.	"Dobre praktyki" - 20 lat współpracy Polsko-Czeskiej	Powiat Prudnicki	20 528,35
40.	Olimpijczyk - polsko-czeskie spotkania sportowe	Gmina Gogolin	20 340,50
41.	Szlaki kulturowe na polsko-czeskim pograniczu - Głuchołazy Ołomuniec 2012	Diecezja Opolska	13 906,59
42.	Gramy razem - uczymy się działać razem na pograniczu	Stowarzyszenie Raclawicka Orkiestra Dęta	13 510,08
43.	Wspólna przyszłość - historia i terażniejszość na pograniczu	Powiat Prudnicki	22 546,25
44.	Polsko-Czeskie tradycje łowieckie - Hubertus	Koło Łowieckie Nr 4 "Słonka" w Byczynie	23 995,50
45.	Transgraniczna edukacja historyczna - szlakiem Twierdzy Koźle	Gmina Kędzierzyn-Koźle	27 501,75
46.	Czesko-Polska szkółka pływania i narciarstwa	Gmina Paczków	28 351,75
47.	Euroregion w tournée	MGOKSTIR w Białej	23 111,50
48.	Letnia zabawa w Gminie Polska Cerekiew	Gmina Polska Cerekiew	10 975,62
49.	Polsko-czeskie spotkania młodzieży friedlandzkiej w Korfantowie	Gmina Korfantów	13 438,50
50.	Polsko-czeskie muzykowanie	Gmina Leśnica	19 198,52
51.	Ekomuzeum - nasze wspólne dzieło	Gmina Gogolin	14 637,00
52.	Polsko-czeski jarmark Bożonarodzeniowy	Gmina Krapkowice	9 621,36
53.	Piknik Sportowy PRUDNIK CUP 2012	Stowarzyszenie Sportowe TIGERS Prudnik	6 906,25
54.	Strażacy bez granic	Gmina Gogolin	7 225,00
55.	Zdrowo, radośnie, rodzinie	Gmina Rudniki	4 262,75
56.	Festiwal - rzemiosło dawne u was i u nas	Spółdzielnia Socjalna GRÓD	7 412,00
57.	Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Głogówka	Gmina Głogówek	5 800,40
58.	Wrota do krainy Pradziada	Stowarzyszenie Bractwo Sorontar	16 047,15
59.	Na motocyklu po pograniczu	Opolskie Towarzystwo Motocyklowe - OTM Prudnik	11 177,50
Całkowita alokowana kwota			960 590,37 €

VII. Finansowanie działań w zakresie ochrony zabytków w latach 2013-2014

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 (EFRR)

Na lata 2013-2014 przypada ostatni etap realizacji **Regionalnego Programu Operacyjnego województwa Opolskiego na lata 2007-2013**. W tym czasie nie ogłaszano już naborów dedykowanych ochronie dziedzictwa kulturowego. Były jednak realizowane projekty wcześniej wybrane do dofinansowania.

Działanie 5.3. Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego

Zarząd Województwa Opolskiego jako Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 (RPO WO 2007-2013) zakończył procedurę konkursową do działania „5.3. Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego”. Natomiast w 2014 r. ZWO podjął decyzję o dofinansowaniu jednego dodatkowego projektu w ramach działania 5.3 Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego Typ I Rozwój kultury: „Budowa domu ludowego we wsi Lubsza”, beneficjent: Gmina Lubsza.

Tab. 9. Projekty realizowane w latach 2013-2014 w ramach Działania 5.3 [PLN]

Lp.	Nazwa beneficjenta	Nazwa zadania	Wartość projektu	Dofinansowanie	Lata
1.	Gmina Lubsza	Budowa domu ludowego we wsi Lubsza	2 380 801,19	1 522 212,85	2007 - 2015
2.	Nyski Dom Kultury im. Wandy Pawlik	Przebudowa Nyskiego Domu Kultury im. Wandy Pawlik przy ul. Wałowej w Nysie	5 330 930,63	2 948 713,02	2011 - 2013
3.	Opolski Urząd Wojewódzki w Opolu	Renowacja Wieży Piastowskiej w Opolu	3 832 918,50	2 763 150,94	2008 - 2014
4.	Fundacja Ortus * umowa została rozwiązana w 2014 r.	Zachowanie dziedzictwa historycznego oraz wzrost znaczenia kultury w regionie, dzięki budowie Centrum Dialogu Kultur – Zamek w Chrzelicach – Etap I	2 709 883,00	2 303 400,55	2009 - 2013
RAZEM (bez poz. 4)				7 234 076,81	

Działanie 6.1. Rewitalizacja obszarów miejskich

Zarząd Województwa Opolskiego, jako Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 zakończył procedurę konkursową do działania „6.1 Rewitalizacja obszarów miejskich”. W latach 2013-2014 nie wybrano do dofinansowania żadnego nowego projektu (np. w ramach oszczędności).

Tab. 10. Projekty realizowane w latach 2013-2014 w ramach Działania 6.1

[PLN]

L.p.	Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie	Lata
1.	Gmina Prudnik	III etap rewitalizacji infrastruktury śródmieścia Prudnika	9 928 306,52	7 823 846,79	2010 - 2013
2.	Gmina Otmuchów	Rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego „Solarium” wraz z monitoringiem i remontem kona „Podzamcze” w Otmuchowie	1 586 029,11	1 255 788,48	2010 - 2013
3.	Gmina Głuchołazy	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej centrum Miasta Głuchołazy	6 627 808,24	4 929 930,49	2012 - 2014
4.	Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych prowadzony przez Kongregację Sióstr Boromeuszek	Modernizacja Domu Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Nysie	4 392 041,94	2 194 491,33	2007 - 2013
5.	Rzymskokatolicka Parafia pw. Matki Boskiej Bolesnej i św. Wojciecha w Opolu	Prace restauratorskie i konserwatorskie kościoła pw. Matki Boskiej Bolesnej i św. Wojciecha w Opolu	3 638 045,87	3 061 634,89	2007 - 2013
6.	Uniwersytet Opolski	Przebudowa i rozbudowa budynku na potrzeby Instytutu Sztuki Uniwersytetu Opolskiego	7 817 777,39	6 057 815,98	2011 - 2013
7.	Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego Wydział Zamiejscowy w Opolu	Przebudowa, remont i adaptacja zabytkowego budynku z przeznaczeniem na cele edukacyjne przy ul. Sempołowskiej 2 w Opolu	8 844 150,00	2 349 037,25	2011 - 2015
8.	Miejski Zarząd Budynków Komunalnych w Kędzierzynie-Koźlu	Remont i modernizacja budynku mieszkalno-usługowego przy ul. Portowej 70 w Kędzierzynie-Koźlu	1 528 398,57	300 911,59	2012 - 2013
9.	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Zygmunta i św. Jadwigi w Kędzierzynie-Koźlu	Remont kościoła pw. Wniebowzięcia NMP oraz przebudowa zaplecza dla potrzeb kulturalno-oświatowych integracji młodzieży w Kędzierzynie-Koźlu	3 207 916,77	2 514 895,72	2008 - 2014
10.	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych	Remont zespołu klasztornego franciszkanów w Głubczycach	2 549 293,84	1 590 620,43	2011 - 2013

11.	Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu	Rewitalizacja budynku PIN Instytutu Śląskiego w Opolu i jego otoczenia w celu poprawy jakości bazy edukacyjnej, kulturalnej i społecznej	1 993 000,00	1 358 185,50	2013 - 2014
12.	Zakład Komunalny sp. z o.o.	Rewitalizacja cmentarza komunalnego Opole-Półwieś – Etap I	3 541 400,94	2 201 919,90	2009 - 2014
13.	Gmina Paczków	Rewitalizacja murów obronnych wraz z basztami oraz terenem plantów miejskich w Paczkowie	1 996 503,59	1 696 613,25	2010 - 2013
14.	Miasto Opole	Rewitalizacja zabytkowego parku na Wyspie Bolko w Opolu	4 120 000,00	3 502 000,00	2012 - 2013
15.	Gmina Głubczyce	Rewitalizacja zabytkowego śródmieścia miasta Głubczyce - I etap	3 336 369,36	2 787 542,58	2011 - 2013
RAZEM				43 625 234,18	

Działanie 6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych

Zarząd Województwa Opolskiego, jako Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 zakończył procedurę konkursową do działania „6.2. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych”. W latach 2013-2014 wybrano do dofinansowania dwa nowe projekty:

- Zagospodarowanie zdegradowanego kompleksu sportowo-rekreacyjnego „Kłodnica” w Kędzierzynie-Koźlu poprzez utworzenie Parku Edukacyjnego (beneficjent: Gmina Kędzierzyn-Koźle),
- Nadanie nowych funkcji terenom zdegradowanym – budowa obiektu dydaktyczno-administracyjnego PWSZ w Nysie (beneficjent: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie).

Tab. 11. Projekty realizowane w latach 2013-2014 w ramach Działania 6.2

[PLN]

L.p.	Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie	Lata
1.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie	Nadanie nowych funkcji terenom zdegradowanym – budowa obiektu dydaktyczno-administracyjnego PWSZ w Nysie	4 952 454,71	3 477 385,01	2007 - 2014
2.	Powiat Kluczborski	Zagospodarowanie części warsztatów szkolnych ZSP Nr 2 CKU w Kluczborku 2015-12-18	1 076 255,16	914 294,13	2013 - 2015

3..	Gmina Branice	Adaptacja budynku byłego żłobka wraz z zagospodarowaniem terenu na Centrum aktywizacji społeczno-gospodarczej w Branicach	2 978 222,12	2 273 658,33	2010 - 2013
4.	Gmina Korfantów	Adaptacja zabytkowej remizy OSP na centrum społeczno-kulturalno-edukacyjne w Korfantowie wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego	1 508 189,54	985 182,91	2010 - 2014
5.	Gmina Popielów	Budowa Sali gimnastycznej z zapleczem socjalnym przy Szkole Podstawowej w Karłowicach wraz z zagospodarowaniem terenu przy ul. Kolejowej 9	4 970 342,45	4 215 976,59	2007 - 2013
6.	Opolskie Centrum Rehabilitacji	Przebudowa i rozbudowa Opolskiego Centrum Rehabilitacji w Korfantowie	4 162 254,71	2 187 401,50	2011 - 2013
7.	Opolskie Centrum Rehabilitacji	Przebudowa i rozbudowa Opolskiego Centrum Rehabilitacji w Korfantowie – etap II, budowa bloku operacyjnego wraz z wyposażeniem	14 053 304,00	11 707 709,56	2013 - 2015
8.	Gmina Leśnica	Urządzenie Parku Miejskiego w Leśnicy	2 034 842,28	1 578 646,60	2008 - 2013
9.	Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. ks. Biskupa J. Nathana w Branicach	Zagospodarowanie pawilonu K w Szpitalu w Branicach	7 434 311,93	4 995 772,23	2008 - 2013
10.	Powiat Strzelecki	Zagospodarowanie terenu zdegradowanego byłego budynku CASINO poprzez utworzenie multipleksu usług kulturowych, społecznych i edukacyjnych w Strzelcach Opolskich	5 794 242,15	4 220 263,78	2010 - 2013
11.	Gmina Kędzierzyn-Koźle	Zagospodarowanie zdegradowanego kompleksu sportowo-rekreacyjnego „Kłodnica” w Kędzierzynie-Koźlu poprzez utworzenie Parku Edukacyjnego	4 947 459,50	2 480 931,10	2012 - 2015

12.	Gmina Polska Cerekiew	Zagospodarowanie zdegradowanych terenów przyzamkowych oraz rewitalizacja funkcjonalno-użytkowa zamku w Polskiej Cerekwi	6 897 820,00	4 999 514,09	2010 - 2014
Razem				44 036 735,83	

Poddziałanie 1.4.1 Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa.

Wśród projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa Opolskiego w kolejnych trzech naborach wniosków (łącznie 133 projekty), znalazło się 15 projektów odnoszących się bezpośrednio lub pośrednio do ochrony dziedzictwa kulturowego poprzez poprawę stanu zachowania zabytkowego obiektu lub jego otoczenia oraz jednoczesna jego promocja. Kwota dotacji ponad **33 mln zł**

Tab. 12. Projekty realizowane w latach 2013-2014 w ramach Poddziałania 1.4.1

[PLN]

Lp.	Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu / okres realizacji	Wartość projektu	Dofinansowanie	Lata
1.	Stowarzyszenie Delta	Park Nauki i Ewolucji Człowieka	12 998 668,83	4 968 966,71	2013-2014
2.	ANWI Sp. z o.o.	Utworzenie kompleksu hotelarsko - restauracyjno - konferencyjnego na bazie budynku elektrowni dworskiej w Sławięcicach	3 920 087,37	2 206 279,32	2011-2013
3.	Smażalnia Naleśników „Grabówka” Anna Czerwińska	Remont i modernizacja smażalni naleśników „Grabówka” w Opolu	1 178 330,14	571 934,05	2012-2013
4.	Adam Bukaczewski A&B Consulting	Przebudowa i rozbudowa ze zmianą sposobu użytkowania istniejącego budynku pałacu w Grudyni Wielkiej	4 931 723,42	2 492 668,56	2010-2013
5.	Hotele Gorzelanny sp. z o.o. sp. komandytowa	Zaginione Miasto Rosenau - interaktywny park rozrywki i edukacji w Pokrzywniej	8 919 912,30	4 198 885,54	2013-2014
6.	MR Plus sp. z o.o.	Perła Raszowej – etap 2 – budowa pensjonatu	6 251 859,99	6 251 859,99	2011-2013
7.	Joanna Materla Park Miniatur Olszowa	Utworzenie Parku Miniatur oraz bazy gastronomiczno-noclegowej w Olszowej.	10 988 683,94	4 269 823,74	2012-2014
8.	Mirosław Plewiński "Dwór Zawiszy"	Rozbudowa Ośrodka „Dwór Zawiszy” poprzez powiększenie bazy hotelowo - gastronomicznej i wprowadzenie nowych form rekreacji	5 896 894,63	2 377 750,44	2010-2013
9.	VERTIGO Steinhoff-Gabert, Pakura i Wspólnicy Spółka Jawna	Budowa obiektu hotelowo-restauracyjnego w Gogolinie wpisującego się w historyczną zabudowę obiektów przemysłu wapienniczego	12 719 425,08	4 921 222,48	2013-2014
RAZEM				32 259 390,83	

Poddziałanie 1.4.2. Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny.

Tab. 13. Projekty realizowane w latach 2013-2014 w ramach Działania 1.4.2

[PLN]

L.p.	Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie	Lata
1.	Miasto Opole	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Miasta Opola poprzez zagospodarowanie terenów wzdłuż Odry	20 853 886,29	8 932 580,80	2009-2013
2.	Gmina Polska Cerekiew	Budowa Wielofunkcyjnego ośrodka sportowo-rekreacyjnego w Zakrzowie – etap I	16 940 464,81	6 790 990,12	2009-2013
3.	Gmina Ujazd	Modernizacja boiska sportowego w Ujeździe wraz z rozbudową infrastruktury towarzyszącej	3 831 915,25	2 450 489,26	2008-2014
4.	Gmina Paczków	Przebudowa infrastruktury sportowej basenu miejskiego i stadionu w Paczkowie	4 482 340,00	1 978 483,30	2008-2014
5.	Województwo Opolskie	Opolskie kwitnące muzycznie	2 941 227,94	2 449 999,99	2012-2014
6.	Województwo Opolskie	Opolskie kwitnące muzycznie II	4 223 573,41	3 590 037,39	2013-2015
7.	Województwo Opolskie	Opolskie kwitnące muzycznie III	5 153 104,99	4 340 259,00	2014-2015
8.	Miasto Opole	W Opolu wszystko gra	1 561 277,10	971 300,56	2013-2014
9.	Gmina Nysa	FortFan – markowa turystyka kulturowa na terenie województwa opolskiego. Rozwój wspólnych produktów turystycznych miast Nysy i Kędzierzyna-Koźle	991 684,73	738 623,63	2012-2014
10.	Nyski Dom Kultury im.Wandy Pawlik	Promocja Twierdzy Nysa – wielokulturowego produktu turystycznego.	752 331,17	610 385,00	2014
11.	Województwo Opolskie	Opolskie atrakcyjne turystycznie dla rodzin	689 334,18	585 934,05	2014-2015
12.	Gmina Głuchołazy	Przebudowa stadionu miejskiego w Głuchołazach	6 329 763,65	5 063 810,92	2014
RAZEM				38 502 894,02	

Działanie 4.3. Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii

Tab. 14. Zestawienie umów związanych z ochroną zabytków podpisanych w latach 2013-2014

Lp	Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Wartość projektu	Dofinansowania
1.	Dom Pomocy Społecznej w Klisinie	Ochrona powietrza regionu opolskiego poprzez zakup i montaż instalacji solarnych i pomp ciepła wraz z niezbędnymi pracami termomodernizacyjnymi w budynkach Domu Pomocy Społecznej w Klisinie	2 472 935,36 zł	2 053 114,40 zł
2.	Powiat Głubczycki	Ochrona powietrza regionu opolskiego poprzez zakup i montaż pompy ciepła wraz z niezbędnymi pracami termomodernizacyjnymi w budynku Domu Pomocy Społecznej w Klisinie	1 089 250,52 zł	920 437,01 zł
3.	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych Góra Św. Anny	Modernizacja systemu grzewczego na obiekcie Klasztor Góra Św. Anny	3 499 325,26 zł	2 973 151,47 zł
4.	Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. ks. bp. Józefa Nathana w Branicach	Zwiększenie efektywności energetycznej SWSNPC w Branicach, poprzez kompleksową termomodernizację szpitala- etap1	2 519 029,80 zł	1 456 405,77 zł
RAZEM			9 580 539 zł	7 403 108,65 zł

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (EFRROW)

W latach 2013-2014 w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich” realizowanych było **107** projektów związanych z ochroną zabytków i dziedzictwa kulturowego, które otrzymały łączne dofinansowanie w wysokości **9,4 mln zł**.

Tab. 15. Zestawienie projektów dotyczących prac rewitalizacyjnych, remontowych, restauratorskich i konserwatorskich przeprowadzonych przy obiektach i obszarach zabytkowych realizowanych w latach 2013-2014 w ramach PROW 2007-2013 oraz PO RYBY 2007-2013

Lp.	Beneficjent	Tytuł projektu	Kwota dofinansowania
PROW 2007-2013			
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. Zwiastowania NMP w Biskupowie	Prace remontowo-konserwacyjne na dachu kościoła pw. Zwiastowania NMP w Biskupowie	410 649,00
2	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Karola Boromeusza w Staniszcach Wielkich	Wymiana pokrycia dachowego oraz remont konstrukcji dachu kościoła parafialnego pw. Św. Karola Boromeusza w Staniszcach Wielkich	457 310,05

3	Parafia Rzymsko - Katolicka w Niemodlinie	Remont zabytkowego kościoła filialnego pw. Imienia Marii w Szydłowcu Śląskim	277 476,77
4	Parafia Rzymsko-Katolicka pw św. Jerzego w Kamienicy	Remont elewacji i wieży kościoła w Kamienicy	221 558,00
5	Rzymsko-Katolicka Parafia pw. św. Jakuba Apostoła	Remont i renowacja elewacji zabytkowego kościoła pw. św. Jakuba Apostoła	112 247,00
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny w Lipowej	Remont pokrycia dachowego na kościele filialnym pw. św. Mateusza w Gryżowie - parafia Lipowa	129 505,00
7	Gmina Biała	Rewaloryzacja murów obronnych w Białej przy ul. Szkolnej - etap I	176 270,00
8	Rzymskokatolicka Parafia p.w. Wniebowzięcia NMP	Remont konserwatorski elewacji wieży i przyziemia kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP.	69 507,00
9	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Wawrzyńca w Woskowicach Małych	Renowacja zabytkowego kościoła filialnego pw. św. Jakuba Starszego w Bukowej Śląskiej. II etap wymiana pokrycia dachu	99 999,00
10	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Śnieżnej w Dąbrówce Dolnej	Remont i odnowienie elewacji oraz drewnianego poszycia dachu dzwonnicy kościoła w Radmierowicach	403 438,00
11	Rzymskokatolicka Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pokoju	Wymiana pokrycia dachowego zabytkowego kościoła parafialnego w Pokoju	292 248,00
12	Gmina Kolonowskie	Remont kapliczki w Spóroku	32 596,00
13	Rzymskokatolicka Parafia pw. Wniebowzięcia NMP w Biedrzychowicach	Prace konserwatorskie przy zabytkowym budynku kościoła - wymiana pokrycia dachowego i odwodnienie wieży	209 475,00
14	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Równem	Wymiana stolarki okiennej w Kościele w miejscowości Mokre	38 069,00
15	Rzymskokatolicka Parafia pod wezwaniem Św. Bartłomieja w Dzierżysławiu	Zmiana pokrycia dachu na kościele parafialnym w Dzierżysławiu	159 721,00
16	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Marcina Bpa	remont pokrycia dachowego kościoła pw. św. Marcina Bpa w Lipnikach	170 000,00
17	Rzymskokatolicka Parafia św. Mikołaja w Szczedrzyku	Remont elewacji kościoła parafialnego św. Mikołaja w Szczedrzyku i dzwonnicy oraz wymiana nawierzchni na cmentarzu przykościelnym w Szczedrzyku	46 698,00
18	Parafia Rzymskokatolicka pw. Zwiastowania NMP w Biskupowie	Prace remontowo-konserwacyjne przy elewacji kościoła pw. Zwiastowania NMP w Biskupowie	307 960,00
19	Rzymsko-Katolicka Parafia pw. Trójcy Przenajświętszej w Kujawach	Remont elewacji plebanii i kaplicy św. Barbary w Kujawach	28 049,00
20	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Przechodzie	Wykonanie prac remontowo konserwatorskich przy elewacji kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Przechodzie	179 280,00

21	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Michała Archanioła w Prudniku	Remont i renowacja zabytkowej kaplicy pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Dębowcu	110 246,00
22	Gmina Cisek	Przebudowa zabytkowego budynku komunalnego w Dzielnicy	105 969,00
23	Rzymskokatolicka Parafia św. Jana Nepomucena w Starym Koźlu	Remont elewacji budynku kościoła pw. św. Jana Nepomucena w Starym Koźlu	235 142,00
24	Gmina Pawłowiczki	Adaptacja strychu w zabytkowym budynku z przeznaczeniem na salę posiedzeń i ekspozycyjną w Pawłowiczkach	113 165,00
25	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Gościęcinie	Renowacja elewacji kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP w Gościęcinie	84 996,00
26	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Łosiwie	Remont dachu budynku zabytkowego kościoła pw. św. Mikołaja w Różynie	128 000,00
27	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Wierzbniku	Wykonanie prac konserwatorskich na XV w. elewacjach ceglanych kościoła filialnego pw. Najświętszej Maryi Panny w Jankowicach Wielkich	135 250,00
28	Rzymskokatolicka Parafia p.w. Najświętszego Serca Jezusowego w Pogorzeli	Odnowienie elewacji oraz zabezpieczenie obiektu kościoła parafialnego pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Pogorzeli przed działaniem wód gruntowych i opadowych	51 150,00
29	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Lewinie Brzeskim	Prace konserwatorskie elewacji Kościoła pw. Trójcy Przenajświętszej w Buszycach	111 990,00
30	Gmina Olszanka	Remont wieży ciśnień w Olszance	39 139,00
31	Rzymskokatolicka Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pokoju	Renowacja zabytkowego cmentarza parafialnego w Pokoju	114 988,00
32	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Józefa Robotnika	Wymiana azbestowego poszycia dachu kościoła św. Franciszka w Szumie na ekologiczne	147 994,00
33	Gmina Jemielnica	Modernizacja wnętrza zabytkowego cysterskiego spichlerza w Jemielnicy	186 356,00
34	Rzymskokatolicka Parafia pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Nakle	Modernizacja dachu kościoła Rzymskokatolickiej Parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Nakle	228 018,00
35	Parafia Rzymsko-Katolicka Najświętszego Serca Jezusowego w Pogorzeli	Wykonanie konserwacji ceglanych murów prezbiterium XV-wiecznego kościoła filialnego pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Krzyżowicach wraz z dwoma kamiennymi płytami epitafijnymi	131 440,00
36	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej	Odnowienie elewacji wieży oraz wykonanie izolacji pionowej ścian fundamentowych kościoła pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Dytmarowie	185 000,00

37	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Marii Magdaleny w Łambinowicach	Remont kościoła parafialnego pw. św. Marii Magdaleny w Łambinowicach w zakresie pokrycia dachowego i elewacji	227 816,00
38	Gmina Strzeleccki	Renowacja kapliczki - dzwonnicy w Smolarni	45 179,00
39	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Chrystusa Króla	Remont i konserwacja kamiennej elewacji i hełmu wieży kościoła pw. Chrystusa Króla w Nowym Świątowie	189 805,00
40	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Michała Archanioła w Gierałcicach	Prace remontowo-konserwatorskie przy kopule wieży kościoła pw. Michała Archanioła w Gierałcicach	171 000,00
41	Rzymskokatolicka Parafia pw. Chrystusa Króla w Kadłubie	Praca i modlitwa aktywnością mieszkańców Kadłuba dbających o środowisko Krainy	221 535,00
42	Gmina Komprachcice	Budowa boiska do siatkówki plażowej w sołectwie Komprachcice	13 081,00
43	Parafia Rzymskokatolicka pw. Chrystusa Króla w Nowym Świątowie	Odnowienie i restauracja szopki bożonarodzeniowej z kościoła pw. Chrystusa Króla w Nowym Świątowie	23 500,00
44	Parafia Rzymskokatolicka pw. Chrystusa Króla w Nowym Świątowie	Konserwacja renesansowego epitafium z kościoła pw. Chrystusa Króla w Nowym Świątowie	5 000,00
45	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca w Woskowicach Małych	Wymiana dachówki na kościele pw. św. Jadwigi w Woskowicach Górnych	24 913,00
46	Wspólnota Mieszkaniowa Kochanowskiego 16 Głubczyce	Remont zabytkowej kamienicy położonej przy ul. Kochanowskiego 16 w Głubczycach	25 000,00
47	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia w Kępnicy	Konserwacja i restauracja obrazu - epitafium Jana Ignacego Frantzke	24 990,00
48	Gmina Radłów	Rewitalizacja przepustu kamiennego nad rzeką Prosną	24 125,00
49	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Jadwigi Śląskiej i św. Jacka	Odnowienie zabytkowej ambony	21 230,64
50	Parafia Rzymskokatolicka św. Jerzego w Prószkowie	Renowacja i konserwacja wpisanych do rejestru zabytków organów w kościele parafialnym św. Jerzego w Prószkowie	24 944,00
51	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Marcina Biskupa w Jasienicy Dolnej	Konserwacja i renowacja ołtarza bocznego pw. Serca Pana Jezusa z kościoła pw. św. Mateusza w Mańkowicach	25 000,00
52	Parafia pw. św. Rocha w Tułowicach	Remont elewacji kościoła pw. św. Józefa w Szydłowie	21 818,92
53	Gmina Strzeleccki	Renowacja barokowej kamiennej figury św. Jana Nepomucena przy ul. Opolskiej w Strzeleczkach	19 620,19
54	Parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Polskiej Nowej Wsi	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy zabytkowym obrazie pt. Wniebowzięcie NMP w kościele parafialnym w Polskiej Nowej Wsi	17 988,00
55	Gołuchowska Grażyna	Wymiana pokrycia dachowego z eternitu na gont	19 717,45

56	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Michalicach	Konserwacja wieży wraz z blachą hełmu na kościele pw. św. Michała Archanioła w Michalicach	16 138,57
57	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Marcina w Strzelcach	Wymiana pokrycia dachowego na kościele pw. św. Katarzyny w Grębiszowie	25 000,00
58	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Marcina w Strzelcach	Remont wieży na kościele pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Marcina w Strzelcach	25 000,00
59	Parafia Rzymskokatolicka pw. Zwiastowania NMP w Biskupowie	Remont dachu kaplicy w Łączkach	24 990,00
60	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Andrzeja Apostoła w Wójcicach	Bezpiecznie i wygodnie. Budowa pochylni dla osób niepełnosprawnych oraz remont kamiennych schodów do kościoła pw. św. Andrzeja Apostoła w Wójcicach.	25 000,00
61	Parafia Rzymskokatolicka św. Piotra i Pawła Równe	Renowacja dachu kościoła w miejscowości Dobieszów	14 993,20
62	Rzymskokatolicka Parafia pod wezwaniem św. Bartłomieja w Dzierżysławiu	Remont elewacji budynku kościoła rzymskokatolickiego pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Lubotyniu	25 000,00
63	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Białej	Konserwacja i restauracja polichromii ściennych z kaplicy pw. św. Jana Nepomucena w kościele w Białej	24 990,00
64	Rzymskokatolicka Parafia pw. Trójcy Świętej w Zielinie-Kujawach	Remont elewacji kościoła pw. Trójcy Przenajświętszej w Kujawach - roboty malarskie	25 000,00
65	Rzymskokatolicka Parafia pw. świętego Mikołaja w Prószkowie	Remont wieży kościelnej zabytkowego kościoła św. Mikołaja w Ligocie Prószkowskiej	18 659,02
66	Rzymskokatolicka parafia św. Ap. Piotra i Pawła w Chróście Opolskiej	remont i wykonanie hydroizolacji przycokołowej kościoła pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Chróście Opolskiej	25 000,00
67	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Marcina Biskupa w Jasienicy Dolnej	Konserwacja i renowacja ołtarza głównego pw. św. Mateusza z kościoła fil. pw. św. Mateusza w Mańkowicach	50 000,00
68	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Andrzeja Apostoła w Ujeździe	Renowacja zabytkowej ambony z kościoła parafialnego pw. św. Andrzeja Apostoła w Ujeździe, gmina Ujazd	47 631,60
69	Fundacja Sanktuarium Góry św. Anny	Konserwacja i restauracja ołtarza pw. Zaśnięcia Maryi z kaplicy Domek Maryi	50 000,00
70	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Andrzeja Apostoła w Ujeździe	Renowacja zabytkowej nadbudowy chrzcielnicy z Grupą Chrztu z kościoła parafialnego pw. św. Andrzeja Apostoła w Ujeździe, gmina Ujazd	49 592,92
71	Fundacja Sanktuarium Góry św. Anny	Konserwacja i restauracja ołtarza pw. Zwiastowanie Maryi z kaplicy Domek Maryi	50 000,00
72	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Walentego w Walcach	Konserwacja i restauracja ołtarza pw. Matki Bożej Różańcowej	50 000,00

73	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Walentego w Walcach	Konserwacja i restauracja ołtarza pw. św. Małgorzaty Alacoque	50 000,00
74	Fundacja Sanktuarium Góry św. Anny	Konserwacja i restauracja ołtarza pw. Świętej Rodziny z Kaplicy Domek Maryi	50 000,00
75	Rzymskokatolicka Parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Centawie	Konserwacja 14 obrazów olejnych na desce stanowiących stacje Drogi Krzyżowej	50 000,00
76	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Wierzbniku	Renowacja zabytkowej chrzcielnicy drewnianej w Kościele Filialnym pw. NMP w Jankowicach Wielkich	14 300,00
77	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Pogorzeli	Renowacja gotyckiej kamiennej chrzcielnicy w Kościele Parafialnym w Pogorzeli	9 690,00
78	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Pogorzeli	Prace konserwatorskie - zwieńczenie dawnego ołtarza głównego z okresu renesansu w kościele fil. w Krzyżowicach	20 600,00
79	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Apostoła i Ewangelisty w Paczkowie	Odnowienie i restauracja ołtarza Maltitzów z kościoła pw. św. Jana Apostoła i ewangelisty w Paczkowie	50 000,00
80	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa Robotnika	I etap renowacji zabytkowych organów w kościele św. Józefa Robotnika w Zawięści	44 181,60
81	Gmina Korfantów	Renowacja korfantowskiej mogiły zbiorowej Polaków zamordowanych przez hitlerowców w obozie Polenlager w czasie II wojny światowej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego	17 880,00
82	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa Robotnika	Renowacja zabytkowych organów w kościele pw. św. Franciszka w Szumie	42 607,20
83	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Jadwigi Śląskiej i św. Jacka	Renowacja zabytkowych organów w kościele pw. św. Jacka w Biskupicach	50 000,00
84	Rzymskokatolicka Parafia pw. Narodzenia NMP w Kościeliskach	Renowacja i konserwacja zabytkowego ołtarza w Kościeliskach	46 000,00
85	Stowarzyszenie Karolinka	Odnowienie grobu Karolinki - najpopularniejszej Opolanki	4 876,91
86	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Andrzeja w Skoroszycach	Renowacja muru wokół kościoła pw. św. Andrzeja w Makowicach wpisanego do rejestru zabytków	44 200,00
87	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Mikołaja w Wierzbęcicach	Odnowienie i restauracja pomnika św. Jana Nepomucena w Wierzbęcicach	33 162,48
88	Gmina Głuchołazy	Odnowienie i konserwacja tarcz zegara zabytkowej wieży w Głuchołazach	44 903,37
89	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Andrzeja Apostoła w Wójcicach	Konserwacja krucyfiks z kościoła par. pw. św. Andrzeja w Wójcicach	22 904,08
90	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej	Prace konserwatorskie i restauratorskie dla ołtarza głównego w Gryżowie	49 065,78
91	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Lipowej	Prace konserwatorsko-restauratorskie dla ambony (XIX w.) i rzeźby św. Anny Samotrzeć (1500 r.) z kościoła pw. św. Mateusza w Gryżowie	46 487,11

92	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Jakuba Apostoła w Prężynie	Renowacja zabytkowych organów firmy J.M.V. Haas In Leobschutz w kościele pw. św. Jakuba Apostoła w Prężynie	49 593,60
93	Rzymskokatolicka Parafia św. Jakuba Ap.	Przywrócenie dawnej świetności zabytkowemu cmentarzowi w Chróście przez odnowienie głównej alei cmentarnej	22 496,26
94	Rzymskokatolicka Parafia pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Pogorzeli	Prace konserwatorskie empory z Kościoła Parafialnego pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Pogorzeli	49 020,00
95	Gmina Kolonowskie	Rewitalizacja płyty zbiorowej mogiły Powstańców Śląskich	24 999,00
96	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Chróście	Remont wnętrza zabytkowego kościoła pw. św. Michała Archanioła w Chróście	50 000,00
97	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Starych Siołkowicach	Renowacja zabytkowego obrazu św. Michała Archanioła - olej na płótnie z I poł. XIX w.	34 326,00
98	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Bartłomieja w Łanach	Renowacja zabytkowych figur w kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja w Łanach	50 000,00
99	Rzymskokatolicka Parafia pw. Trójcy Świętej w Bierawie	Remont kapliczki pw. św. Floriana w Bierawie	25 584,00
100	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia w Kępnicy	Konserwacja i restauracja ołtarza św. Marcina z kościoła św. Jerzego w Hajdukach Nyskich	37 119,00
101	Parafia Rzymskokatolicka św. Piotra i Pawła Równe	Renowacja dachu kościoła w miejscowości Mokre	23 364,83
102	Parafia Rzymskokatolicka św. Piotra i Pawła Równe	Renowacja chodnika do kościoła w miejscowości Dobieszów	19 326,53
103	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Zawiszycach	Renowacja dachu kościoła w miejscowości Zawiszycy	11 428,00
104	Rzymskokatolicka Parafia pw. Wniebowzięcia NMP	Wymiana instalacji elektrycznej w drewnianym kościele w Uszycach	21 969,84
105	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Jadwigi Śląskiej i św. Jacka	Renowacja zabytkowych organów w kościele pw. św. Marii Magdaleny w Boroszowie	29 618,40
Razem PROW 2007-2013			8 763 861,32
PO RYBY 2007-2013			
106	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Michała Archanioła w Starych Siołkowicach	Wymiana pokrycia dachowego w zabytkowym kościele pw. Św. Michała Archanioła w Starych Siołkowicach	199 900,00
107	Marcin Bartoń	Remont budynku wpisanego do rejestru zabytków (zlokalizowanego w Turawie przy ul. Ogrodowej)	404 029,94
Razem PO RYBY 2007-2013			603 929,94
RAZEM			9 367 791,26

Działanie XI.2. „Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym” – w latach 2013-2014 w trakcie realizacji był już tylko jeden projekt, który otrzymał dofinansowanie.

Tab. 16. Wykaz dotacji w ramach PO liŚ realizowanych w latach 2012-2014 [PLN]

Beneficjent	Tytuł projektu	Wartość ogółem	Dofinansowanie	Lata realizacji
Opolski Teatr Lalki i Aktora im. A. Smołki w Opolu	Przebudowa wewnątrz i elewacji frontowej budynku głównego Opolskiego Teatru Lalki i Aktora im. A. Smołki w Opolu oraz powiększenie holu przy małej scenie	24 762 765,87	10 268 241,28	2012-2014
Razem:		24 762 765,87	10 268 241,28	

Środki Samorządu Województwa Opolskiego

W latach 2013-2013 Zarząd Województwa Opolskiego tylko w 2014 r. ogłosił konkurs na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa Opolskiego w zakresie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach województwa opolskiego.

W 2014 r. złożono 27 wniosków na łączną wnioskowaną kwotę 848 378 zł. Przyznano 16 dotacji (200 000 zł). Jeden beneficjent zrezygnował z podpisania umowy.

Tab. 17. Wykaz dotacji udzielonych w roku 2014 ze środków Samorządu Województwa Opolskiego

Lp.	Miejscowość	Gmina	Beneficjent	Zadanie	Dotacja
1.	GŁOGÓWEK	Głogówek	Klasztor św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych Franciszkanów	Rekonstrukcja starej stolarki drzwiowej i okiennej w XVII wiecznym barokowym Klasztorze Franciszkanów w Głogówku	10 000
2.	WIĘCMIERZYCE	Grodków	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, Kopice	Wymiana pokrycia dachowego wieży kościoła filialnego w Więcmierzycach	13 000
3.	KRASOWICE <i>*beneficjent zrezygnował z podpisania umowy</i>	Namysłów	Parafia Rzymskokatolicka pw. NSPJ w Przeczowie	Remont konserwatorski elewacji i pokrycia dachowego wieży kościelnej kościoła filialnego pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Krasowicach	15 000

Lp.	Miejscowość	Gmina	Beneficjent	Zadanie	Dotacja
4.	STRZELCE	Domaszowice	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP i św. Marcina w Strzelcach	Renowacja w zakresie technicznym i estetycznym, wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej rzeźby św. Jana Nepomucena z kościoła parafialnego św. Marcina w Strzelcach	3 000
5.	STARY PACZKÓW	Paczków	Rzymskokatolicka Parafia Wszystkich Świętych w Starym Paczkowie	Konserwacja i restauracja gotyckiej sceny Koronacji Marii w otoczeniu świętych z ołtarza głównego w Starym Paczkowie	8 000
6.	PRÓSZKÓW	Prószków	Parafia Rzymskokatolicka św. Jerzego w Prószkowie	Budynek Kościoła Parafialnego w Prószkowie - wzmocnienie ścian oporowych skarpy	25 000
7.	BOGUCHWAŁÓW	Baborów	Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Mateusza Apostoła i Ewangelisty w Boguchwałowie	Kompleksowa konserwacja zespołu ołtarzy z 1602 r. Kontynuacja konserwacji pentptyku - Ołtarza Głównego oraz tryptyku z przedstawieniem "Pokłon Trzech Króli" - zakończenie prac	15 000
8.	GŁOGÓWEK	Głogówek	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła, Głogówek	Głogówek, XIV-wieczny kościół parafialny pw. św. Bartłomieja Ap., konserwacja barokowych polichromii ściennych i sztukaterii nawy bocznej północnej z ołtarzem św. Franciszka Ksawerego	10 000
9.	MAŃKOWICE	Łambinowice	Rzymskokatolicka Parafia św. Marcina Bpa w Jasienicy Dolnej	Konserwacja i restauracja obrazów "św. Mateusz", "Opłakiwanie", "św. Piotr", "św. Paweł" z ołtarza głównego z kościoła pw. św. Mateusza w Mańkowicach	10 000
10.	REŃSKA WIEŚ	Pakosławice	Parafia Rzymskokatolicka św. Małgorzaty w Reńskiej Wsi	Konserwacja chrzcielnicy z pokrywą z kościoła parafialnego pw. św. Małgorzaty w Reńskiej Wsi	10 000
11.	GIERAŁCICE	Wołczyn	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Wołczynie	Ratowanie zabytkowego kościoła św. Michała Archanioła w Gierałcicach	13 000
12.	NYSA	Nysa	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła	Wykonanie prac konserwatorskich ołtarza bocznego pw. Matki Boskiej z kościoła parafialnego pw. św. Apostołów Piotra i Pawła	12 000
13.	SMOGORZÓW	Namysłów	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Smogorzowie	Konserwacja piaskowca z elewacji kościoła w Smogorzowie - elewacja zachodnia i wieże	20 000

Lp.	Miejscowość	Gmina	Beneficjent	Zadanie	Dotacja
14.	PACZKÓW	Paczków	Wspólnota Mieszkaniowa, Rynek 22-23	Remont ceramicznego pokrycia dachowego wraz z pracami towarzyszącymi	10 000
15.	WÓJCICE	Otmuchów	Parafia Rzymskokatolicka, pw. św. Andrzeja Apostoła, Wójcice	Konserwacja dachu zabytkowego kościoła pw. św. Andrzeja Apostoła w Wójcicach	16 000
16.	ŁAMBINOWICE	Łambinowice	Gmina Łambinowice	Renowacja i konserwacja krzyży nagrobnych jeńców serbskich na Starym Cmentarzu Jenieckim w Łambinowicach zlokalizowanym w Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach	10 000
RAZEM					200 000

Tab. 18. Porównanie dotacji Samorządu Województwa Opolskiego w latach 2011/2012 i 2013/2014 w konkursie na realizację zadań z zakresu ochrony zabytków.

Rodzaj beneficjenta	2011-2012		2013-2014	
	Dotacje	Kwota w zł	Dotacje	Kwota w zł
Parafie Rzymskokatolickie	32	432 000	12	157 000
Klasztory Zakonne	5	142 000	1	10 000
Parafie Ewangelicko-Augsburskie	2	25 000	1	13 000
Organizacje pozarządowe	3	47 000	0	0
Podmioty prywatne	2	40 000	0	0
Gminy	1	9 000	1	10 000
Powiaty	1	10 000	0	0
Wspólnoty mieszkaniowe	1	10 000	1	10 000
Razem	47	715 000	16	200 000

Środki Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Dotacje celowe udzielone przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w latach 2013-2014

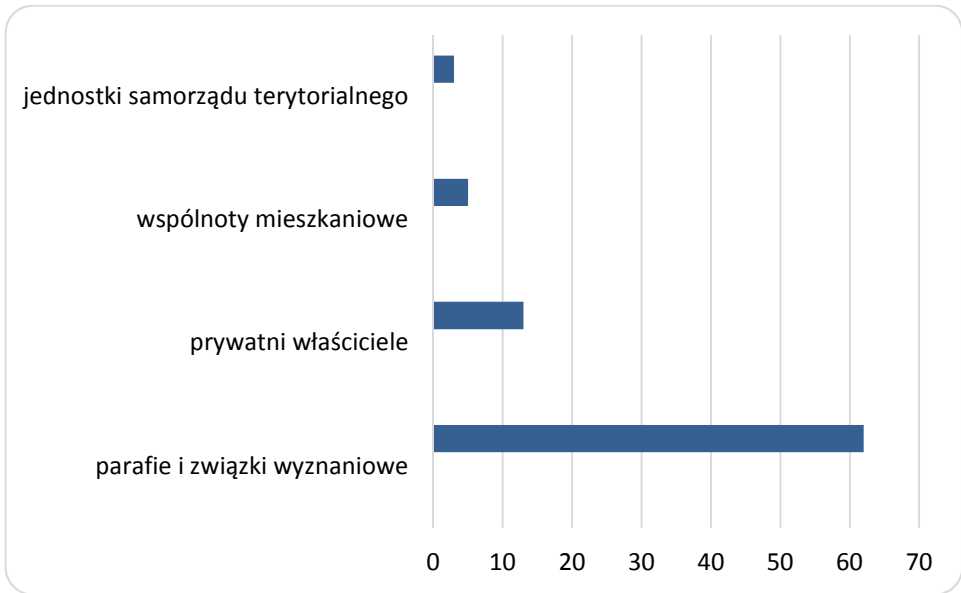
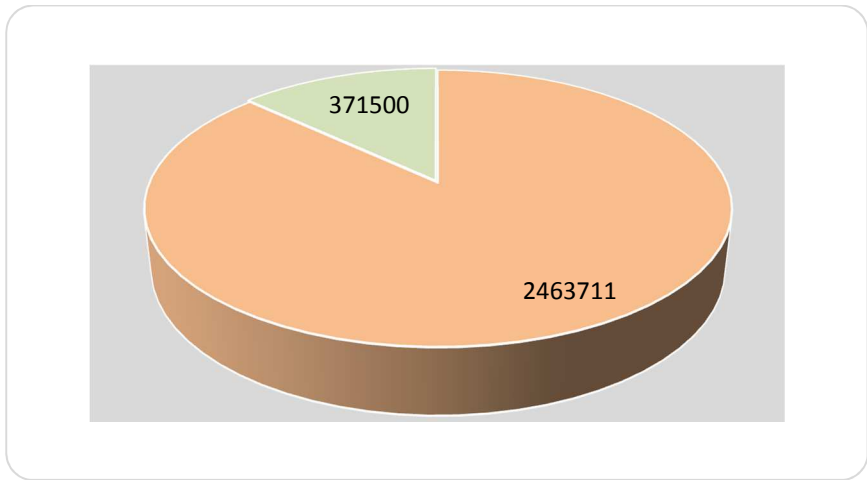
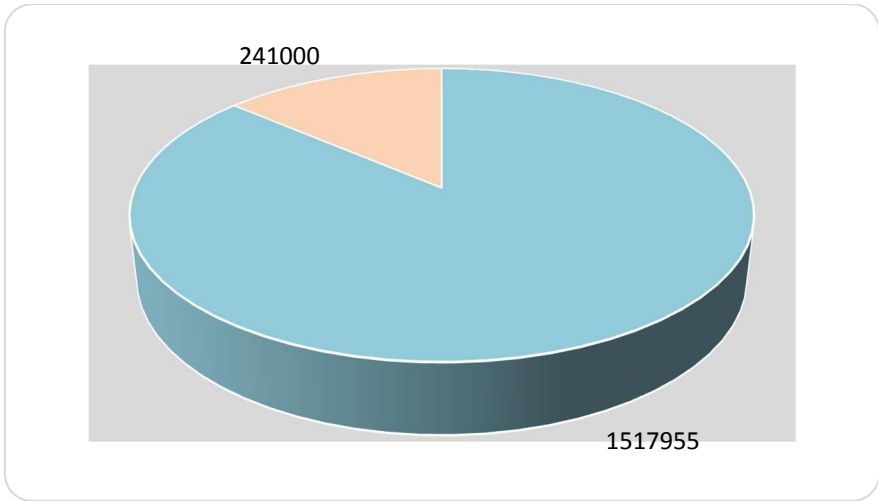
Na podstawie *Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków udzielił na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w roku 2013 w sumie **36** dotacji na łączną kwotę **612 500 zł** oraz w 2014 roku **33** dotacje na łączną kwotę **486 750 zł**.

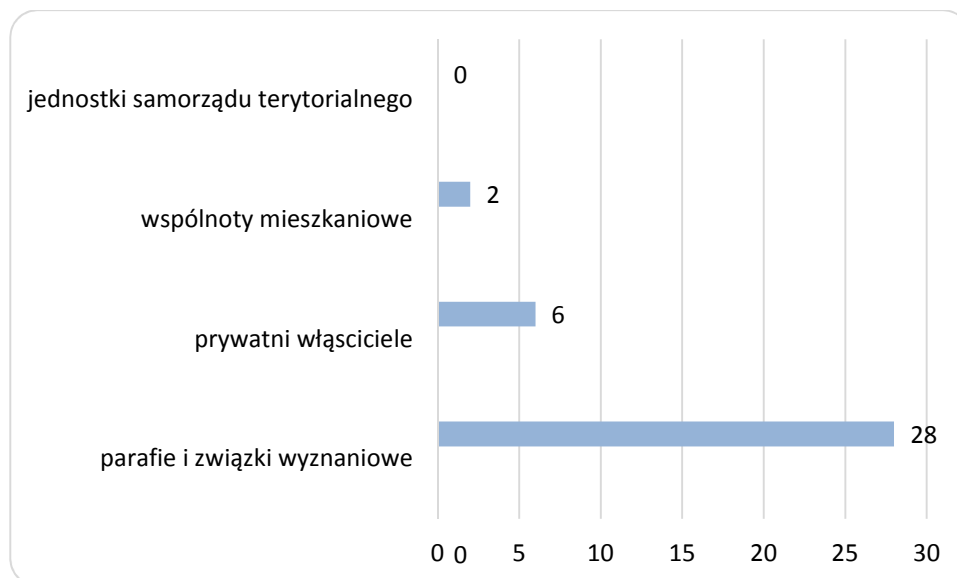
Podstawą do rozdziału dotacji jest „*Instrukcja w sprawie przyjmowania wniosków oraz udzielania i rozliczania dotacji celowej udzielanej przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków województwa opolskiego*” wprowadzona w życie Zarządzeniem OWKZ nr 5/2009 z dnia 2 marca 2009 r.

Wnioski do WKZ składa się dwa razy w roku. Ogółem w roku 2013 wpłynęło 85 wniosków na łączną kwotę blisko 4 mln zł, z czego w lutym w naborze na prace planowane na 2013 r. złożonych zostało 76 wniosków (38 na zabytki ruchome i 38 na nieruchomości). W kolejnym naborze wniosków na prace wykonane (po zakończeniu wszystkich prac wykonanych w ciągu trzech ubiegłych lat) – w czerwcu 2013 r., o refundację poniesionych nakładów – złożono 9 wniosków (4 na prace przy zabytkach ruchomych i 5 na prace przy zabytkach nieruchomych). Natomiast w roku 2014 wpłynęły w sumie 103 wnioski, na łączną sumę blisko 5 mln zł, z czego w lutym w naborze na prace planowane na 2014 r. złożonych zostało 94 wnioski (37 na zabytki ruchome i 57 na zabytki nieruchome). W czerwcu 2014 r. na prace wykonane złożono 9 wniosków (3 na prace przy zabytkach ruchomych i 6 na prace przy zabytkach nieruchomych). W latach 2013-2014 nie wpłynęły wnioski o dotacje na zabytki archeologiczne.

2013

	złożone wnioski	przyznane dotacje	wnioskowana kwota dotacji	środki OWKZ
Zabytki ruchome	42	18	1 517 955	241 000
Zabytki nieruchome	43	18	2 463 711	371 500
razem	85	36	3 981 666	612 500

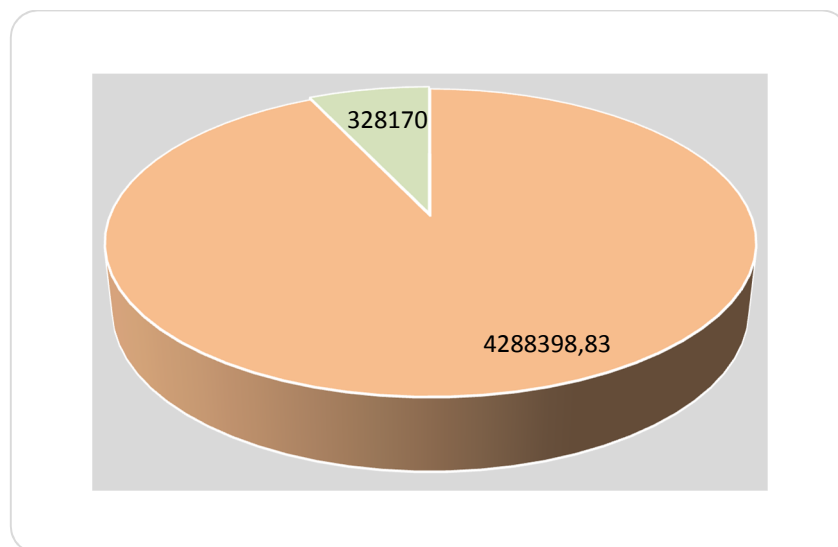
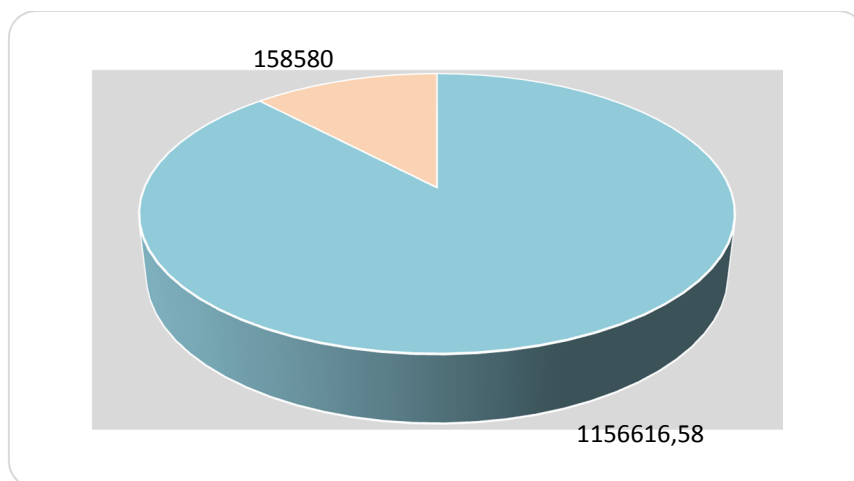
Tab. 19. Wykaz udzielonych dotacji celowych od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Opolu

Lp.	Wnioskodawca	Obiekt	Przyznana dotacja
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Przenajświętszej w Jaworznie	Jaworzno , kościół parafialny – wymiana instalacji odgromowej kościoła drewnianego	6 000 zł
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. NSPJ w Zagwizdzu	Zagwizdzie , kościół parafialny – malowanie wnętrza kościoła	40 000 zł
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Smogorzowie	Smogorzów , kościół parafialny – wymiana pokrycia dachowego na transepcie kościoła	15 000 zł
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi w Radoszowach	Radoszowy , kościół parafialny – wymiana pokrycia ścian kościoła okapu, rynien i rur spustowych	15 000 zł
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja w Suchej	Sucha , kościół parafialny – remont konstrukcji dachu i wymiana pokrycia dachowego	10 000 zł
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba Apostoła w Małujowicach	Małujowice , kościół parafialny – konserwacja sedilium	10 000 zł
7.	Sabina i Bronisław Szelwicy Otmuchów	Zwierzyniec , pałac – konserwacja kominka	20 000 zł
8.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Starych Siołkowicach	Stare Siołkowice , kościół parafialny – konserwacja rzeźby <i>Madonna z Dzieciątkiem</i>	20 000 zł
9.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Niemodlinie	Niemodlin , kościół parafialny – konserwacja malowideł ściennych w prezbiterium (I etap – konserwacja techniczna)	40 000 zł
10.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Skałagach	Rożnów , kościół filialny – konserwacja gontów dachowych	15 000 zł
11.	Wspólnota Mieszkaniowa Rynek 29-30 Paczków	Paczków , Rynek 29-30 – dach	15 000 zł
12.	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Pokoju	Pokój , kościół ewangelicko-augsburski REFUNDACJA	30 000 zł
13.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP	Gręboszów , kościół filialny – konserwacja ołtarza – tryptyku wraz z malowaną sceną <i>Zwiastowania</i>	7 000 zł

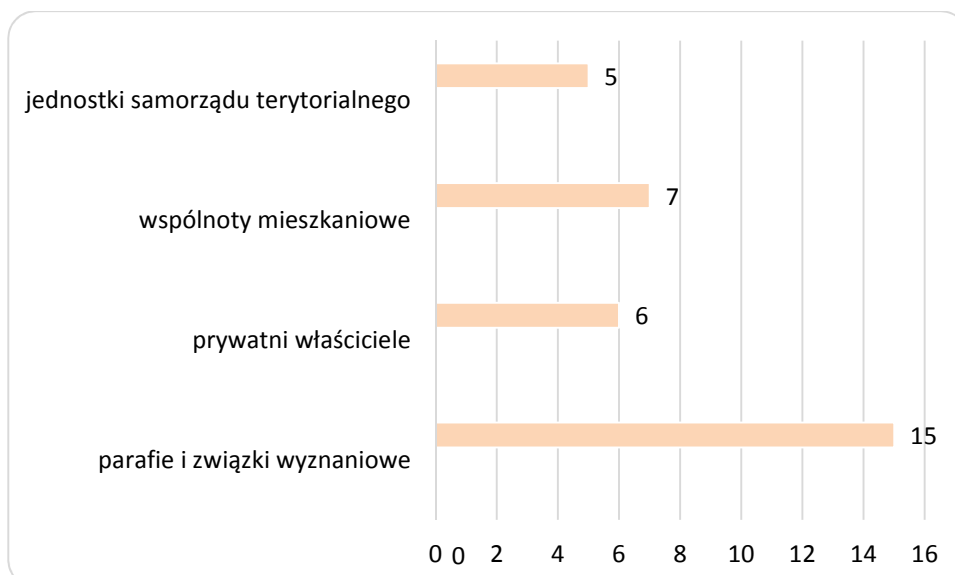
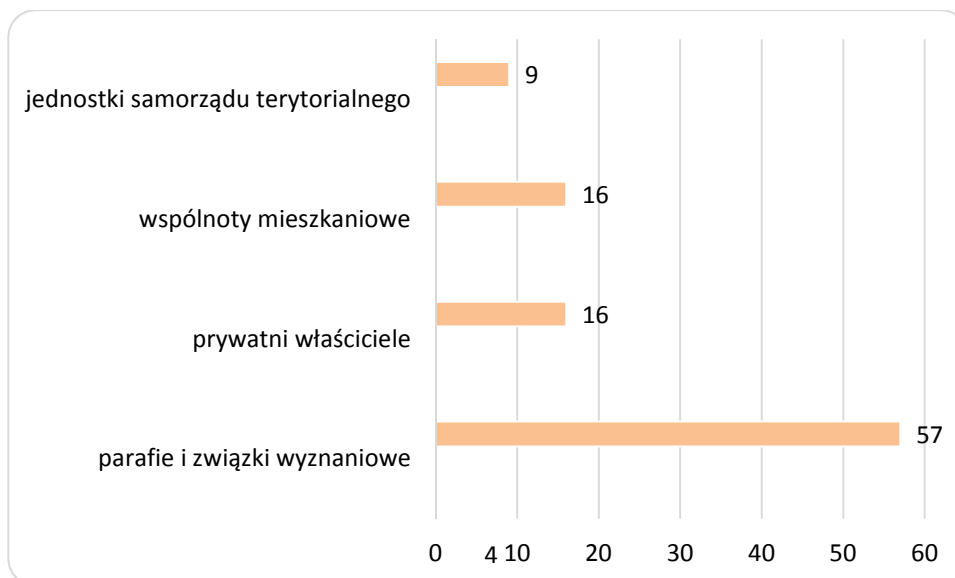
	i św. Marcina w Strzelcach		
14.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Owczarach	Łukowice Brzeskie , kościół filialny – konserwacja płyty epitafijnej	9 000 zł
15.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała w Oleśnie	Grodzisko , kościół filialny – konserwacja obrazu <i>Zdjęcie z krzyża z ołtarza bocznego</i>	2 800 zł
16.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Floriana w Maciowakrzcu	Maciowakrze , kościół parafialny – konserwacja obrazu <i>Ostatnie Namaszczenie</i>	23 000 zł
17.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Jasienicy Dolnej	Mańkowice , kościół filialny – konserwacja ołtarza głównego	20 000 zł
18.	Janusz Jasiński Gołkowice	Gołkowice , pałac – remont dachu (I etap)	40 000 zł
19.	Klasztor św. Franciszka z Asyżu (Franciszkanów) w Głogówku	Głogówek , klasztor – konserwacja obrazu <i>Śmierć św. Franciszka Ksawerego</i>	5 000 zł
20.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Bolesnej w Ligocie Wielkiej	Lubiatów , kościół filialny – konserwacja rzeźby <i>Krucyfiks</i>	3 000 zł
21.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi Śląskiej i św. Jacka w Biskupicach,	Biskupice , kościół filialny – konserwacja ołtarza głównego (I etap)	15 000 zł
22.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Ochodzach	Ochodze , kościół parafialny – konserwacja ambony i chrzcielnicy	25 000 zł
23.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja w Kamienniku	Kamiennik , kościół parafialny – konserwacja organów (II etap)	15 000 zł
24.	Pani Honorata Feruś Lipowa	Lipowa , kapliczka przydrożna – ołtarz z obrazem <i>MB Częstochowska</i>	7 300 zł
25.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Augustyna w Kostowie	Kostów , kościół parafialny – wymiana pokrycia dachowego nad prezbiterium	20 000 zł
26.	Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety w Nysie	Nysa , ul. Słowiańska 25 – remont dachu	30 000 zł
27.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi w Chróścicach	Chróścice , kościół parafialny – konserwacja ołtarza bocznego pw. Matki Boskiej Bolesnej	13 000 zł
28.	Dariusz Wojtyna Złotogłowice	Złotogłowice 178 – wymiana pokrycia i więźby dachowej	35 000 zł
29.	Jolanta Gwizdoń Leśnica	Leśnica , ul. Ludowa 3 – wymiana pokrycia dachowego REFUNDACJA	10 000 zł
30.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jacka w Wierzbicy Górnej	Wierzbica Górna , kościół parafialny – remont ścian	20 000 zł
31.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Dominika w Nysie	Nysa , kościół parafialny – konserwacja ambony REFUNDACJA	14 000 zł
32.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jerzego w Sławikowie	Miejsce Odrzańskie , kościół filialny – konserwacja ołtarza bocznego pw. Matki Boskiej REFUNDACJA	8 500 zł
33.	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Katedralna 10 Opole	Opole , ul. Katedralna 10 – konserwacja rzeźby św. Józef z Dzieciątkiem REFUNDACJA	4 350 zł
34.	Budicon sp. z o.o.	Wysoka , pałac – wymiana okien	15 000 zł
35.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP i św. Marcina w Strzelcach	Strzelce , kościół parafialny – konserwacja drzwi	9 000 zł
36.	Dom Pomocy Społecznej w Czarnowąsach	Czarnowąsy , klasztor Norbertanek – badania konserwatorskie elewacji	25 550 zł
łącznie			612 500 zł

2014

	złożone wnioski	przyznane dotacje	wnioskowana kwota dotacji	środki OWKZ
Zabytki ruchome	40	10	1 156 616	158 580
Zabytki nieruchome	63	23	4 288 399	328 170
razem	103	33	5 445 015	486 750

Tab. 20. Wykaz udzielonych dotacji celowych od 1 stycznia do 31 grudnia **2014** r. przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Opolu

Lp.	Wnioskodawca	Obiekt	Przyznana dotacja
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. NSPJ w Zagwizdzu	Zagwizdzie , kościół parafialny – remont wnętrza	30 000 zł
2.	Gmina Lewin Brzeski	Lewin Brzeski , kościół ewangelicki – badania architektoniczne i projekt konserwatorsko-budowlany remontu dachu kościoła	16 000 zł
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kopicach	Więcmierzyce , kościół filialny – remont dachu wieży	5 000 zł
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Baborowie	Baborów , kościół cmentarny – opracowanie dokumentacji geotechnicznej i ekspertyzy budowlano-geologicznej	20 000 zł
5.	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Kluczborku	Kluczbork , kościół ewangelicki – remont wieży	10 000 zł

6.	Wspólnota Mieszkaniowa Stare Koszary 2 Brzeg	Brzeg , budynek Stare Koszary 2 – badania stratygraficzne	1 500 zł
7.	Wspólnota Mieszkaniowa Stare Koszary 5 Brzeg	Brzeg , budynek Stare Koszary 5 – badania stratygraficzne	1 500 zł
8.	Weronika Korf Brzeg	Brzeg , kamienica przy ul. Jana Pawła II 18 – konserwacja stolarki okiennej	4 000 zł
9.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Skałągach	Rożnów , kościół filialny – remont podłogi	14 000 zł
10.	Gmina Głogówek	Kazimierz , pałac – remont zabezpieczający dachu	40 000 zł
11.	Wspólnota Mieszkaniowa Katedralna 10 Opole	Opole , ul. Katedralna 10 – remont elewacji i schodów	10 000 zł
12.	Ewa Pantak-Korycińska Rysiowice	Rysiowice , pałac – modernizacja instalacji elektrycznej	15 000 zł
13.	Budicon sp z o.o.	Wysoka , pałac – roboty ratunkowe ścian wewnętrznych i stropów	15 000 zł
14.	Wspólnota Mieszkaniowa Dzierżonia 10 Brzeg	Brzeg , kamienica ul. Dzierżonia 10 – dokumentacja na remont elewacji	4 000 zł
15.	Wspólnota Mieszkaniowa Dzierżonia 8 Brzeg	Brzeg , kamienica Dzierżonia 8 – dokumentacja na remont elewacji	5 000 zł
16.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi w Radoszowach	Radoszowy , kościół parafialny – wymiana pokrycia ścian kościoła,	15 000 zł
17.	Adwokaci sp. partnerska Opole	Opole , kamienica ul. Kościuszki 17 lok.7 – renowacja drzwi i okien	18 000 zł
18.	Janusz Jasiński Gołkowice	Gołkowice , pałac – remont dachu (II etap), remont stropu	30 000 zł
19.	Wspólnota Mieszkaniowa Kościuszki 25 Opole	Opole , kamienica ul. Kościuszki 25 – renowacja klatki schodowej	4 000 zł
20.	Gmina Brzeg	Brzeg , ratusz – remont hełmów wież ratusza	15 000 zł
21.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Smogorzowie	Smogorzów , kościół parafialny – konserwacja elewacji zachodniej	20 000 zł
22.	E. Kuczman Szydło, J. Szydło	Dzierżysław , <i>Willa w Lesie</i> – remont zabezpieczająco-budowlany (dach, stropy, ściany)	20 000 zł
23.	Parafia Rzymskokatolicka pw. MB Królowej Świata i św. Marcina w Gałązyczach	Gałązzyce , kościół parafialny – konserwacja obrazu Św. <i>Izidor</i>	5 000 zł
24.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Starym Paczkowie	Stary Paczków , kościół parafialny – konserwacja gotyckiej części ołtarza głównego	37 580 zł
25.	Zakon Braci Mniejszych (Franciszkanów) w Głubczycach	Głubczyce , klasztor Zakonu Braci Mniejszych (Franciszkanów) – konserwacja obrazu Św. <i>Jadwiga</i>	5 000 zł
26.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra i Pawła w Równem	Równem , kościół parafialny – renowacja organów (I etap)	10 000 zł
27.	Gmina Otmuchów	Otmuchów , zamek – konserwacja tarczy herbowej Bpa Andrzeja Jerina	40 000 zł
28.	Parafia Rzymskokatolicka	Bodzanowice , kościół parafialny – konserwacja	14 000 zł

	pw. Narodzenia NMP w Bodzanowicach	gotyckiej rzeźby <i>Pieta</i>	
29.	Gmina Łambinowice	Łambinowice , Cmentarz Jeniecki – konserwacja rzeźby <i>Pomnik Jeńców Serbskich</i>	10 000 zł
30.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Owczarach	Łukowice Brzeskie , kościół filialny – konserwacja malowideł ściennych we wnęce w prezbiterium	5 000 zł
31.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Floriana w Maciowakrze	Maciowakrze , kościół parafialny – konserwacja obrazu <i>Komunia Święta</i>	12 000 zł
32.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mateusza Apostoła i Ewangelisty w Boguchwałowie	Boguchwałów , kościół parafialny – konserwacja ołtarza bocznego ze sceną <i>Pokłonu Trzech Króli</i>	20 000 zł
33.	Wspólnota Mieszkaniowa Ks. Jerzego II Piasta Brzeg	Brzeg , dom ul. Ks. Jerzego II Piasta 3 – remont dachu	15 170 zł
łącznie			486 750 zł

Dotacje celowe udzielane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków są jednorazowym dofinansowaniem prac przy zabytku, przyznany w dwóch formach, poprzez zagwarantowanie zwrotu poniesionych kosztów na prace planowane do wykonania w danym roku lub jako refundację kosztów poniesionych na prace przeprowadzone w okresie 3 lat poprzedzających rok złożenia wniosku. Podstawę udzielenia dotacji stanowi *Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, która określa zasady finansowania opieki nad zabytkami.

Główną zaletą finansowania prac przy zabytku przez WKZ jest jego bezzwrotny charakter. W przypadku przeprowadzenia prac planowanych w danym roku, przyznana dotacja ma formę promesy, przekazanej wnioskodawcy po zakończeniu prac, w terminie do miesiąca czasu od przyjęcia rozliczenia przez Głównego Księgowego. W przypadku prac przeprowadzonych w okresie 3 lat poprzedzających rok złożenia wniosku dotacja przyznawana jest jako zwrot poniesionych kosztów. Oznacza to, że wnioskodawca musi sam ponieść koszty prac, co wiąże się z koniecznością zabezpieczenia potrzebnych środków finansowych.

Procedura starania się o udzielenie dotacji jak i wniosek, nie są skomplikowane i wymagają jedynie precyzyjnego wypełnienia formularza wniosku oraz przedłożenia wymaganych załączników określonych w *Rozporządzeniu Ministra Kultury w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. Nr 112 poz. 940 z 6 czerwca 2005 r.)*.

Głównym źródłem krajowym finansowania ochrony zabytków w województwie opolskim były Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Dziedzictwo kulturowe – Ochrona zabytków

W latach 2013-2014 Ministerstwo przyznało na remonty i prace konserwatorskie przy zabytkach na terenie województwa opolskiego łącznie **29 dotacji** na kwotę **7 510 000 zł**:

- 2013: 11 dotacji na kwotę 3 680 000 zł
- 2014: 18 dotacji na kwotę 3 830 000 zł

Dla porównania w latach 2011-2012 Ministerstwo Kultury przyznało 33 dotacje na kwotę 6 327 264 zł (odpowiednio 8 dotacji: 1 514 454 zł oraz 25 dotacji: 4 812 810 zł).

Tab. 21. Wykaz przyznanych dotacji w ramach Priorytetu „Ochrona zabytków” w 2013 r.

Lp.	Wnioskodawca	Zadanie	Dotacja
<i>I nabór</i>			
1.	Parafia pw. św. Jakuba St. Apostoła i św. Agnieszki w Nysie	Nysa , Bazylika pw. św. Jakuba i Agnieszki - Dzwonnica (XV/XVI w.): konserwacja części elewacji zachodniej dzwonnicy wraz z dwoma przyporami przy elewacji zachodniej i północno-zachodniej - etap V	500 000
2.	Parafia pw. św. Jakuba St. Apostoła i św. Agnieszki w Nysie	Nysa , Bazylika pw. św. Jakuba Ap. i Agnieszki (XVII/XVIII w.): konserwacja i restauracja boazerii z cyklem obrazów tablicowych Karola Dankwarta - etap III: konserwacja i restauracja boazerii z Baptysterium	250 000
3.	Archidiecezja Wrocławska	Brzeg , kościół pofranciszkański - kościół Minorytów (XVII-XVIII w.): roboty budowlane polegające na odbudowie dachu dwukalenicowego	1 700 000
4	Parafia Rzymskokatolicka p w. Świętego Jakuba Apostoła w Małujowicach	Małujowice , kościół pw. św. Jakuba Apostoła - ołtarz główny i belka tęczowa (ok. 1500 r.): konserwacja wraz z kontynuacją remontu kościoła (1680 r.)	170 000
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Ap. w Głogówku	Głogówek , kościół pw. św. Krzyża (XVIII przeb. XX w.) szachulcowy: kompleksowy remont obiektu, wymiana instalacji elektrycznej, założenie instalacji odgromowej i alarmu pożaru	300 000
6	Dorota i Witold Erm	Ścibórz , Pałac (XVII w.): wzmocnienie konstrukcji stropów nad piętrem budynku wraz z renowacją barokowych sztukaterii sufitów w trzech pomieszczeniach	250 000
7	Muzeum w Nysie	Nysa , Pałac Biskupi - budynek Muzeum (XVII/XVIII w.): prace renowacyjne i konserwatorskie elewacji	200 000
<i>II nabór</i>			
8.	Rzymskokatolicka Parafia pw. Nawiedzenia NMP w Ścinawie	Ścinawa Nyska , kościół filialny pw. ŚŚ. Piotra i Pawła (XVIII w.): konserwacja sgrafitowej dekoracji elewacji	100 000

	Małej	oraz attyki renesansowej wieży - I etap	
9.	Parafia pw. Bożego Ciała i św. Norberta w Czarnowąsach	Czarnowąsy , kościół pw. Bożego Ciała i św. Norberta - ołtarz boczny p.w. św. Augustyna (XVIII w.): konserwacja i restauracja - II etap	30 000
10.	Gmina Paczków	Paczków , zespół murów miejskich z basztami: wieżą Wrocławską, wieżą Ząbkowicką i wieżą Kłodzką (XIX w.): remont konserwatorski neogotyckich filarów	30 000
11.	Rzymskokatolicka Parafia św. Ap. Szymona i Judy Tadeusza w Jędrzejowie	Jędrzejów , kościół pw. św. Ap. Szymona i Judy Tadeusza (XIV w.): remont muru oporowego wokół kościoła - II etap	150 000
łącznie			3 680 000

Tab. 22. Wykaz przyznanych dotacji w ramach Priorytetu „Ochrona zabytków” w 2014 r.

Lp.	Wnioskodawca	Zadanie	Dotacja
1.	Parafia pw. św. Jakuba St. Apostoła i św. Agnieszki w Nysie	Nysa , Bazylika p.w. św. Jakuba Ap. i Agnieszki (XVII/XVIII w.) - baptysterium: konserwacja estetyczna boazerii z cyklem obrazów tablicowych Karola Dankwarta - etap IV – ostatni	200 000
2.	Parafia p.w. św. Jakuba St. Apostoła i św. Agnieszki w Nysie	Nysa , Bazylika pw. św. Jakuba i Agnieszki - Dzwonnica (XV/XVI w.): konserwacja elewacji dzwonnicy- etap VI - konserwacja części przypory P5	250 000
3.	Zgromadzenie Sióstr Św. Jadwigi Prowincja Katowicka	Czarnowąsy , dawny klasztor Norbertanek - zespół klasztorny Dom Zakonnicy i Prałatura (1682-88 r.): remont konserwatorsko-budowlany z wystrojem architektoniczno-rzeźbiarskim 1-go skrzydła elewacji zachodniej i 1-go skrzydła elewacji południowej Domu Zakonnicy - etap II	200 000
4.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP w Niemodlinie	Niemodlin , kościół p.w. Wniebowzięcia NMP (XIV-XVIII w.) - polichromie ścienne w prezbiterium konserwacja techniczna - II etap	200 000
5.	Gmina Otmuchów	Otmuchów , Zamek Biskupi (XIII w.): wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	100 000
6.	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Mateusza Apostoła i Ewangelisty w Boguchwałowie	Boguchwałów , kościół pw. św. Mateusza Apostoła i Ewangelisty: konserwacja pentaptyku	200 000
7.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Ap. w Głogówku	Głogówek , kościół p.w. św. Bartłomieja Apostoła (XIV w.): prace konserwatorskie przy dekoracji malowideł ściennych i sztukaterii północnej nawy bocznej wraz wyposażeniem ruchomym - Etap I	300 000
8.	Gmina Byczyna	Byczyna , obwarowania miejskie (XV/XVI w.): wzmocnienie podłoża gruntowego murów obronnych - etap 1 (odcinek północno-wschodni o długości 272 m)	410 000
9.	Muzeum w Nysie	Nysa , d. Pałac Biskupi (XVII/XVIII w.), obecnie Muzeum: prace renowacyjne i konserwatorskie trzech elewacji budynku (od strony ulic Grodzkiej, Wałowej oraz północno-wschodnia)	200 000
10.	Dorota i Witold Erm	Ścibórz , pałac Heymanna (1668 r.): kontynuacja prac renowacyjnych sztukaterii, konserwacja fresków naściennych, drzwi wejściowych wraz z kratą nadproża	250 000

11.	Gmina Prudnik	Prudnik , Muzeum Ziemi Prudnickiej - dwie wieże - Mała oraz Katowska (XIX w.): rewitalizacja	100 000
12.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Apostoła Ewangelisty w Paczkowie	Paczków , kościół p.w. św. Jana Ewangelisty (XIV w.): konserwacja części wieży: elewacja zachodnia, południowa oraz część elewacji północnej	250 000
13.	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Józefa Robotnika w Osowcu Węgrach	Kolanowice , drewniany kościół pw. św. Barbary (XVII w.): wymiana poszycia gontowego i remont więźby dachowej	250 000
14	Gmina Głogówek	Głogówek , zamek (XIII/XIV w.): remont dachu, wymiana instalacji odgromowej i wykonanie kanalizacji deszczowej	500 000
15	Parafia Rzymskokatolicka św. Jerzego w Prószkowie	Prószków , kościół p.w. św. Jerzego (XVII w.) oraz skarpa utrzymująca kościół (XVI w.): wzmocnienie części skarpy i muru oporowego na łuku drogi na odcinku od schodów wiodących w stronę rynku, do schodów od strony ul. Korfantego	300 000
16	Grzegorz Kłys	Miejsce , Zameczek Myśliwski Książąt Oleśnickich (XVI/XVII w); restauracja pomieszczeń w północnej części budynku	70 000
17	Budicon sp. z o.o.	Wysoka , pałac (XVIII w.): remont konserwatorski paradowej klatki schodowej wraz z konserwacją sztukaterii i konserwacją techniczną polichromii	50 000
18	Parafia Rzymsko-katolicka pw. św. Marcina	Ochodze , kościół p.w. św. Marcina (1702 r.): renowacja ołtarza św. Józefa i rzeźb św. Piotra i Pawła z belki tęczowej	30 000
Łącznie			3 830 000

Dziedzictwo kulturowe – Wspieranie działań muzealnych

Tab. 23. Wykaz przyznanych dotacji w ramach Priorytetu „Wspieranie działań muzealnych” w 2013 r.

	Wnioskodawca	Zadanie	Dotacja
1.	Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu	Stała wystawa etnograficzna w Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu	150 000
2.	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu	Konserwacja unikatowej części zasobu archiwalnego CMJW w Łambinowicach-Opolu	118 000
3.	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu	Wystawa stała pod roboczym tytułem „Obóz Pracy w Łambinowicach (1945-1946)”	70 000

Tab. 24. Wykaz przyznanych dotacji w ramach Priorytetu „Wspieranie działań muzealnych” w 2014 r.

	Wnioskodawca	Zadanie	Dotacja
1.	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu	Konserwacja unikatowej kolekcji tekstyliów poobozowych wraz z zabezpieczeniem dokumentacji z nią związanej	85 000
2.	Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu	Stała wystawa etnograficzna w Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu	1000

VIII. Działania Samorządu Województwa Opolskiego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego w latach 2013-2014

VIII. I. Działania dotyczące zabytków, których właścicielem jest Województwo Opolskie, podjęte w latach 2013-2014

Zestawienie remontów, prac konserwatorskich oraz prac projektowych i dokumentacyjnych przy nieruchomościach wpisanych do rejestru zabytków, należących do wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, stanowiących własność województwa opolskiego lub oddanych przez Województwo Opolskiego w użytkowanie wieczyste.

Tab. 25. Zestawienie inwestycji z lat 2013-2014

[PLN]

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Rodzaj prac	Koszt całkowity	Źródła finansowania	Rok
1.	Brzeg	budynek Zespołu Szkół Medycznych, ul. Ofiar Katynia 25	- remont elewacji budynku wraz z odtworzeniem kolorystyki budynku; - renowacja pokrycia papowego dachu, obróbki blacharskie budynku; - wymiana stolarki okiennej oraz remont drzwi wejściowych; - roboty izolacyjne ścian i piwnic	1 139 024	b.d.	2013
2.	Branice	Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. Ks. Biskupa J. Nathana	- remont kolonady polegający na częściowej wymianie zniszczonych elementów i wykonaniu nowych na wzór istniejących z takiego samego materiału, całość oczyszczono i pomalowano - w budynku pawilonu C dobudowano szyb windy dla pacjentów i personelu - w budynku pawilonu C dobudowano szyb windy dla pacjentów i personelu	b.d.	SWO	2013-2014
3.	Korfantów	Opolskie Centrum Rehabilitacji	opracowanie dokumentacji projektowej na zamurowanie otworów drzwiowych elewacji bocznej zamku, przebudowę otworu drzwiowego	b.d.	b.d.	2013-2014
4.	Woskowice	Ośrodek Leczenia	utwardzenie terenu	b.d.	SWO	2013

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Rodzaj prac	Koszt całkowity	Źródła finansowania	Rok
	Małe	Odwykowego	zabytkowego parku i dróg wewnętrznych			-2014
5.	Moszna	Moszna Zamek Sp. z o.o.	prace przygotowawcze do realizacji projektu rewitalizacji zabytkowego Parku: przygotowano kosztorysy wybranych prac, opracowano stosowne wnioski do WFOŚiGW w Opolu	b.d.	SWO, środki własne	2014-2015
6.	Moszna	Moszna Zamek Sp. z o.o.	podjęto starania mające na celu pozyskanie praw do pozwolenia budowlanego na zadanie: „Moszna Zamek – Regionalnym Ośrodkiem Turystyki Rekreacyjnej i Kulturowej”, obejmującego kompleksowe zadanie remontu zespołu pałacowo – parkowego, co było niezbędne do realizacji jakichkolwiek prac w pałacu. Projekt w wybranych obszarach - realizowany jest od 2015.	n/d	SWO	2013-2014
7.	Rogów Opolski	Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu	Przeprowadzono rewaloryzację zabytkowego parku w Rogowie Opolskim	35 744	SWO	2014
8.	Opole	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	czyszczenie rynien, montaż folii przeciwsłonecznej w kilku pomieszczeniach, malowanie ścian oraz sufitów w Sali wystaw czasowych oraz korytarzy w budynku głównym, uszczelnienie obróbek blacharskich	b.d.	SWO	2014
9.	Łambinowice	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	prace remontowe służące zabezpieczeniu przed runięciem relikwów jednego z baraków jenieckich Stalagu 318/VIII F (344) Lamsdorf z lat II wojny światowej; prace pielęgnacyjne i zabezpieczające na terenie poobozowym; naprawiono ogrodzenie muzeum oraz dokonano konserwacji	b.d.	SWO, Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.	2014

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Rodzaj prac	Koszt całkowity	Źródła finansowania	Rok
			więźby dachu i uzupełnienia warstwy docieplenia frontowej ściany oraz odnowienia konstrukcji nośnej dachu budynku wartowni.			
10.	Łambinowice	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	remont sali wystawowej w budynku byłej wartowni w Łambinowicach	b.d.	SWO	2013
11.	Opole	Muzeum Wsi Opolskiej	bieżące remonty: spichlerza ze Sławięcic, Karczmy z Przewozu, Spichlerza z Grudyni, szopy z Bogacicy Nowej, kuźni z Ziemiełkowic oraz chałupy z Antonowa.	b.d.	SWO	2013
12.	Opole	Muzeum Wsi Opolskiej	naprawy bieżące: Obory z Wichrowa, młynu wodnego z Siołkowic Starych; wykonano naprawę kalenic: spichlerza ze Sternalic, stodoły z Dąbrówki Łubiańskiej, chałupy ze Starego Lasu, spichlerza z Ligoty Górnej; naprawy dachu na oborze z Wichrowa, przeprowadzono dezynsekcje i impregnacje chałupy z Kup, Kozub oraz z Kielczy, naprawa polep glinianych i tynków przy chałupie z Antoniowa, Dąbrówki Dolnej, Karmonek Nowych. Remonty zabytków architektury: Wymiana poszycia dachu na stodole z Dąbrówki Dolnej, na kościele z Gręboszowa, na młynie z Siołkowic, Remont schodów do wiatraka z Dobrzenia, Wymiana poszycia dachu olejarni z Bogacicy, chałupy z Kozub, chałupy z Karmonek Nowych.	b.d.	SWO	2014

VIII. II. Charakterystyka zadań realizowanych przez Samorząd Województwa w ramach działu 921 – Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego

W latach 2013-2014, podobnie jak w latach poprzednich, zadania Samorządu Województwa Opolskiego z zakresu **kultury i ochrony dziedzictwa narodowego** realizował Departament Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

Tab. 26. Wykonanie budżetu Województwa Opolskiego w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (Dział 921) w latach 2013-2014 [PLN]

WYDATKI SWO – KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO (DZIAŁ 921)	2013	2014	Razem 2013-2014
Muzeum Śląska Opolskiego	3 042 180	3 180 195	6 222 375
dotacja podstawowa na wydatki bieżące	2 981 060	3 019 000	6 000 060
dotacja celowa na wydatki majątkowe	61 120	161 195	222 315
Muzeum Wsi Opolskiej	1 435 000	1 605 000	3 040 000
dotacja podstawowa na wydatki bieżące	1 435 000	1 535 000	2 970 000
dotacja celowa na wydatki majątkowe	0	70 000	70 000
Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	1 476 716	1 509 970	2 986 686
dotacja podstawowa na wydatki bieżące	1 453 716	1 476 700	2 930 416
dotacja celowa na wydatki majątkowe	23 000	33 270	56 270
Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu	220 000	220 000	440 000
dotacja podstawowa na wydatki bieżące	220 000	220 000	440 000
Wojewódzka Biblioteka Publiczna	4 707 364	4 707 298	9 414 662
dotacja podstawowa na wydatki bieżące	4 608 500	4 652 300	9 260 800
dotacja celowa na wydatki majątkowe	98 864	54 998	153 862
Teatr im. J. Kochanowskiego	5 620 000	6 112 903	11 732 903
dotacja podstawowa na wydatki bieżące	5 580 000	5 905 000	11 485 000
dotacja celowa na wydatki majątkowe	40 000	207 903	247 903
Filharmonia Opolska	7 164 880	7 967 260	15 132 140
dotacja podstawowa na wydatki bieżące	7 079 000	7 928 260	15 007 260
dotacja celowa na wydatki majątkowe	85 880	39 000	124 880
Pozostała działalność	570 497	541 970	1112467
otwarty konkurs ofert dla OPP	314 305	280 370	594675
wydatki bieżące	256 192	261 600	517792
Konkurs – Ochrona Zabytków	0	185 000	185 000
RAZEM, w tym:	24 236 637	26 029 596	50 266 233
dotacje podmiotowe dla Instytucji	23 357 276	24 736 260	48 093 536

dotacje celowe dla Instytucji	308 864	566 366	875 230
-------------------------------	---------	---------	---------

W ramach corocznie rezerwowanych w budżecie Województwa środków finansowych w Dziale 921 – Kultura i Ochrony Dziedzictwa Narodowego:

- finansowano działalność sześciu Wojewódzkich Samorządowych Instytucji Kultury oraz współfinansowano działalność Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu;
- realizowano zadania własne Departamentu;
- udzielano dotacji celowych z budżetu w drodze otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r., o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na zadania z dziedziny kultury;
- udzielano dotacji celowych z budżetu w drodze konkursu ofert na zadania SWO w zakresie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na terenie województwa opolskiego;

W 2014 r. (w porównaniu do roku 2013) nastąpiło zwiększenie wykonania wydatków ogółem o kwotę 1 792 959 zł tj. o 7,4%. Zwiększeniu uległy dotacje podmiotowe udzielone Wojewódzkim Instytucjom Kultury o kwotę 1 378 984 zł tj. o 5,9%. Również znacznemu zwiększeniu uległy dotacje celowe na wydatki majątkowe dla Wojewódzkich Instytucji Kultury tj. o 83,4%. W roku 2014 (po roku przerwy) przyznano dotacje na realizację zadań Samorządu w zakresie konserwacji, renowacji i ochrony obiektów zabytkowych – 15 zadań na łączną kwotę 185 000 zł.

2013

Samorząd Województwa przeznaczył na dotacje podmiotowe dla Wojewódzkich Instytucji Kultury kwotę **23 357 276 zł**, z czego **6 173 896 zł** dla Muzeów. Oprócz środków na wydatki bieżące zostały również przekazane dotacje celowe na wydatki majątkowe:

- Teatr im. Jana Kochanowskiego w Opolu: wkład własny na dofinansowanie zadań majątkowych realizowanych ze środków MKiDN – **40 000 zł**.
- Filharmonia Opolska im. J. Elsnera: współorganizacja I Wojewódzkiego Przeglądu Twórczości Artystycznej – **15 000 zł**; wkład własny do zakupu instrumentów – **66 700 zł**,
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu – wkład własny Instytucji do projektu pn. „Rozwój Pracowni Digitalizacji WBP w Opolu” (Program Kultura+) – **98 864 zł**.
- Muzeum Śląska Opolskiego: rozbudowa zestawu hydroforowego w budynku przy ul. Oleskiej 127 w Opolu – **4 483 zł**; wkład własny Instytucji na dofinansowanie zadania realizowanego ze środków MKiDN pn. „Stała wystawa etnograficzna w Muzeum Śląska Opolskiego” (zakup systemu prezentacji zabytków, elementów multimedialnych oraz projekt i wykonanie manekinów) – **61 120 zł**;
- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu: wkład własny Muzeum na dofinansowanie zadania realizowanego ze środków MKiDN pn. „Urządzenie wystawy stałej – obóz pracy w Łambinowicach (1945-46)” (zakup sprzętu multimedialnego i wystawienniczego) – **23 000 zł**; dotacja podmiotowa z przeznaczeniem na wkład własny

do 4 projektów realizowanych w ramach Działania PROW 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” – **14 716 zł.**

W ramach pozostałej działalności w 2013 r. w obszarze upowszechniania kultury oraz w ramach promocji kultury Śląska Opolskiego i współpracy z partnerami zagranicznymi zrealizowano zadania na kwotę **570 497 zł:**

Samorząd Województwa wspierał finansowo oraz był organizatorem najważniejszych przedsięwzięć kulturalnych o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim i wojewódzkim promujących Opolszczyznę, o istotnym znaczeniu dla rozwoju kultury i sztuki w regionie. Przedsięwzięcia kulturalne środowisk artystycznych, kulturalno-oświatowych, mniejszości narodowych oraz jednostek samorządu terytorialnego Województwa Opolskiego realizowano poprzez:

1. zadania w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W ramach otwartego konkursu na udzielenie dotacji w roku 2013 dofinansowano **52** oferty na kwotę **300 000 zł**, m.in.: „Mosty Dialogu 2013” plebiscyt promujący wielokulturowość Województwa Opolskiego (Dom Współpracy Polsko - Niemieckiej w Gliwicach), X Międzynarodowy Turniej Rycerski, jarmark Średniowieczny, Pokazy Rzemiosła (Opolskie Bractwo Rycerskie), XIV Festiwal Muzyczny „Muzyka w zabytkowych kościołach i wnętrzach Księstwa Nyskiego” (Stowarzyszenie „Pro Schola Musica”), Organizacja VI Nocy Muzeów w Opolu Spotkania z kulturą - organizacja cykli „Twarze Opola” oraz „Łambinowickie Spotkania Muzealne” (Stowarzyszenie Przyjaciół Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych). Ponadto na podstawie art. 19 ww. ustawy przyznano tzw. małe granty z pominięciem otwartego konkursu ofert – na łączną kwotę **20 000 zł**. Dotację otrzymał m.in. Klasztor św. Franciszka Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych na „Loretańskie Wieczory organowe” oraz Towarzystwo Przyjaciół Praszki na organizację **Europejskich Dni Dziedzictwa 2013** w Praszce (7 500 zł).
2. nagrody finansowe i rzeczowe Marszałka Województwa Opolskiego dla laureatów organizowanych konkursów, festiwali, przeglądów – **26 402 zł;**
3. nagrody Marszałka za osiągnięcia w dziedzinie kultury („Złote Maski”, nagrody dla Animatorów i Twórców Kultury, Nagroda im. Karola Miarki) – **73 748 zł.**
4. organizację I Wojewódzkiego Przeglądu Artystycznego „Opolskie Szmaragdy” – **11 877 zł.**
5. upowszechnianie kultury Śląska Opolskiego – organizacja, współorganizacja oraz dofinansowanie przedsięwzięć kulturalnych – **24 995 zł.**
6. współpracę z regionami partnerskimi (obchody Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej, prezentacja Województwa Opolskiego podczas Międzynarodowych Spotkań Folklorystycznych "Gorolski Święto" w Jabłonkowie) – **23 045 zł.**
7. zadania związane z obchodami świąt o charakterze społeczno-historyczno-patriotycznym – **48 904 zł** (m.in. 92. rocznica wybuchu III Powstania Śląskiego w Górze św. Anny, IV Opolskie Dni Kresowe, 32. rocznica wprowadzenia stanu wojennego).

8. Pozostałe wydatki – **47 222 zł** (w tym m.in.: promocja woj. opolskiego w Miesięczniku społeczno - kulturalnym „Śląsk”, organizacja szkolenia pn. „Izby regionalne na obszarach wiejskich jako miejsce do prezentowania wielokulturowego dziedzictwa”).

2014

Samorząd Województwa przeznaczył na dotacje podmiotowe dla Wojewódzkich Instytucji Kultury kwotę **24 736 260 zł**, z czego **6 250 700 zł** dla Muzeów. Oprócz środków na wydatki bieżące zostały również przekazane dotacje celowe na wydatki majątkowe:

- Teatr im. Jana Kochanowskiego w Opolu: organizacja Opolskich Konfrontacji Teatralnych „Klasyka Polska 2014” – **200 000 zł**; dotacja majątkowa na adaptację budynku Teatru do wymogów przepisów przeciwpożarowych, wykonanie i montaż podestów roboczych do wciągarek elektrycznych, zakup komputera wraz z systemem operacyjnym – **140 052 zł**; zakup samochodu – **67 851 zł**.
- Filharmonia Opolska im. J. Elsnera: współorganizacja II Wojewódzkiego Przeglądu Twórczości Artystycznej „Opolskie Szmaragdy” – **6 500 zł**; zakup kuchni czteropalnikowej do Klubu Muzycznego oraz programu kadrowo – płacowego.
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu: wydanie Biuletynu Informacyjnego pn. „Akowiec” – **8 000 zł**, współorganizacja V Opolskich Dni Kresowych – **18 000 zł**; wkład własny do projektu „Digitalizacja i rozwój Pracowni Digitalizacji WBP w Opolu” – **4 800 zł** oraz projektu „Rewaloryzacja zabytkowego parku w Rogowie Opolskim” w kwocie **16 500 zł**;
- Muzeum Śląska Opolskiego: zakup oprogramowania księgowego, modernizację hydrofora i wyposażenie gabinetu numizmatycznego - 90 000 zł oraz na Stałą wystawę etnograficzną i zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem – 71 195 zł.
- Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu: organizację **Europejskich Dni Dziedzictwa 2014** – **15 000 zł**; zakup dzieła Stanisława Majewskiego „Historia świata” z kolekcji Wojciecha Pokropska – 25 000zł oraz zakup samochodu – 45 000 zł.
- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu: ufundowanie nagród dla laureatów konkursów organizowanych przez Muzeum – **4 000 zł**, umeblowanie Izby Pamięci w Domu Kombatanta w Opolu – **3 000 zł**, organizacja w Opolu konferencji poświęconej Tragedii Górnośląskiej – **5 000 zł**, organizacja odsłonięcia pomnika Jeńców Serbskich na Starym Cmentarzu Jenieckim w Łambinowicach – **1 900 zł**, opracowanie publikacji naukowej pt. „Za drutami oflagów. Szkice socjologiczne” – **8 600 zł**, konserwacja unikatowej kolekcji tekstyliów poobozowych wraz z zabezpieczeniem dokumentacji z nią związanej w kwocie **9 500 zł**, wydanie 36 tomu Łambinowickiego Rocznika Muzealnego jako tomu specjalnego związanego z setną rocznicą wybuchu I wojny światowej – **4 700 zł**; zakup dwóch zestawów komputerowych wraz z oprogramowaniem oraz sprzęt nagłaśniający – **9 970 zł** oraz digitalizację unikatowego zasobu archiwalnego muzeum – **23 300 zł**.

W ramach pozostałej działalności w 2014 r. w obszarze upowszechniania kultury oraz w ramach promocji kultury Śląska Opolskiego i współpracy z partnerami zagranicznymi zrealizowano zadania na kwotę **541 970 zł**:

Samorząd Województwa wspierał finansowo oraz był organizatorem najważniejszych przedsięwzięć kulturalnych o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim i wojewódzkim promujących Opolszczyznę, o istotnym znaczeniu dla rozwoju kultury i sztuki w regionie. Przedsięwzięcia kulturalne środowisk artystycznych, kulturalno-oświatowych, mniejszości narodowych oraz jednostek samorządu terytorialnego Województwa Opolskiego realizowano poprzez:

1. zadania w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W ramach otwartego konkursu na udzielenie dotacji w roku 2014 dofinansowano **47** ofert na kwotę **250 000 zł** (3 podmioty odstąpiły od podpisania umowy na łączną kwotę 17 000 zł), m.in.: „50! W Muzeum Odkrywcy Historycznych Tajemnic” (Chorągiew Opolska Związku Harcerstwa Polskiego w Opolu), „Loretańskie wieczory organowe” (Klasztor Św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych w Głogówku), XV Festiwal Muzyczny „Muzyka w zabytkowych kościołach i wnętrzach Księstwa Nyskiego” (Stowarzyszenie "Pro Schola Musica"), XXI Regionalny Konkurs literacki „Ze Śląskiem na Ty” (Stowarzyszenie na rzecz wspierania inicjatyw kulturalnych w gminie Łubniany Animator), Wstęp do muzeum – 7 Noc Muzeów w Opolu oraz „Z kulturą przez cały rok” – cykl wystaw czasowych w Opolu (Stowarzyszenie Przyjaciół Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych), Promocja dziedzictwa kulturowego osady hutniczej Zagwiździe (Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim w Opolu). Ponadto na podstawie art. 19 ww. ustawy przyznano tzw. małe granty z pominięciem otwartego konkursu ofert – na łączną kwotę **47 400 zł**. Dotację otrzymał m.in. projekt: Zielone Pawłowice to kwitnące opolskie – prezentacja kultury i tradycji śląskich (Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi), Bitwa we Włodzieninie, czyli rekonstrukcja walk z okresu II wojny światowej oraz Budowa umocnień militarnych w Parku Historii we Włodzieninie (Stowarzyszenie Krótkofalowców Pogórza Opawskiego), Uroczystość 70 rocznicy przybycia pierwszych transportów powstańców warszawskich do Stalagu 344 Lamsdorf (Stowarzyszenie Przyjaciół Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych), Nieznane karty Armii Krajowej na Śląsku Opolskim. Postać kpt. Dragana Sotirovicia, oficera Armii Krajowej (Fundacja „Historia – Pamięć – Edukacja).
2. nagrody finansowe i rzeczowe Marszałka Województwa Opolskiego dla laureatów organizowanych konkursów, festiwali, przeglądów – **20 786 zł**;
3. nagrody Marszałka za osiągnięcia w dziedzinie kultury („Złote Maski”, nagrody dla Animatorów i Twórców Kultury, Nagroda im. Karola Miarki) – **81 702 zł**.
4. organizację II Wojewódzkiego Przeglądu Artystycznego „Opolskie Szmaragdy” – **14 478 zł**.
5. upowszechnianie kultury Śląska Opolskiego – organizacja, współorganizacja oraz dofinansowanie przedsięwzięć kulturalnych – **47 344 zł**.
6. współpracę z regionami partnerskimi (Dzień Przyjaźni Polsko-Węgierskiej) – **8 633 zł**.

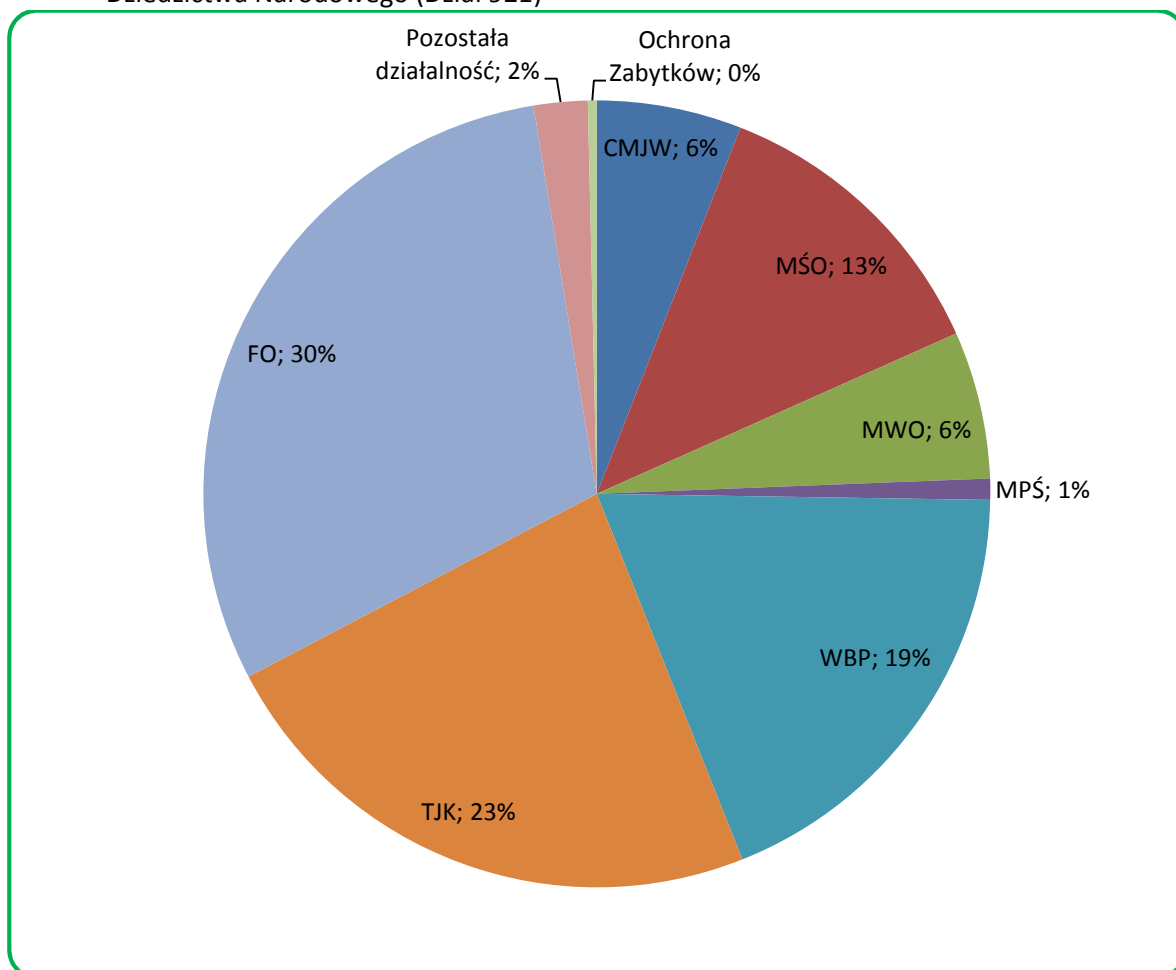

7. zadania związane z obchodami świąt o charakterze społeczno-historyczno-patriotycznym – **43 405 zł** (m.in. Święto Konstytucji 3 maja, 93. rocznica wybuchu III Powstania Śląskiego, Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa).
8. Pozostałe wydatki – **45 251 zł** (w tym m.in.: promocja woj. opolskiego w Miesięczniku społeczno - kulturalnym „Śląsk”).

Ochrona Zabytków i Opieka Nad Zabytkami

W 2014 r. Zarząd Województwa Opolskiego ogłosił konkurs ofert na realizację zadań publicznych województwa opolskiego w zakresie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na obszarze województwa opolskiego. Przyznano 16 dotacji na łączną kwotę **200 000 zł**. W ramach tego zadania wydatkowano kwotę w wysokości **185 000 zł**, z powodu rezygnacji jednego z beneficjenta z podpisania umowy.

Tab. 27. Budżet Województwa Opolskiego w latach 2013-2014 w obszarze – Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego (Dział 921)

IX. Działalność samorządów powiatowych i gminnych w dziedzinie ochrony zabytków w latach 2013-2014

Samorzady powiatowe

W latach 2013-2014 powiaty woj. opolskiego przeznaczyły na dotacje do remontów i prac konserwatorskich przy zabytkach łącznie kwotę **ok. 552 778 zł** (2011-2012: 534 473 zł).

Najwięcej środków przeznaczył **Powiat Opolski** 125 000 zł oraz **Powiat Namysłowski** 101 000 zł. Cztery powiaty (brzeski, nyski, oleski i prudnicki) nie przeznaczyły żadnej kwoty na dotacje dla zabytków znajdujących się na ich terenie.

Tab. 28. Wykaz dotacji przyznanych na zadania w zakresie ochrony zabytków ze środków starostw powiatowych w latach 2013-2014

POWIAT	DOTACJE [zł]		
	2013	2014	2013-2014
Brzeski	0	0	0
Głubczycki	48 000	30 000	78 000
Kędzierzyńsko-Kozielski	20 000	35 000	55 000
Kluczborski	27 968	25 150	53 118
Krapkowicki	25 000	55 660	80 660
Namysłowski	38 000	63 000	101 000
Nyski	0	0	0
Oleski	0	0	0
Opolski	50 000	75 000	125 000
Prudnicki	0	0	0
Strzelecki	0	60 000	60 000

Trzy powiaty w latach 2013-2014 posiadały aktualne *Programy Opieki nad Zabytkami*: kędzierzyńsko-kozielski, opolski i strzelecki³. Pozostałe powiaty deklarują opracowanie Programu w najbliższych latach.

Samorzady powiatowe są właścicielami lub współwłaścicielami obiektów zabytkowych, jednak ustalenie dokładnej ich liczby tylko na podstawie odpowiedzi z ankiet jest utrudnione – odpowiedzi z kolejnych etapów monitoringu różnią się znacząco od siebie. Ponadto żadne Starostwo nie wnioskowało w latach 2013-2014 o wpisanie takiego obiektu do rejestru zabytków.

³ Informacje na temat działalności Starostw Powiatowych zebrano na podstawie 11 rozesłanych przez Urząd Marszałkowski ankiet (uzyskano 10 odpowiedzi) oraz Biuletynów Informacji Publicznych zamieszczonych na stronie internetowej poszczególnych urzędów.

Prace remontowe i konserwatorskie prowadzono w **11** obiektach należących do Powiatów. Łącznie ze środków własnych wydały kwotę **2 100 288 zł**, a **2 697 316 zł** pozyskały ze źródeł zewnętrznych.

Zdecydowanym liderem w województwie opolskim był **Powiat Opolski**, który prowadził prace remontowe przy sześciu obiektach i pozyskał na ten cel **2 613 316 zł**, głównie ze środków unijnych, natomiast kwotę **1 819 375 zł** przeznaczył ze środków własnych. M.in. w ramach RPO WO przeprowadził kompleksowe działania ukierunkowane na wstrzymanie procesów degradacji zabytkowych obiektów: pałacu w Prószkowie oraz zespołu pałacowego w Tułowicach.

Fot. 44-45. Pałac w Prószkowie oraz w Tułowicach (źródło: www.powiatopolski.pl)

Oprócz niego jeszcze tylko Powiat Oleski pozyskał środki ze źródeł zewnętrznych (84 000 zł), natomiast z własnego budżetu oprócz Powiatu Opolskiego tylko 4 samorządy przeznaczyły na ten cel środki: Brzeski (150 361 zł), Krapkowicki (57 552 zł), Strzelecki (40 000 zł) i Oleski (33 000 zł).

Powiaty brzeski, nyski, oleski i kluczborski posiadają wyodrębnione samodzielne stanowiska pracy do spraw ochrony zabytków (powiatowi konserwatorzy zabytków), w pozostałych obowiązki te pełnią pracownicy różnych wydziałów, m.in.: zajmujących się oświatą, kulturą, promocją, edukacją lub sportem.

W ramach obowiązków określonych w ustawie o ochronie zabytków Starosta Powiatu umieszcza na obiektach nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków tablice informacyjne – jednak w latach 2013-2014 nie zawieszono **żadnej** takiej tablicy. Nie powołano także żadnego nowego społecznego opiekuna zabytków.

Starostwa Powiatowe w latach 2013-2014 były współorganizatorem wielu działań związanych z ochroną i popularyzacją dziedzictwa kulturowego, w tym z ochroną krajobrazu wiejskiego, wśród których wyróżnić można m.in.

- w pow. brzeskim: coroczny konkurs „Wiem wszystko o moim Powiecie”,
- w pow. kluczborskim: organizację EDD, udział w targach turystycznych w Katowicach i w Opolu, wydawanie i dodruk publikacji i folderów o tematyce turystyczno-krajoznawczej, finansowe wsparcie konkursów, imprez lokalnych, wystaw i festynów regionalnych oraz przedsięwzięcia zrealizowane w ramach otwartych konkursów ofert na dotacje wspierające realizację zadań publicznych w obszarze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,

- w pow. krapkowickim: Środa Żurowa połączona z Kiermaszem Świątecznym, Festiwal Czereśni wraz z odtworzeniem alei czereśniowej, publikacje: Czereśniowy Przysmak (folder), Wędrowni Krajoznawcy Powiat Krapkowicki – Związek Gmin Ziemi Jablunkowskich, folder "Uchwycić chwilę... czyli uroki Krainy św. Anny",
- w pow. namysłowskim: wsparcie finansowe organizacji konkursów, koncertów, rekonstrukcji wydarzeń historycznych i innych imprez o charakterze kulturalnym,
- w pow. opolskim: zajęcia edukacyjne prowadzone przez nauczycieli w zabytkowym parku Domu Dziecka w Chmielowicach oraz na terenie parku i zamku w Prószkowie, udostępnianie grupom zorganizowanym zwiedzanie zamku – dzień otwarty „W ogrodach Meluzyny”, coroczna organizacja dożynek powiatowo-gminnych,
- w pow. prudnickim: „Kultura pod strzechą – warsztaty edukacyjne / kulinarne”, II i III Złoty Słaski Konkurs Konny w Chrzelicach, promocja sztuki i kultury powiatu prudnickiego wśród seniorów (festyn), „Odkrywamy historię franciszkańskich klasztorów na Śląsku”, Jarmark Bożonarodzeniowy w Łączniku,
- w pow. strzeleckim: „Śląskie Beranie”, Złoty Dawny Hutnictwa „Regolowiec”, wystawa w Regionalnej Izbie Tradycji porcelany, rzemiosła, strojów ludowych, wystawa prac pn. „Miejsca” strzeleckiego artysty Adama Michalika, wystawa szopek Bożonarodzeniowych, wystawa artystów grupy „Opawskie Stowarzyszenie Artystyczne”, wystawa „Izba pamięci lotników 15 armii powietrznej USA AF oraz robotników przymusowych i jeńców wojennych II wojny światowej”, wystawa „Harczerze w Legionach Polskich”, „Stroje Śląska Opolskiego”, „Efekty więziennej izolacji”, „My z niego wszyscy. 75. Rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego”, „Opolski ETNOdizajn”, wystawa medali z kolekcji płk Stefana Szelki, „Odkurzona przeszłość – zapomniane skarby mieszkańców Powiatu Strzeleckiego” – wystawa artefaktów, „Szopki Bożonarodzeniowe różnych kultur”, Powiatowy Konkurs Palm Wielkanocnych, Konkurs wiedzy „Co wiecie (o) powiecie?”, projekt „COOLtura bliżej Ciebie” - „COOLturalnie – naturalnie – historycznie – międzypokoleniowo”.

Wśród utrudnień i przeszkód napotykanym w dziedzinie ochrony zabytków Starostwa Powiatowe oprócz braku środków finansowych (sygnalizowane przez większość urzędów) podkreślić należy:

- niedostateczne pokrycie obszarów gmin aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zawierającymi właściwe ustalenia ochrony obiektów i obszarów zabytkowych oraz wynikające stąd ograniczenia i trudności formalno-prawne związane z nakładaniem obowiązku ochrony zabytków;
- brak opracowanych właściwych Gminnych Ewidencji Zabytków i Gminnych Programów Opieki nad Zabytkami;
- niedostateczna świadomość potrzeby ochrony i opieki nad zabytkami, wynikająca zasadniczo z braku edukacji w zakresie ochrony dziedzictwa, tożsamości miejsca i ciągłości kulturowej regionu,

- brak wystarczających środków na utrzymanie obiektów zabytkowych oraz brak możliwości przeznaczania i pozyskiwania środków na obiekty zabytkowe nie wpisane do rejestru zabytków.

Samorzady gminne

W latach 2013-2014 samorzady gminne woj. opolskiego przeznaczyły na dotacje do remontów i prac konserwatorskich przy zabytkach łącznie kwotę **4 321 996 zł** (2011-2012: 5 922 729 zł).

Najwięcej środków przeznaczyła Gmina **Skarbimierz** (733 020 zł) oraz miasto **Opole** (685 354 zł). Kwoty powyżej 200 000 zł (poziom finansowania Samorządu Województwa Opolskiego) przekazały jeszcze 4 gminy: **Dobrzeń Wielki** (369 000 zł), **Głogówek** (361 200 zł), **Kluczbork** (303 532 zł) oraz **Kędzierzyn-Koźle** (240 989 zł).

36 gmin nie przeznaczyło **żadnej** kwoty na dotacje dla zabytków znajdujących się na ich terenie.

Tab. 29. Wykaz dotacji przyznanych na zadania w zakresie ochrony zabytków ze środków samorządów gminnych w latach 2013-2014

GMINA	DOTACJE [zł]			GMINA	DOTACJE [zł]		
	2013	2014	2013 - 2014		2013	2014	2013 - 2014
Baborów	0	10 000	10 000	Namysłów	88 240	88 240	176 481
Biała	0	0	0	Niemodlin	50 000	0	50 000
Bierawa	28 000	15 000	43 000	Nysa	172 734	0	172 734
Branice	0	5 000	5 000	Olesno	0	0	0
Brzeg	0	0	0	Olszanka	0	0	0
Byczyna	15 000	10 000	25 000	Opole	325 354	360 000	685 354
Chrzastowice	0	0	0	Otmuchów	0	0	0
Cisek	20 000	21 000	41 000	Ozimek	20 000	20 000	40 000
Dąbrowa	0	0	0	Paczków	40 000	60 000	100 000
Dobrodzień	0	0	0	Pakosławice	0	0	0
Dobrzeń Wielki	219 000	150 000	369 000	Pawłowiczki	0	0	0
Domaszowice	0	0	0	Pokój	0	0	0
Głogówek	188 000	173 200	361 200	Polska Cerekiew	0	0	0
Głubczyce	23 096	9 999	33 094	Popielów	30 000	30 000	60 000
Głuchołazy	0	0	0	Praszka	0	0	0
Gogolin	20 000	0	20 000	Prószków	47 815	20 000	67 815
Gorzów Śląski	0	0	0	Prudnik	0	0	0
Grodków	30 000	20 000	50 000	Radłów	0	0	0
Izbicko	0	0	0	Reńska Wieś	0	0	0
Jemielnica	0	37 000	37 000	Rudniki	0	0	0
Kamiennik	0	0	0	Skarbimierz	402 276	330 744	733 020

Kędzierzyn-Koźle	42 000	198 989	240 989	Skoroszyce	0	0	0
Kietrz	0	0	0	Strzelce Opolskie	60 000	30 000	90 000
Kluczbork	198 389	105 143	303 532	Strzeleczyki	0	0	0
Kolonowskie	50 000	0	50 000	Świerczów	10 000	0	10 000
Komprachcice	20 000	20 000	40 000	Tarnów Opolski	0	0	0
Korfantów	0	0	0	Tułowice	0	0	0
Krapkowice	0	10 000	10 000	Turawa	8 500	0	8 500
Lasowice Wielkie	0	0	0	Ujazd	0	0	0
Leśnica	22 000	20 400	42 400	Walce	50 000	50 000	100 000
Lewin Brzeski	15 000	22 004	37 004	Wilków	0	0	0
Lubrza	0	0	0	Wołczyn	69 907	42 965	112 872
Lubsza	0	0	0	Zawadzkie	45 000	30 000	75 000
Łambinowice	0	0	0	Zdzieszowice	0	0	0
Łubniany	50 000	50 000	100 000	Zębowice	0	0	0
Murów	22 000	0					22 000

Według danych nadesłanych przez 65 Urzędy Gminne, tylko jedna gmina (Łambinowice) nie posiada aktualnego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, uwzględniającego problematykę ochrony dziedzictwa kulturowego.

Wykonanie Gminnych Ewidencji Zabytków deklaruje 55 gmin. Do końca 2014 r. pozytywnie zaopiniowany i zatwierdzony przez WUOZ w Opolu Gminny Program Opieki nad Zabytkami posiadało 39 gmin.

Podobnie jak w przypadku Powiatów, trudne jest ustalenie tylko na podstawie odpowiedzi z ankiet dokładnej liczby obiektów, których właścicielami są Gminy. Według nadesłanych ankiet największą ilość obiektów wpisanych do rejestru zabytków i będących we władaniu samorządów gminnych znajduje się na terenie Gminy Brzeg, Głubczyce, Namysłów oraz Opole.

W zdecydowanej większości gmin nie istnieje odrębne stanowisko pracy ds. ochrony zabytków. Wyjątkiem jest Gmina Kędzierzyn-Koźle, Lubrza, Opole oraz Nysa. W pozostałych obowiązki te pełnią pracownicy różnych wydziałów, m.in.: zajmujących się planowaniem przestrzennym, oświatą, kulturą, promocją, edukacją lub sportem, a także rolnictwem, ochroną środowiska, zamówieniami publicznymi, inwestycjami czy gospodarką komunalną.

Żadna z gmin nie podjęła w omawianych latach inicjatywy w celu utworzenia parku kulturowego ani uznaniem obiektów zabytkowych za Pomnik Historii.

W latach 2013-2014 prowadzono prace remontowe lub konserwatorskie w **86** obiektach zabytkowych będących własnością lub współwłasnością gmin. Zdecydowanie przodowała tu gmina Brzeg (34). Na prace te gminy przeznaczyły ze środków własnych łączną kwotę **ok. 16 568 000 zł**, z czego najwięcej **Byczyna – 3 200 000 zł**, **Brzeg – 2 181 000 zł** oraz Głubczyce, Polska Cerekiew, Prudnik, Strzelce Opolskie (ok. 1,5 – 2 mln zł).

Na prace przy gminnych obiektach pozyskano ze źródeł zewnętrznych (głównie europejskich) ogółem **ok. 17 943 000 zł**. Wśród samorządów przodowały gminy **Polska Cerekiew – 4 999 500 zł, Strzelce Opolskie – 4 461 000 zł, Branice – 2 978 000 zł**.

Szczegółowe dane dotyczące przeznaczenia uzyskanych dotacji znajdują się w zestawieniach w rozdziale VIII.

39 gminy deklarowały w ankietach, że w latach 2013-2014 realizowały zadania związane z ochroną dziedzictwa kulturowego, w tym z ochroną krajobrazu wiejskiego. Wachlarz działań samorządów w tym zakresie był olbrzymi i obejmował wszystkie obszary promocji, upowszechniania i ochrony dziedzictwa kulturowego od dożynek gminnych, festynów regionalnych i Jarmarków (np. cysterskiego w Jemielnicy), poprzez konkursy regionalne, wystawy, warsztaty rękodzieła i dawnego rzemiosła, po publikacje popularno-naukowe, foldery, mapy i filmy promocyjne. Wiele z tych działań współfinansowanych było ze środków europejskich. Gminy również aktywnie brały udział w ogólnokrajowych imprezach, takich jak Europejskie Dni Dziedzictwa czy Noc w Muzeach.

Do ciekawszych przedsięwzięć można zaliczyć:

- Międzynarodowe Festyny Rycerskie w Grodzie w Biskupicach,
- Spotkania z poezją śpiewaną „Zamczysko” w Dąbrowie Niemodlińskiej,
- Ogólnopolskie Spotkania Zespołów Artystycznych Mniejszości Narodowych i Etnicznych „Źródło” w Dobrodzieniu,
- Festiwal Muzyczny – Muzyka w zabytkowych kościołach i wnętrzach Księstwa Nyskiego,
- wydanie komiksu „Śladami Elsnera i Chopina po Grodkowskiej Ziemi”
- „Dni Twierdzy Koźle”
- publikacja „Popielów na dawnej fotografii” oraz „Zachowajmy dziedzictwo kulturowe. Ocalić gwarę naszą”
- obchody Nocy Świętojańskiej kultywujące dawne zwyczaje ludowe w Białej Nyskiej.

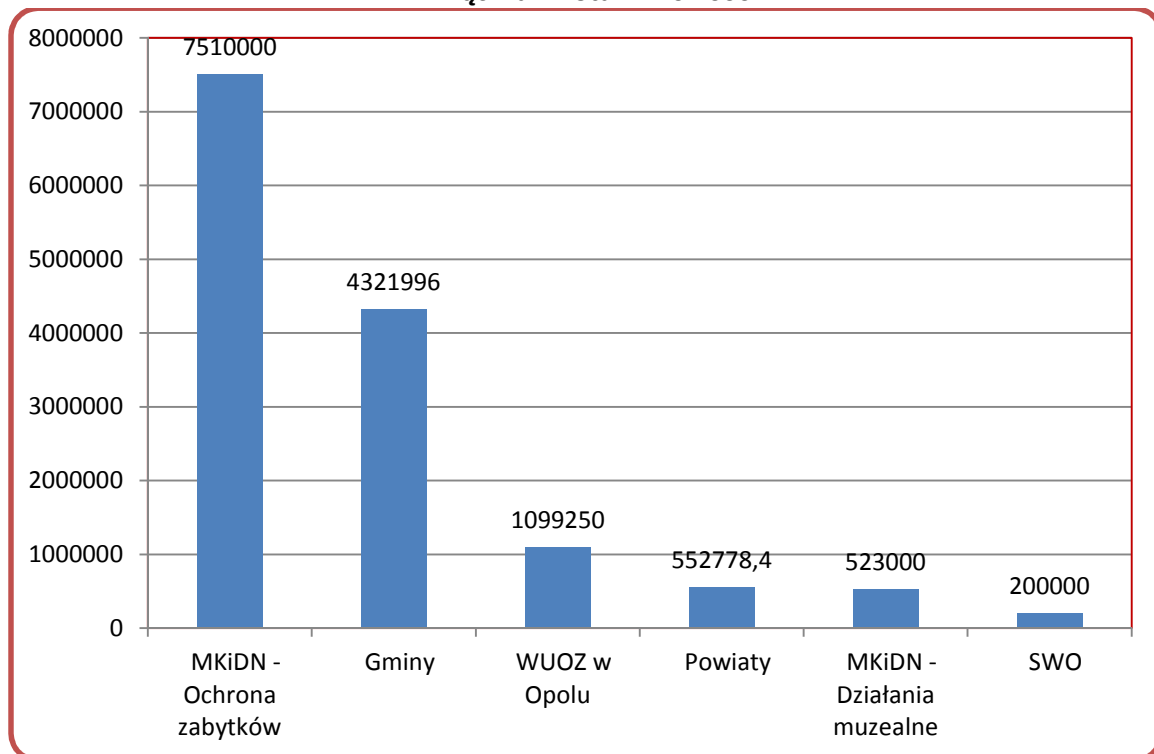
Głównymi deklarowanymi przez gminy utrudnieniami i przeszkodami w dziedzinie ochrony zabytków były:

- głównie brak środków finansowych na ochronę zabytków (skromne budżety gmin uniemożliwiające pozyskanie środków zewnętrznych), duża skala potrzeb w stosunku do możliwości finansowych, brak możliwości dofinansowania prac przy obiektach wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków, skomplikowana procedura pozyskiwania dotacji unijnych,
- brak instrumentów prawnych, które pozwoliłyby skutecznie egzekwować od właścicieli obiektów działania na rzecz należytego zabezpieczenia zabytku,
- zły stan techniczny obiektów zabytkowych będących własnością prywatną, negatywne nastawienie ich właścicieli oraz brak środków finansowych na remonty,
- zbyt zachowawcze podejście służb konserwatorskich do przekształceń terenów przemysłowych w celu ich adaptacji na nowe funkcje produkcyjno-usługowe,
- marnotrawstwo mienia popegeerowskiego, degradacja zabytków kolejowych.

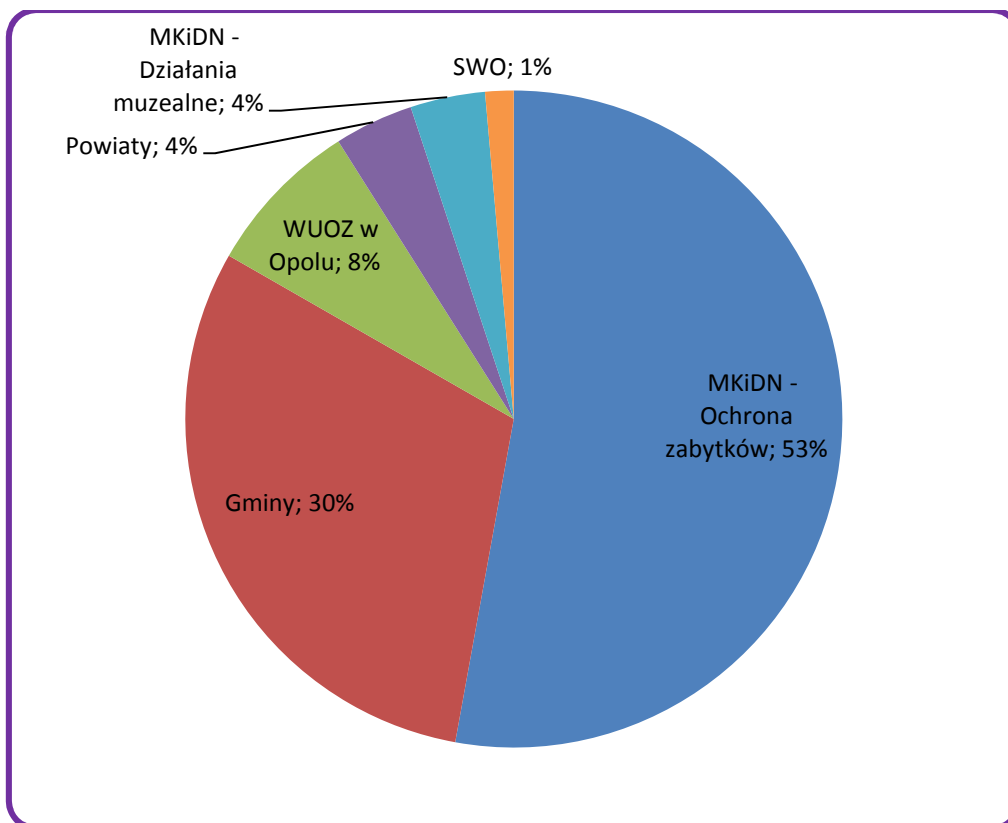

- wprowadzanie przypadkowych technologii i materiałów do prac konserwatorsko budowlanych, które burzą estetykę obiektów zabytkowych i krajobrazu,
- nieuregulowany stan prawny części zabytkowych nieruchomości, zniechęcający lub uniemożliwiający podjęcie prac renowacyjnych.

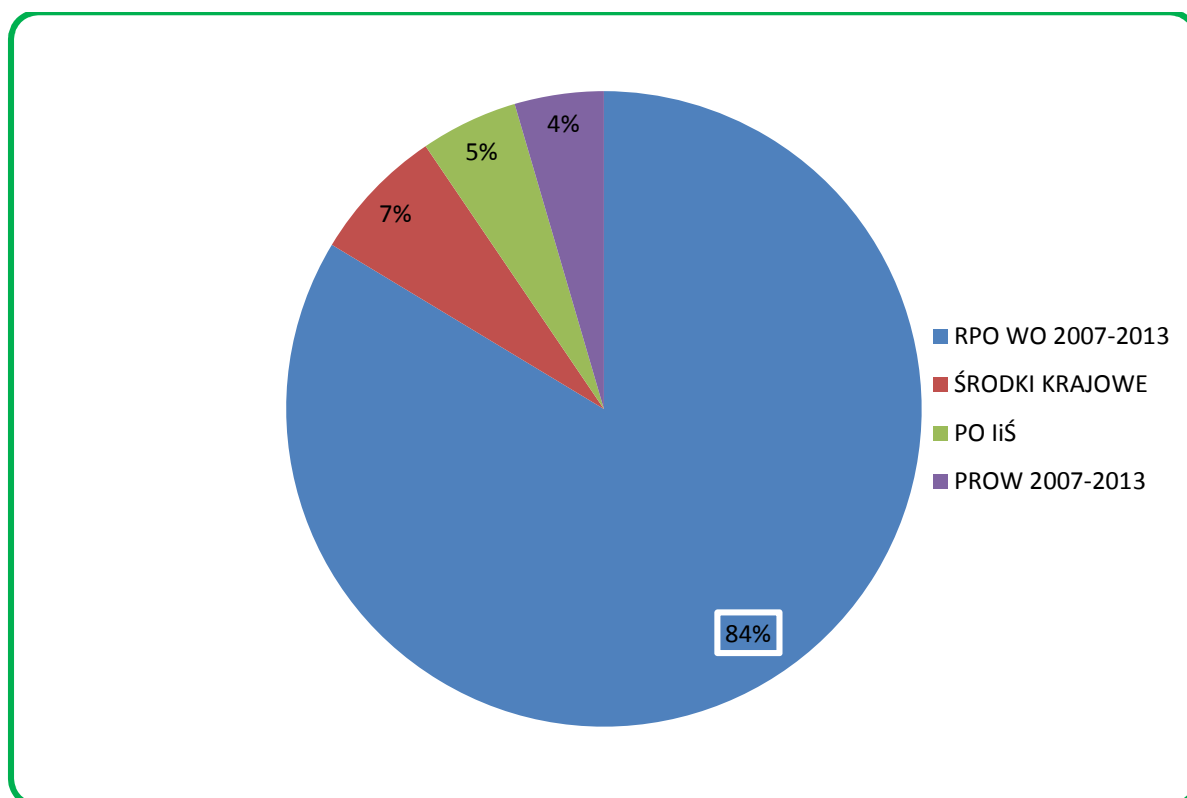
Struktura przyznanych dotacji w latach 2013-2014 ze środków krajowych – łączna kwota 14 207 000 zł

Zestawienie procentowe przyznanych dotacji 2013-2014 ze środków krajowych

Zestawienie procentowe środków przyznanych na ochronę dziedzictwa kulturowego przy zadaniach realizowanych w latach 2013-2014 – łączna kwota 206 904 500 zł

X. Podsumowanie sprawozdania

Finansowanie opieki nad zabytkami województwa opolskiego w latach 2013-2014 opierało się głównie na Funduszach Europejskich, Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz samorządach gminnych. Działania zmierzające do poprawy stanu zachowania dziedzictwa kulturowego wspierane był również z budżetu Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w mniejszym stopniu z Samorządu Województwa Opolskiego i Powiatów.

Dofinansowanie projektów dotyczących ochrony zabytków oraz dziedzictwa kulturowego oparte na Funduszach Europejskich realizowane było w ramach następujących mechanizmów:

- **Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 (EFRR)**

- Działanie 5.3 Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa Kulturowego

- 7 234 077 zł**

- Działanie 6.1. Rewitalizacja obszarów miejskich

- 43 625 234 zł**

- Działanie 6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych

- 44 036 736 zł**

- Poddziałanie 1.4.1. Wspieranie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa

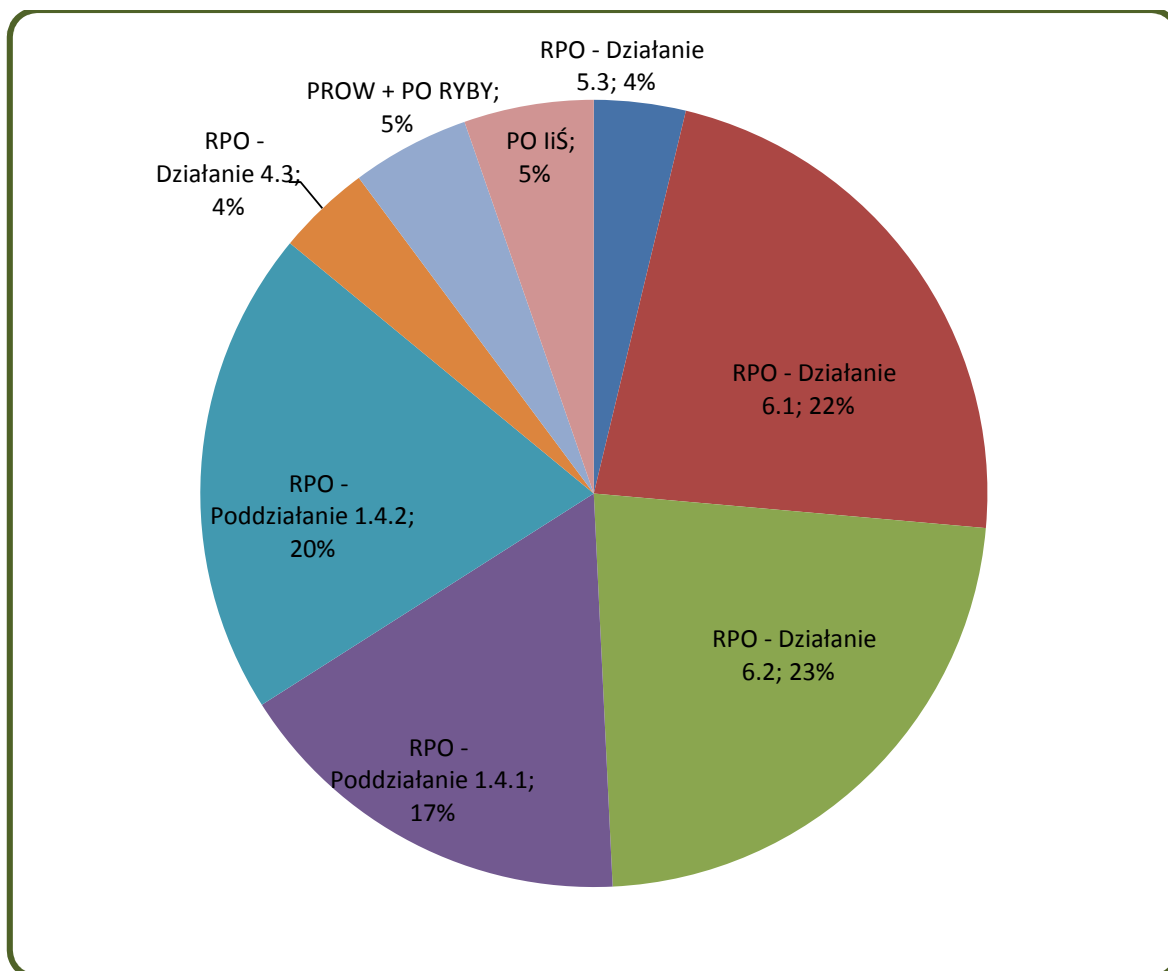
- 32 259 391 zł**

- Poddziałanie 1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny **38 502 894 zł**

Działanie 4.3. Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii
7 403 109 zł

- **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (EFRROW)**
8 763 861 zł
- **Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich” (EFRROW)**
603 930 zł
- **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko**
10 268 241 zł

**Łączna kwota dofinansowania projektów realizowanych w latach 2013-2014
ze środków unijnych: 192 697 473 zł**

Szczególny nacisk położony został na działania zmierzające do poprawy stanu zachowania krajobrazu i odnowę wsi, a także rewaloryzacje miast. Znaczne nakłady finansowe Funduszy Europejskich przekazane zostały na tereny wiejskie, gdzie obok rozwoju infrastruktury, bazy sportowej i rekreacyjnej zostało zrealizowanych również wiele zadań w zakresie ochrony zabytkowych kościołów wiejskich oraz zabytków małej architektury.

Kompleksowej rewitalizacji poddano zabytkowe obszary miejskie w takich miastach jak Głuchołazy, Gogolin, Grodków, Nysa, Otmuchów, Prudnik, Lewin Brzeski, Głubczyce, Namysłów, Głogówek, Paczków.

Stosunkowo niewielkie nakłady na zadania w zakresie ochrony zabytków poniesione zostały w latach 2013-2014 przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Samorząd Województwa Opolskiego. Wynikało to głównie ze znacznych ograniczeń budżetowych tych jednostek. Przyznane dotacje tylko w pewnym stopniu pomogły przeprowadzić niezbędnych prac konserwatorskich i restauratorskich, ograniczając się często tylko do najcenniejszych zabytków.

Do rejestru zabytków nieruchomości Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wpisano 31 nowych pozycji, decyzją ministerialną wykreślono 12 pozycji.

Wydano 44 decyzji o wpisaniu do rejestru zabytków ruchomych zespołów obejmujących łącznie 137 zabytków.

Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków wydał decyzję o wpisie stanowisk archeologicznych do rejestru zabytków województwa opolskiego 23 pozycji.

Powstało jedno nowe muzeum – Muzeum Uniwersytetu Opolskiego.

W województwie opolskim, zgodnie z informacjami uzyskanymi od Powiatów, dalej funkcjonuje obecnie ok. 21 społecznych opiekunów zabytków, najwięcej w powiecie kluczborskim – 13, po 2 w powiecie namysłowskim i oleskim, 1 – w powiecie krapkowickim, nyskim, strzeleckim, kędzierzyńsko-kozielskim. Społecznych opiekunów zabytków brakuje w powiatach: prudnickim, opolskim, brzeskim i głubczyckim. W latach 2013-2014 nie ustanowiono żadnego nowego opiekuna.

W latach 2013-2014 podejmowano nieliczne działania, głównie przy wsparciu samorządów, środków unijnych oraz środków ministerialnych, polegające na przeprowadzeniu niezbędnych prac ratunkowych i zabezpieczających zabytkowe obiekty pałacowo-parkowe. Postępująca degradacja założeń pałacowo-parkowych stanowi ciągle nierozwiązany problem dla lokalnych samorządów na których terenie znajdują się, stanowiące istotny element historii i tożsamości regionu zabytki.

Podobnie jak w poprzednim okresie monitorowania programu nie podjęto konkretnych działań na rzecz powstania parków kulturowych.

Jednostki samorządowe i instytucje kultury aktywnie uczestniczyły w promocji regionalnego dziedzictwa kulturowego, poprzez imprezy o znaczeniu międzynarodowym, takie jak Europejskie Dni Dziedzictwa, Noc Muzeów, Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków.

Samorząd Województwa Opolskiego kontynuował działania zmierzające do podnoszenia znaczenia dziedzictwa kulturowego jako czynnika stymulującego rozwój gospodarczy. W latach 2013-2014 miały miejsce kolejne edycje konkursu „Piękna wieś opolska” oraz „Najlepsza przestrzeń publiczna województwa opolskiego”.